

VAASAN YLIOPISTO

Filosofinen tiedekunta

Risto-Matti Kärki

Ja seuraavaksi urheilua

Television urheilu-uutisten erot ja yhtäläisyydet Ylen Urheiluruudun
ja MTV3:n Tuloruudun ohjelmissa

Viestintätieteiden pro gradu -tutkielma

Vaasa 2012

SISÄLLYS

TAULUKOT	2
KUVIOT	2
TIIVISTELMÄ	5
1 JOHDANTO	7
1.1 Tavoite	8
1.2 Materiaali	9
1.3 Menetelmä	10
2 URHEILUJOURNALISMI	14
2.1 Suomen television urheilu-utisten historia	15
2.2 Miehinen urheilumaailma	18
2.3 Tarkasteltavat kanavat ja ohjelmat	20
2.3.1 Yleisradio ja Urheiluruutu	20
2.3.2 MTV3 ja Tuloruutu	22
3 UUTISKRITEERIT	25
3.1 Galtungin ja Rugen uutiskriteerit	25
3.1.1 Kulttuurista riippumattomat uutiskriteerit	26
3.1.2 Kulttuurisidonnaiset uutiskriteerit	27
3.2 Uutiskriteerit ja uutiskynnys	29
3.3 Urheilun uutiskriteerit	31
4 URHEILURUUDUN JA TULOSRUUDUN VERTAILU	33
4.1 Ohjelmien rytmitys	33
4.2 Lajijakauma	36
4.2.1 Hiihtolajit	37
4.2.2 Palloilu	40

4.2.3 Moottoriurheilu	45
4.2.4 Muut talvilajit	47
4.2.5 Muut kesälajit	49
4.2.6 Muu urheilu	51
4.3 Mies- ja naisurheilu	54
4.4 Yksilöt ja joukkueet	59
4.5 Urheilu- uutisten kriteerit	61
4.5.1 Kulttuurista riippumattomat uutiskriteerit	62
4.5.2 Kulttuurisidonnaiset uutiskriteerit	67
4.5.3 Muut uutiskriteerit	70
4.6 Yhteenveto	73
5 PÄÄTELMÄT	79
LÄHTEET	84
LIITTEET	88
Liite 1: Uutiskriteerien toteutuminen Urheiluruuduissa viikoilla 1, 2 ja 4	88
Liite 2. Uutiskriteerien toteutuminen Urheiluruuduissa viikoilla 5, 8 ja 10	90
Liite 3. Uutiskriteerien toteutuminen Urheiluruuduissa viikoilla 12, 13 ja 15	93
Liite 4. Uutiskriteerien toteutuminen Tulosruuduissa viikoilla 1, 2 ja 4	95
Liite 5. Uutiskriteerien toteutuminen Tulosruuduissa viikoilla 5, 8 ja 10	98
Liite 6. Uutiskriteerien toteutuminen Tulosruuduissa viikoilla 12, 13 ja 15	101
TAULUKOT	
Taulukko 1. Urheilu-uutisten soveltuvuus Galtungin ja Rugen uutiskriteereihin	31
KUVIOT	
Kuvio 1. Uutisten määrä ohjelmissa	34
Kuvio 2. Pääuutisten aiheet ohjelmissa	35

Kuvio 3. Hiihtolajien määrä ohjelmissa	37
Kuvio 4. Palloilulajien määrä ohjelmissa	41
Kuvio 5. Moottoriurheilun määrä ohjelmissa	46
Kuvio 6. Muiden talvilajien määrä ohjelmissa	48
Kuvio 7. Muiden kesälajien määrä ohjelmissa	50
Kuvio 8. Muun urheilun määrä ohjelmissa	53
Kuvio 9. Miesten ja naisten urheilun osuudet Tulosruuduissa	55
Kuvio 10. Miesten ja naisten urheilun osuudet Urheiluruuduissa	56
Kuvio 11. Naisurheilun määrä ohjelmissa	58
Kuvio 12. Yksilö- ja joukkueurheilun osuudet ohjelmissa	60
Kuvio 13. Kulttuurista riippumattomat uutiskriteerit ohjelmissa	64
Kuvio 14. Kulttuurisidonnaiset uutiskriteerit ohjelmissa	68
Kuvio 15. Muut uutiskriteerit ohjelmissa	71
Kuvio 16. Urheilulajien osuudet Urheiluruuduissa	74
Kuvio 17. Urheilulajien osuudet Tulosruuduissa	76

VAASAN YLIOPISTO**Filosofinen tiedekunta**

Oppiaine:	Viestintätieteet
Tekijä:	Risto-Matti Kärki
Pro gradu -tutkielma:	Ja seuraavaksi urheilua Television urheilu-uutisten erot ja yhtäläisyydet Ylen Urheiluruudun ja MTV3:n Tulosruudun ohjelmissa
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Oppiaine:	Viestintätieteet
Valmistumisvuosi:	2012
Työn ohjaaja:	Tarmo Malmberg ja Merja Koskela

TIIVISTELMÄ:

Urheiluruutu ja Tulosruutu ovat Suomen kaksi vanhinta ja katsotuinta urheilu-uutisohjelmaa. Tässä tutkimuksessa halusin selvittää, miten kahden televisiokanavan erilaiset toimintaperiaatteet vaikuttavat niiden urheiluohjelmien sisältöön ja niissä sovellettuihin uutiskriteereihin. Valitsin tutkimukseeni yhdeksän viikkoa vuoden 2011 alusta. Viikonloput jätin tutkimuksen ulkopuolelle, sillä Urheiluruudun pidempi lähetysaika olisi vaikuttanut liikaa tuloksiin. Mukana on yhteensä 266 urheilu-uutista Urheiluruudusta ja 314 Tulosruudusta. Tutkimusmenetelmäni on määrällinen sisällön erittely. Sen avulla selitetään, miten usein jokin asia tai ilmiö esiintyy tarkasteltavassa kohteessa.

Laskin eri urheilulajien saamat lähetysajat sekunteina. Molemmissa ohjelmissa jääkiekko ja jalkapallo olivat eniten ruudussa, mutta muuten Urheiluruudun lajivalikoima oli monipuolisempi, kuten Yleisradion ohjeet kehottavat. Tulosruutu puolestaan keskittyi paljon lajeihin, joihin MTV3:lla on lähetysaika. Naisten urheilua näytettiin molemmissa vähän verrattuna miesten urheiluun, mutta Urheiluruuduissa naisten urheilua oli enemmän kuin Tulosruuduissa. Naisurheilu nousi uutisiin lähinnä suomalaisten yksilöiden ansiosta. Suomalaisuus oli muutenkin molemmissa ohjelmissa tärkeää, sillä suurin osa uutisista keskittyi suomalaisurheilijoihin tai Suomessa suosittuihin lajeihin.

Tarkastelin ohjelmien urheilu-uutisia Galtungin ja Rugen uutiskriteerien kautta, joita ei ole alun perin tarkoitettu urheilu-uutisten tutkimiseen. Molemmissa ohjelmissa uutiset valikoituivat usein kulttuurisen merkittävyyden sekä jatkuvuuden uutiskriteerien perusteella. Suurin ero kriteerien kohdalla löytyi eliitihenkilöt-kohdasta, joka oli Tulosruudussa merkittävämpi uutiskriteeri. Suuri osa urheilu-uutisista ei täyttänyt mitään uutiskriteeriä, joten urheilu-uutisiin eivät täysin päde samat kriteerit kuin muihin uutisiin. Urheiluruuduissa katsoin joidenkin uutisten tulleen julkaistuksi Yleisradion tasaisen palvelun ansiosta, ja Tulosruuduissa puolestaan mainostettiin paljon omaa ohjelmistoa

AVAINSANAT: uutiskriteerit, uutinen, urheilu-uutinen, urheilujournalismi, Urheiluruutu, Tulosruutu

1 JOHDANTO

Leevi and the Leavingsin kappale Tuhannen markan seteli on vielä hyvin muistissa. Se soi lapsuudessani Urheiluruudun tunnusmusiikkina ja on jäänyt ikuisesti mieleeni. Ohjelman toimittajien, kuten Hannu-Pekka Hännisen ja Tapio Suomisen, kasvot tulivat tutuiksi jo kauan sitten, ja heidän lisäksi monet muut urheilutoimittajat ovat kertoneet päivittäisiä urheilu-uutisia televisiossani satoja kertoja. Olen pienestä pitäen ollut kiinnostunut urheilusta ja hakeutunut television ääreen monesti ennen iltayhdeksää. Tai jos en silloin ehdi, tiedän urheilu-uutisia tulevan illan mittaan vielä useampia. Olen kiinnostunut urheilujournalismista ja olen työskennellyt urheilutoimittajana Keski-suomalaisessa, Pohjalaisessa ja Salon Seudun Sanomissa sekä tehnyt joitakin urheilujuttuja aikaisemmin Paikallislehti Someroon. Vaikka uskon sopivani paremmin kirjottavaksi urheilutoimittajaksi, haluan tietää lisää myös television urheilujournalismista. Lähes vuoden jokaisena päivänä lähetettävät Urheiluruutu ja Tulosruutu ovat perinteisimmät Suomen television urheilun uusimmista tapahtumista ja taustoista kertovat televisio-ohjelmat.

Yleisradion Urheiluruutu on yksi katsotuimmista televisio-ohjelmista vuodesta toiseen, eivätkä sen kilpailijan, MTV3:n Tulosruudun katsojamäärät jää siitä kauas. (Finnpanel 2011.) Näille kahdelle on vuosien mittaan ilmaantunut myös kilpailijoita. Yleisradio lähettää Urheiluruudun lisäksi urheilu-uutisia päivittäin myös TV2:n puolella ja Nelonenkin kertoi vuoden 2010 kesään asti illan viimeiset urheilu-uutiset. Koska olen seurannut Urheiluruutua ja Tulosruutua jo vuosia, olen huomannut niiden välillä olevan eroja. Olen kotoisin Somerolta, jossa paikkakunnan ylpeyden aihe oli pitkään naisten lentopallon SM-liigajoukkue Liiga-Somero, joka vuonna 2010 luopui sarjapaikastaan taloudellisten syiden takia (Flink 2010). Lentopallon ja muidenkin lajien tuloksia saa selville nykyisin helposti Internetistä, mutta kotikaupungistani kiinnostuneena halusin kuulla tulokset myös televisiosta. Silloin odotin Urheiluruutua, sillä Tulosruutu ei yleensä kertonut naisten lentopallosta. Viikonlopun pitkissä Urheiluruuduissa oli välillä

jopa kuvaa Someron ja muiden joukkueiden otteluista, kun taas Tulosruutu usein kertoi lajista vasta kun kausi on loppuhetkillä.

MTV3 on hankkinut viime vuosina suuren osan suomalaisia kiinnostavista urheilulähetyksistä kanavilleen. Autourheilun formula 1 -sarjaan liittyvät uutiset ovat usein Tulosruudussa esillä, vaikka kausi ei olisi edes käynnissä. Journalisti-lehden haastattelussa MTV3:n urheilupäällikkö Tatu Lehmuskallio sanoo journalismin kriteerien olevan samoja kaupallisella kanavalla kuin Yleisradiollakin. Hän selittää jääkiekon ja formuloiden laajaa näkyvyyttä niiden suurella suosiolla Suomessa. Lehmuskallion mukaan vasta sitten pitäisi olla huolissaan, jos joku avaisi lähetyksensä esimerkiksi keilailulla, koska lähetysoikeudet ovat kanavalla. Kuitenkin esimerkiksi Espanjan jalkapalloliigan osuus on noussut merkittävästi Tulosruudussa sen jälkeen, kun MTV3:n ja La Ligaa esittävän Canal +:n yhteistyö alkoi. Lehmuskallion mukaan uutiskriteereihin vaikuttavat paljon myös parhaan kuvan saanti. Samassa Journalisti-lehden jutussa eläkkeelle jäänyt Yleisradion entinen urheilupäällikkö Kari Mäntty sanoo YLE:n pitävän vahvasti kiinni journalistisista uutiskriteereistä. Männyn mukaan seurattavien lajien määrä on suurempi kuin aikaisemmin, eikä uutiseksi aina nosteta lajeja, joiden näyttämiseen Yleisradiolla on oikeus. Esimerkiksi Suomessa järjestetyt muodostelma- luistelun MM-kilpailut jäivät Urheiluruudussa melko vähäiselle huomiolle. (Lähdemäki 2011: 20.)

1.1 Tavoite

Tutkimuksessani vertailen Yle TV1:n Urheiluruutua ja MTV3:n Tulosruutua. Tavoitteenani on selvittää, miten näiden kahden televisiokanavan erilaiset toimintaperiaatteet vaikuttavat niiden urheiluohjelmien sisältöön ja niissä sovellettuihin uutiskriteereihin. Tutkimuskysymyksiä ovat 1) minkälainen rytmitys ohjelmissa on, 2) miten ohjelmien lajivalikoimat eroavat ja 3) minkälaiset uutiskriteerit ohjaavat urheilu-uutisten valintaa ohjelmissa. Ensimmäiseksi tarkastelen ohjelmien rytmitystä eli sitä, miten ohjelmat rakentuvat eri viikonpäivinä. Toiseksi tutkin, miten eri urheilulajit ovat jakautuneet

molemmissa ohjelmissa. Kolmanneksi pyrin saamaan selville, mitkä asiat vaikuttavat urheilu-uutisten valintaan ohjelmissa. Kaikkien uutisten takana ovat kriteerit, joiden mukaan uutiset lopulta julkaistaan. Uutiskriteerit tarkoittavat sitä, miten uutislähetysten aiheet valikoituvat. Suomalaisissa uutisissa kerrotaan paljon kotimaisista asioista, mutta myös tärkeimmät ulkomaiset tapahtumat raportoidaan. Hiljaisempana päivänä vähäpätöisemmätkin asiat voivat nousta uutisten aiheiksi.

Molemmissa päivittäisissä urheilu-uutisohjelmissa kerrotaan päivän tärkeimmät aiheet, mutta silti niiden sisällöt saattavat erota usein selvästikin toisistaan. Urheiluruudun ohjelmiston valintaan vaikuttavat Yleisradion säännöt. Yleisradion tulee palvella, sivistää ja viihdyttää kaikkia katselijoita ja kuuntelijoita tasapuolisesti. (Yleisradio 2005.) Tulosruutua ohjaavat enemmän kaupalliset intressit, joten olettavasti myös Tulosruudussa näytettävät lajit ovat suurelta osin MTV3:n ohjelmistoon kuuluvia lajeja. Urheiluruutua ja Tulosruutua vertailtaessa on mielenkiintoista nähdä, miten ohjelmia lähettävien kanavien, Yle TV1:n ja MTV3:n, linjaukset vaikuttavat sisältöön. Viime vuosina urheilulähetykset ovat siirtyneet yhä enemmän maksullisille kanaville. MTV Median mukaan jo yli puoli miljoonaa taloutta tilaa joko MTV3:n tai sen kanssa samaan yhtiöön kuuluvan Canal +:n kanavapaketteja. Yhtenä suurena syynä maksukanavin tilaajamäärän kasvuun pidetään urheiluohjelmien monipuolista ja laajaa valikoimaa. (MTV Media 2012.) Oletan, että Urheiluruudun lajivalikoima on suurempi kuin Tulosruudun, jossa todennäköisesti keskitytään enemmän lajeihin, joihin MTV3:lla tai sen yhtiökumppaneille on lähetysoikeudet.

1.2 Materiaali

Tutkimukseni materiaaliksi valitsin Urheiluruudut ja Tulosruudut yhdeksältä satunnaisesti valitulta viikolta alkuvuodesta 2011. En halunnut valita yhdeksää peräkkäistä viikkoa, koska silloin talviurheilun määrä olisi korostunut liikaa. Tallensin Urheiluruudut ja Tulosruudut arkipäiviltä, maanantaista perjantaihin, viikoilta 1, 2, 4, 5, 8, 10, 12, 13 ja 15. Viikonloput jätin tarkastelun ulkopuolelle, koska Urheiluruudun lauantain

ja sunnuntain lähetykset ovat huomattavasti pidempiä kuin Tulosruudun viikonloppu-lähetykset. Tarkastelevaksi tuli siis 45 Urheiluruutua ja 45 Tulosruutua. Urheilu-uutisia eli yhtä urheiluaihetta tai -tapahtumaa käsitteleviä asiakokonaisuuksia oli Urheiluruuduissa 266 ja Tulosruuduissa 314 kappaletta. Urheiluruudun kohdalla laskin useamman palloilusarjan tuloksista kertovan osuuden yhdeksi uutiseksi.

Urheiluruutua esitetään Yle TV1:llä kello 20.55. Maanantaisin, tiistaisin ja perjantaisin se kestää viisi minuuttia, keskiviikkoisin ja torstaisin kymmenen minuuttia. Keskiviikon lähetyksistä osansa vie ravit, ja silloin ohjelman nimikin on Urheiluruutu ja V5-ravipeli. MTV3:n Tulosruutu tulee ohjelmistossa Kymmenen uutisten ja Päivän sään jälkeen. Tulosruudun pituus on ohjelmataulukon mukaan yleensä 10 minuuttia, mutta todellinen kesto on kuitenkin noin 6–8 minuuttia. Arkipäivinä Tulosruutua esitetään vain kerran päivässä, mutta viikonloppuisin urheilu-uutisista kerrotaan MTV3:lla myös Seitsemän uutisten jälkeen. Urheiluruutua esitetään nykyisin myös TV2:ssa klo 19.10 ja lisäksi klo 21.50 Uutiset, sää ja urheilu -nimisessä ohjelmassa kerrotaan päivän urheilu-uutisista. Valitsin tarkasteltavaksi kuitenkin vain Urheiluruudun ja Tulosruudun pää-lähetykset, sillä niitä on esitetty samalla ohjelmapaikalla jo vuosia ja niillä on suurimmat katsojamäärät.

1.3 Menetelmä

Käytän menetelmänä työssäni määrällistä sisällön erittelyä. Sisällön erittely tarkoittaa dokumenttien analyysia, jossa kuvataan kvantitatiivisesti eli määrällisesti tekstin tai jonkin muun dokumentin sisältöä. Sisällönanalyysissa puolestaan kuvataan dokumenttien sisältöä sanallisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2003: 107). Määrällisessä tutkimuksessa tulisi nimensä mukaisesti olla mahdollisimman paljon tutkittavaa materiaalia. Esimerkiksi haastateltavia tulisi olla jopa sata. Määrällistä tutkimusta ei kuitenkaan toteuteta aina haastattelujen avulla, vaikka se varsin yleinen aineistonkeruumenetelmä onkin. Yleinen menetelmä on myös systemaattinen havainnointi, jota käytän tässä tutkielmassani. Systemaattista havainnointia tehdään eri aistein (näkö, kuulo, maku,

haju) tai automaattisten havainnointilaitteiden avulla, esimerkiksi liikkeiden käyntilaskurit. Systemaattiseen havainnointiin sopivat kaikki julkiset tekstit, arkistomateriaalit, valokuvat, lait, vuosikertomukset ja erilaiset median sähköiset ja kirjalliset materiaalit. (Vilka 2007: 17, 28–30). Tässä työssä tarkastelen Urheiluruudun ja Tulosruudun televisiolähetystyksiä, jotka olen tallentanut televisiosta digiboksin muistiin.

Sisällön erittelyllä saadaan selville, miten usein jokin asia tai ilmiö esiintyy tarkasteltavassa kohteessa. Sisällön erittelyn avulla löydetään usein todisteita ja faktoja, jotka helpottavat oman tutkimuksen tulosten esittämistä. Tutkimusta tehdessä on hyvä käyttää kategorioita, jotka helpottavat sekä tekovaiheessa että tulosten saamisessa. (Stokes 2005: 56.) Määrällisessä tutkimuksessa annetaan yleinen kuva mitattavien ominaisuuksien välisistä suhteista ja eroista. Toisin sanoen määrällinen tutkimus vastaa kysymyksiin: kuinka paljon, kuinka moni ja kuinka usein. Määrällinen tutkimus on objektiivinen, eli tutkija ei vaikuta lopputuloksiin. Tutkija kuvaa millä tavalla asiat joko liittyvät tai eroavat toisistaan. Tutkittavaa materiaalia tarkastellaan yleensä numeerisesti. Tutkimuksessa jokaiselle muuttujalle annetaan jokin arvo, joka ilmaistaan symboleilla, kuten kirjaimilla tai numeroilla. Sen jälkeen tutkija ryhmittelee, järjestelee tai luokittelee tutkittavat muuttujat mitta-asteikolla. Tällaisia voivat olla esimerkiksi sukupuoli, ikä, ammatti, pituus tai paino. (Vilka 2007: 12–16). Määrällisessä tutkimuksessa tavoitteena on kerätä tietoa tarkimmalla mahdollisella mittaustasolla. Tulokset esitetään yleensä taulukoiden tai kuvioiden avulla tai tunnusluvuin ja tekstein. Numerotietoja esitellessä taulukko on paras ratkaisu. (Vilka 2007: 48, 135.) Työssäni olen Urheiluruudun ja Tulosruudun lajivalikoimaa tarkasteltaessa laskenut sekunneissa uutisten pituudet ja sen jälkeen taulukoinut ne eri lajien mukaan.

Määrällinen tutkimus on käyttökelpoinen, jos halutaan luoda yleiskuva jostain laajemmasta aineistosta, mutta mikäli aineistoa halutaan kuvata tarkemmin, tarvitaan rinnalle teoreettisia selitysmalleja ja laadullisia analyysimenetelmiä. Tällöin puhutaan laadullisesta sisällönanalyysistä. (Väliverronen 1998: 16–17.) Määrällisessä tutkimuksessa objektiivisuus on tärkeää. Tavoitteena on aina mahdollisimman puolueeton tutkimusprosessi ja tutkimus. Siksi tutkittavaan kohteeseenkin tulisi pitää riittävä etäisyys, eikä mahdollisia haasteltavia kannata edes tavata henkilökohtaisesti. Tuloksia tulkittaessa

materiaali asetetaan ulkopuoliseen viitekehykseen, jolloin objektiivisuus saattaa kärsiä. Tuloksia joudutaan usein tulkitsemaan riippuen siitä, mihin viitekehykseen tutkija on ne asettanut. (Vilka 2007: 16).

Määrällisen tutkimuksen tarkoitus on selittää, kuvata, kartoittaa, vertailla tai ennustaa ihmistä tai luontoa koskevia asioita ja ominaisuuksia. Selittävä tutkimus antaa tutkitusta asiasta perusteltua lisätietoa ja esittää taustalla vaikuttavia syitä. Kuvaileva tutkimus esittää tarkasti ja järjestelmällisesti tutkittavan tapahtuman, ilmiön, tilanteen, toiminnan, asian tai henkilön keskeiset, näkyvimmat ja kiinnostavimmat piirteet. Kartoittavassa tutkimuksessa etsitään uusia näkökulmia ja tarkastellaan vähemmän tunnettuja asioita. Ennustavassa tutkimuksessa haetaan tietoa, jonka avulla asioita tai tapahtumia voidaan ennustaa tai arvioida. Tässä tutkimuksessa käytän vertailevaa tutkimusta, jossa tarkastellaan kahta tai useampaa samanlaista kohdetta. Tässä tutkimuksessa tarkasteltavina kohteina ovat Urheiluruutu ja Tulosruutu. Tavoitteena on ymmärtää paremmin tarkasteltavia asioita ja tuoda selkeitä eroja niiden välille. Vertailevassa tutkimuksessa on tyypillistä asettaa jokin hypoteesi eli tutkimusongelma. Hypoteesi ilmaistaan yleensä väitteenä. Määrällisessä tutkimuksessa hypoteesin asettaminen on tavanomaista. Se asetetaan aiempien tutkimusten, teorioiden tai mallien avulla. Hypoteesi kertoo etukäteen, mitä tutkija tuloksiltaan odottaa. (Vilka 2007: 19–24.) Teorialla tarkoitetaan tutkimuksen viitekehystä eli niin sanottua tutkimuksen teoreettista osuutta. Viitekehyksessä kuvataan tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ja niiden välisiä suhteita. (Tuomi & Sarajärvi 2003: 17–18.)

Käytän Urheiluruutujen ja Tulosruutujen urheilu-uutisten tarkasteluun norjalaisten Galtungin ja Rugen kehittämää uutiskriteereitä. Galtung ja Ruge esittivät vuonna 1965 kaksitoista ehtoa, joiden mukaan tiedotusvälineet valitsevat yleensä uutisensa. Määritelmät pitävät edelleen melko hyvin paikkansa, vaikka maailma on muuttunut noista päivistä. Kriteereistä kahdeksan ensimmäistä ovat Galtungin ja Rugen mukaan kulttuurisista tekijöistä riippumattomia. Näitä ovat toistuvuus, voimakkuus, yksiselitteisyys, kulttuurinen merkittävyys, odotettavuus, yllätyksellisyys, jatkuvuus ja päivän uutistarjonta. Neljä viimeistä, eliittivaltiot, eliittihenkilöt, henkilöinti ja negatiivisuus, ovat kulttuurisidonnaisia. (Galtung & Ruge 1965: 65–70.)

Tutkin, miten urheilu-uutiset sopivat eri kriteereihin ja mitkä kriteerit vaikuttavat eniten urheilu-uutista valittaessa. Annan uutiskriteereille lukuarvot niiden ensisijaisuuden mukaan siten, että kolme on mielestäni tärkein, kaksi toiseksi tärkein ja yksi kolmanneksi merkittävin kriteeri. Mikäli uutinen täyttää useamman uutiskriteerin, annan lukuarvon yksi useammalle kriteerille. Lukuarvot määräytyvät systemaattisten havaintojen perusteella. Galtungin ja Rugen uutiskriteerit eivät yleensä toimi yksittäisinä tekijöinä, vaan yleensä uutisen julkaisuun vaikuttaa ainakin kaksi eri uutiskriteeriä. Pyrin löytämään Urheiluruuduista ja Tuloruuduista itsenäisesti tai yhdessä toisten kriteerien kanssa toimivia uutiskriteerejä, jotka useimmiten vaikuttavat urheilu-uutisten julkaisemiseen. Galtungin ja Rugen uutiskriteerejä ei ole alun perin tarkoitettu urheilu-uutisten tarkasteluun. Siksi onkin mielenkiintoista nähdä, miten kriteerit sopivat siihen tarkoitukseen.

2 URHEILUJOURNALISMI

Urheilujournalismi on yksi journalismin alalajeista. Kuneliuksen (2001: 18) mukaan journalismi on ajankohtaista ja faktapohjaista joukkoviestintää. Uutinen on osa urheilujournalismia ja Bruun, Koskimies ja Tervonen (1986: 11) selittävät uutisen olevan mediassa julkaistu selonteko, josta ilmenee jotain uutta tietoa. Esimerkiksi television uutislähetyksen aiheiksi valikoituvat asiat ja tapahtumat määrittelevät uutisten sisällön. Muun muassa Huovilán (2001: 20) mukaan perusuutisissa vastataan kysymyksiin mitä, missä, milloin, miksi, miten ja kuka. Uutisilta ja muilta ajankohtaisohjelmilta odotetaan muita ohjelmia suurempaa totuudenmukaisuutta ja objektiivisuutta (Hietala 1996: 63).

Urheilu on ollut Suomessa vuosikymmenet kansallistunteen herättäjä. Sekunneista, metreistä ja ennätyksistä puhutaan toki yhtä, mutta vuosien myötä urheilu on muuttunut enemmän osaksi viihdeteollisuutta musiikin ja elokuvien tapaan. Urheilijat ovat yhä enemmän mediapersoonia, seurattuja voittajia tai häviäjiä. (Sirkiä-Jarva 2007: 447; Helland 2007: 117). Urheilusta haetaan entistä enemmän tunteita, ilon ja surun hetkiä. Esimerkiksi eteläeurooppalainen jalkapallo-ottelu muistuttaa usein saippuaopperaa. (Pakalén & Perukangas 1997: 162, 165–166.)

Mediakeskeisyyden takia urheilusta on tullut tv-sarjojen tapaista viihdettä. Koljonen (2000: 4–6) myöntää urheilun muutoksen, mutta ei laske urheilujournalismia viihdelokeroon, koska tyypillinen urheilu-uutinen noudattaa uutisen tapaa. Viihteellistymistä on kuitenkin tapahtunut, mutta se ei Koljosen mukaan näy lehtien sivuilla tai television urheilu-uutisissa. Esimerkiksi showpaini (*wrestling*) on suosittua, mutta harva urheilutoimittaja laskee sitä urheiluksi. Koljosen ajatus pitää varmasti paremmin paikkansa sanomalehdissä, mutta varsinkin kaupallisten televisiokanavien urheilu-uutisissa viihteen osuus on kasvamassa.

2.1 Suomen television urheilu-uutisten historia

Ensimmäiset radion urheilulähetykset Suomessa tehtiin jo vuoden 1928 Amsterdamin olympialaisista, jossa Paavo Nurmi ja Ville Ritola juoksivat Suomelle mainetta ja kunniaa. Nämä Arvo Alanteen selostamat lähetykset tulivat kuitenkin viiden päivän viiveellä. Ensimmäinen suora urheiluselostus oli vuoden 1932 Suomi–Ruotsi–yleisurheilumaaottelu Sulo Kolkan selostamana. (Sirkiä-Jarva 2007: 447.) Suomalaisen television kokeiluajakaudella 1950-luvulla urheilua jo näytettiin, mutta toden teolla lähetykset alkoivat vasta 1960-luvulla. Rooman olympialaisista 1960 esitettiin jo 56 tuntia ohjelmaa, ja vuoden 1964 Innsbruckin talviolympialaiset olivat ensimmäiset todelliset televisio-olympialaiset Suomessa. Anssi Kukkosesta tuli ensimmäinen pelkästään televisioon palkattu urheilutoimittaja vuonna 1961. Siihen asti Yleisradion urheilutoimittajat olivat sekä radion että television palveluksessa. (Sirkiä-Jarva 2007: 450–452.) Kukkonen oli pitkään myös ainoa vakituinen television urheilutoimittaja Suomessa, kunnes vuonna 1966 Seppo Kannas palkattiin Kukkosen rinnalle (Karppinen 2011: 36). Aluksi urheilusta kerrottiin vain uutisten ohessa, kunnes 1963 Yleisradio alkoi lähettää Urheiluruutua. (Sirkiä-Jarva 2007: 450–452.)

Kahden suosituimman urheilun uutislähetyksen, Urheiluruudun ja Tulosuudun lisäksi, Yleisradion TV2:ssa alettiin kokeilla vuonna 2000 urheilu-uutisia, jotka vakiintuivat vuonna 2002 kello 21.50 alkavan uutislähetyksen yhteyteen. Yleisradio lähettää lisäksi urheilu-uutisia aamulla ja alkuillassa. Nelosen Urheilu-uutiset aloittivat toimintansa 8.2.1998. Nelosella urheilusta raportoitiin aluksi vain alkuillassa, mutta monien urheilutapahtumien iltapainotteisuuden takia kanava aloitti myös myöhäisillan kello 23:n jälkeiset lähetykset. Myös vuonna 2001 perustettu Urheilukanava lähetti päivittäin urheilu-uutislähetyksiä. (Sirkiä-Jarva 2007: 454, 458–459.) Myöhemmin Nelosen omistukseen kuulunut Urheilukanava vaihtoi nimeään ja Nelonen keskitti kaiken urheilutarjontansa pelkästään urheiluun keskittyviin kanaviin. Kesällä 2010 Nelosen pääkanava lakkautti urheilu-uutisensa. (Markkinointi & Mainonta 2010.)

Urheilu-uutisia näyttävien ohjelmien tarjontaan vaikuttavat osaltaan kanavien lähetysoikeudet eri lajeihin. 1980-luvulla yleisradioiden monopoliasemat murenivivat kaikkialla,

ja lähetysoikeuksien hinnat kasvoivat kilpailun myötä. (Sirkiä-Jarva 2007: 461–462.) Esimerkiksi Norjassa ja Isossa-Britanniassa on erityisesti jalkapallon tv-oikeuksista käyty kovaa kilpailua jo 1980-luvulta lähtien (Helland 2007: 111–112). Kaikkiialla Euroopassa suuntaus on ollut sama digitaalisten lähetysten alettua – urheilu on siirtynyt enemmän ja enemmän maksullisille kanaville (Jeanrenaud & Késenne 2006: 12). Kaupalliset kanavat pystyvät hankkimaan ohjelmia mainostajien toiveiden mukaisesti. Yleisradio menetti 1990-luvulla sekä jääkiekon SM-liigan että autourheilun formula 1 -sarjan oikeudet MTV3:lle. Myös pesäpallo kävi MTV3:n ohjelmistossa, mutta palasi takaisin Ylelle vuoden 1998 sopupelijupakan jälkeen. Jääkiekon MM-kisat ovat nykyisin suosittuja lähetyksiä, mutta vuosina 1992–1994 oikeudet olivat parhaan tarjouksen tehneellä Nelosen edeltäjällä PTV:llä. Yleisradio hankki MM-kisat kuitenkin takaisin itselleen hyvään aikaan ja vuoden 1995 MM-finaalia Suomen ja Ruotsin välillä seurasi yhä voimassa oleva ennätys 2,3 miljoonaa televisiokatsojaa. (Sirkiä-Jarva 2007: 460, 469–470.) Vuoden 2011 MM-finaalia Suomen ja Ruotsin välillä seurasi vajaat 2,1 miljoonaa suomalaista (Finnpanel 2012). Yleisradiolla on tukenaan EBU-yhteisö (Euroopan yleisradiounioni), mutta esimerkiksi f1-sarjan oikeudet ovat olleet jo pitkään yhteisön ulottumattomissa. (Sirkiä-Jarva 2007: 460, 469–470.) Ainoa poikkeus on Iso-Britannian BBC, joka sai f1-sarjan oikeudet takaisin vuonna 2008 kahdentoista vuoden tauon jälkeen (BBC 2008).

Liikenne- ja viestintäministeriö listasi vuonna 2007 kahdeksan suomalaisittain merkittävintä urheilutapahtumaa, joiden pitää olla jatkossakin katsottavissa vapaasti saatavilta televisiokanavilta. Listalla on urheilutapahtumia, joilla on perinteisesti ollut paljon katsojia Suomessa. Yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien listan laatiminen perustuu Euroopan unionin televisiodirektiiviin. Listalla ovat kesä- ja talviolympialaiset, miesten jalkapallon EM- ja MM-kilpailujen avaus-, puolivälierä-, välierä- ja loppuottelut sekä Suomen maajoukkueen ottelut, miesten jääkiekon MM-kilpailut kokonaisuudessaan, pohjoismaisten hiihtolajien MM-kilpailut sekä yleisurheilun MM- ja EM-kilpailut. Jalkapallon arvokisojen avaus-, välierä- ja loppuottelut sekä Suomen ottelut tulee lähettää kokonaisuudessaan suorina. Samoin jääkiekon välierä- ja loppuottelut sekä Suomen ottelut pitää lähettää suorina lähetyksinä. Muut listan lähetykset saavat olla myös jälkilähetyksiä. (Liikenne ja viestintäministeriö 2007.)

”Suomalaiset ovat urheiluhullua kansaa” kuuluu vanha sananlasku. Tästä kertovat edelleen urheiluohjelmien saamat korkeat katsojalukemat. Esimerkiksi vuoden 2010 katsotuin Urheiluruutu keräsi 4. päivä tammikuuta 931 000 katsojaa television ääreen ollen TV1:n koko vuoden seitsemänneksi katsotuin ohjelma. TV2:n vuoden 2010 kahdenkymmenen katsotuimman ohjelman joukossa oli peräti 15 urheiluohjelmaa. Katsotuin oli Suomen ja Venäjän kohtaaminen jääkiekon MM-kisoissa 18. toukokuuta. Ottelua seurasi 1,2 miljoonaa suomalaista. Yli miljoona katselijaa sai myös kaksi muuta Suomen jääkiekko-ottelua, jalkapallon MM-kisojen finaali, yleisurheilun EM-kisojen päätöspäivä sekä kaksi Vancouverin talviolympialaisten kilpailupäivää. Vuoden 2010 katsotuin urheiluohjelma oli kuitenkin MTV3:n 6. tammikuuta esittämä mäkihypyn Keski-Euroopan mäkiweekin Bischofshofenin kilpailu, jota seurasi 1 445 000 suomalaista. Mäkiweekin kilpailu oli samalla MTV3:n koko vuoden toiseksi katsotuin ohjelma Tanssii tähtien kanssa -kilpailun jakson jälkeen. Kaikki kanavat huomioon ottaen TV1:n Itsenäisyyspäivän vastaanotto oli jälleen suosituin yli 2,1 miljoonalla katsojalla. (Finnpanel 2011.)

Vuoden 2011 katsotuin ohjelma oli niin ikään Itsenäisyyspäivän vastaanotto 2,3 miljoonalla katsojalla, mutta katsotuin urheiluohjelma ei jäänyt siitä kauas. Suomen ja Ruotsin välistä jääkiekon MM-finaalia seurasi TV2:lta vajaat 2,1 miljoonaa katsojaa. TV2:n kahdenkymmenen katsotuimman ohjelman joukossa oli vuonna 2011 yhdeksän Suomen ottelua jääkiekon MM-kisoissa sekä lähetys MM-kultajuhlista. Urheilun täyhteiselle listalle mahtui myös kaksi lähetystä hiihdon MM-kisoista ja yksi lähetys yleisurheilun Suomi–Ruotsi-maaottelusta. MTV3:n listalle mahtui vain kaksi urheilulähetystä, jotka kummatkin olivat mäkihypyn Keski-Euroopan mäkiweekilta. (Finnpanel 2012.) Urheilusta on tullut maksullisten kanavien myyntivaltti viime vuosien aikana. MTV3:n ja Canal +:n kanavapaketit näkyvät jo yli 500 000 taloudessa. Yksittäisten ohjelmien katsojatilastoja ei ole julkaistu, mutta MTV Median mukaan maksukanavien tilaajamäärät ovat nousukiidossa. (MTV Media 2012.)

2.2 Miehininen urheilumaailma

Kansainvälisen *International Sport Press Survey* -tutkimuksen mukaan sanomalehtien urheilusivut poikkeavat toisistaan hämmästyttävän vähän. Urheilulajit vaihtelevat, sillä jokaisessa maassa seurataan yleisesti lajeja, joissa maalle tulee menestystä tai joita harrastetaan paljon. Yhdysvalloissa sivut täyttyvät baseballista, amerikkalaisesta jalkapallosta ja koripallosta, Norjassa hiihdosta ja Tanskassa käsipallosta. Yli 10 000 artikkelia 37 eri maassa käsittänyt tutkimus osoitti, että urheilusivuista yli puolet (58 prosenttia) koostuu tapahtumien raportoinnista tai ennakoinnista. Yllättäen havaittiin myös, että uutiset olivat yhä enemmän kotimaisia, vaikka tietoa kansainvälisistä tapahtumista on aiempaa helpommin saatavilla. Tutkimuksen artikkeleista vain 14 prosenttia käsitteli naisten urheilua. (Schultz-Jørgensen 2005: 1–3.) Monissa tutkimuksissa on päädytty samanlaisiin lukemiin. Yleisesti naisten urheilun osuus palstatilasta on korkeintaan 15 prosenttia. Sanomalehdissä lukema on yleensä suurempi kuin televisiossa, vaikka naisten urheilu on maailmalla kasvattanut jatkuvasti suosiotaan. (Laine 2011: 289).

Urheilu ja urheilujournalismi koetaan yhä vahvasti miehiseksi. Tietyt lajit, kuten monet palloilulajit, nähdään enemmän maskuliinisina. Esteettisiä lajeja, taitoluistelua ja voimistelua, pidetään naisten lajeina, vaikka esimerkiksi Yhdysvalloissa joukkuelajit ovat edelleen suosituimpia tyttöjen keskuudessa. (Hardin, Dodd & Lauffer 2006: 432.) Yhdysvalloissa tutkittiin muutamia vuosia sitten urheilujournalismin oppikirjoja ja pyrittiin löytämään syitä siihen, miksi media keskittyy enemmän miesten urheiluun. Vuosina 1993–2003 ilmestyneissä kahdeksassa oppikirjassa mainittiin nimeltä yhteensä 2 231 urheilijaa, joista 1 971 oli miehiä (89 prosenttia) ja 260 naisia (11 prosenttia). Urheilutoimittajien kohdalla prosenttiosuudet olivat samat, kun 1 738 urheilutoimittajasta 1 542 oli miehiä ja vain 196 naisia. (Hardin ym. 2006 435–437.) Urheilun keskittyminen miesten urheiluun näkyy siis jo oppikirjoissa. Miesten ylivoima urheilutoimittajien joukossa merkitsee myös paljon. Oppikirjoissa mainituista miehistä 46 prosenttia oli joukkueurheilulajien harrastajia, kun naisista lähes puolet (48 prosenttia) ei liittynyt urheiluun lainkaan. Urheilevat naiset harrastivat yleensä ei-kontaktilajeja, kuten golfia tai tennistä, tai esteettisiä lajeja. (Hardin ym. 2006: 438.)

Ala-Mikkula (2009) tutki pro gradussaan Helsingin Sanomien urheilusivuilla julkaistuja kirjoituksia vuosina 1988 ja 2008. Hän vertaili, miten nais- ja miesurheilijoista kirjoitettiin voimisteluun, keihäänheittoon, purjehdukseen, pikajuoksuun ja uintiin liittyvissä uutisissa olympialaisten aikaan. Hän havaitsi, että naisten urheilu oli saanut vuonna 2008 enemmän palstatilaa kuin 20 vuotta aikaisemmin. Kun vuonna 1988 vain naisten voimistelusta kirjoitettiin enemmän kuin miesten voimistelusta, sai vuonna 2008 naisten purjehdus, uinti ja ammunta enemmän palstatilaa kuin miesten vastaavat lajit. Ala-Mikkula kuitenkin huomauttaa, että kyseisissä lajeissa oli suuremmat odotukset suomalaisten urheilijoiden kohdalla naisten sarjoissa. Hän myös havaitsi, että miesten ja naisten urheilusta puhuminen oli muuttunut tasavertaisemmaksi. Vuonna 1988 esimerkiksi keihäänheitto tarkoitti miesten keihäänheittoa ja naisten lajeissa edessä oli aina etuliite nais-. Vuonna 2008 teksteissä esiintyi myös mies-etuliitettä. Silti miesten urheilusta kertoneet uutiset olivat usein paremmin sijoitettuna lehtien sivuille kuin naisten urheiluun liittyneet uutiset. Urheilusivuilla miesurheilijoiden kohdalla kerrottiin lähes pelkästään heidän urheilusuorituksistaan, kun naisten kohdalla mukana oli ”pehmeämpiä juttuja”, kuten miten he viettävät vapaa-aikaansa olympiakaupungissa. Naisten kohdalla muistettiin myös usein mainita ulkonäköön liittyviä seikkoja, mitä miesurheilijoiden kohdalla ei tapahtunut. Ala-Mikkula huomasi, että nais- ja mies-urheilijoiden kuvaus ei ole muuttunut juurikaan 20 vuodessa, vaikka naiset olivat päässeet enemmän esille. (Ala-Mikkula 2009: 73–77.)

Myös Laine (2011) löysi väitöskirjassaan eroja mies- ja naisurheilijoista kirjoitettaessa. Hän tutki suomalaisten ja ruotsalaisten iltapäivälehtien uutisointia vuoden 2004 Ateenan kesäolympialaisten ja vuoden 2006 Torinon talviolympialaisten aikana. Ruotsalaiset lehdet, Expressen ja Aftonbladet, raportoivat nais- ja miesurheilijoista tasavertaisemmin, mutta toisaalta myös Ruotsin joukkueessa oli lähes yhtä paljon naisia kuin miehiäkin. Suomalaislehdissä, Ilta-Sanomissa ja Iltalehdessä, miesten urheilua käsiteltiin enemmän, mutta Suomen joukkueessa oli paljon enemmän miehiä ja suurin osa mitalitoivoista oli miehiä. Pääsääntöisesti jutuissa keskityttiin urheilusuorituksiin molempien sukupuolten kohdalla, mutta yhdessä lajissa oli suuri poikkeus suomalaisissa iltapäivälehdissä. Jääkiekko mielletään edelleen vahvasti maskuliiniseksi lajiksi, vaikka Suomen naiset ovat lajissa saavuttaneet paljon mitaleja. Suomalaislehdissä jutut

naisjääkiekkoilijoista olivat usein ulkonäköön ja seksuaalisuuteen liittyviä. Ruotsalaislehdissä naisjääkiekko esiteltiin vakavasti otettavana lajina, eikä pelaajista tehty seksikkäitä katseenvangitsijoita. Muutenkin suomalaislehdissä naisurheilijat olivat esillä ruotsalaislehtiä enemmän ”silmänruokana”, tosin niin olivat myös jotkut miesurheilijat. Laineen mukaan pääsääntöinen linja oli kuitenkin asiallinen ja tasavertainen, vaikkakin Ruotsissa hieman Suomea tasavertaisempi. (Laine 2011: 290–300.)

2.3 Tarkasteltavat kanavat ja ohjelmat

Yleisradion pääuutisten jälkeen lähetettävä Urheiluruutu on Suomen vanhin urheilu-uutisohjelma. Urheiluruutu oli pitkään myös ainoa lajissaan, kunnes Tuloruutu aloitti kaupallisen MTV3:n illassa Seitsemän ja Kymmenen Uutisten jälkeen. Molemmat ohjelmat ovat vuosien saatossa kokeneet muutoksia ja erityisesti niiden sisältö on vaihdellut.

2.3.1 Yleisradio ja Urheiluruutu

Urheiluruutu on Yleisradion jokapäiväinen urheilu-uutisohjelma, ja se noudattaa Yleisradion sääntöjä muiden sen kanavien ohjelmien tapaan. Yleisradion säännöissä kerrotaan, että sen kanavien ohjelmatarjonnan tulee olla nopeaa ja luotettavaa. Sen pitää seurata yleisön kannalta tärkeitä ja kiinnostavia aiheita, mutta uutistoiminnan tulee olla myös tasapuolista ja puolueetonta. (Yleisradio 2005.) Yleisradio on julkisen palvelun kaupallisesti ja poliittisesti riippumaton viestintäyhtiö, joka tekee ohjelmia ja palveluita kaikille suomalaisille. Urheiluruutua esitetään Yle TV1:llä, joka on Ylen oman kuvailun mukaan ”rohkeasti kyseenalaistava kanava suurelle yleisölle.” Yle TV1 keskittyy uutis-, ajankohtais- ja asiaohjelmatarjontaan. (Yleisradio 2012.)

Vuonna 1993 Yleisradio laati kuusikohtaisen säännösten, jossa korostetaan tasa-arvoisuutta eri ihmisryhmien välillä. Sekä suomen- että ruotsinkielisille tulisi tarjota tasavertaista ohjelmaa. Yleisradion ohjelmiston pitää sääntöjen mukaan myös

edesauttaa suomalaista kulttuuria ja tarjota kattavia uutislähetystyksiä niin Suomesta kuin maailmaltakin. (Hellman 1999: 165–166.) 1980-luvulle asti lähes kaikissa Länsi-Euroopan maissa yleisradioilla oli monopoliasema, mutta lisääntynyt kilpailu satelliitti- ja kaapeli-tv:ltä sekä osaltaan myös videonauhureiden yleistymisen pakottivat niitä pohtimaan tulevia linjauksiaan. Poliittisessa mielessä yleisradioiden piti kuitenkin pysyä puolueettomina, sillä niiden katselusta maksetaan tv-lupaa. (Hellman 1999: 26–28, 32–33.) Malli Suomen Yleisradion kaltaisille televisiokanaville tulee radion puolelta. Länsieurooppalaiset 1920-luvun radiokanavat olivat ei-mainosrahoitteisia, julkisesti rahoitettuja ja valtion omistamia. (Hellmann 1999: 58.)

Kaikilla maailman yleisradioilla on niin sanottu julkisen palvelun velvoite (Sirkiä-Jarva 2007: 466). Tasapuolisuus näkyy hyvin myös Ylen Urheiluruudussa. Ohjelman urheilulajivalikoima on laaja ja sisältää tasaisesti kansainvälistä ja kansallista urheilua sekä miesten ja naisten lajeja. Bruun ym. (1986: 58–60) luokittelevat Yleisradion uutiskriteerit objektiivisiksi. Kolme tärkeää kriteeriä ovat tapahtumien vaikutuksen voimakkuus ja laajuus sekä se, miten paljon ne koskettavat kuulijoita tai katsojia. Yleisradion on otettava nämä asiat huomioon erityisesti suomalaisesta näkökulmasta. Yleisradion Ohjelmaneuvosto määritteli jo vuonna 1968, että urheilulähetyksissä tulisi pyrkiä uutismaisuteen. Pitkiä, suorita lähetystyksiä tulisi lähettää vain tärkeimmistä tapahtumista. Lisäksi Yleisradion tulisi panostaa lajeihin, joilla on eniten aktiivisia harrastajia, erityisesti palloilulajien pitäisi olla paljon esillä. (Salokangas 1996: 242.)

Urheiluruutu aloitti 18.8.1963 Yleisradion TV1:n pääuutislähetysten jälkeen. Esikuva ohjelmalle tuli ruotsalaisesta Sportspegeln-ohjelmasta. 1970- ja 1980-luvuilla Urheiluruutua lähetettiin kolmesti viikossa, tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin. Ohjelman pituus vaihteli muutamasta minuutista viikonlopun puoleen tuntiin. Kari Männyn osaltaan toteuttamassa uudistuksessa Urheiluruutu siirtyi jokapäiväiseksi vuonna 1993. Vuonna 1984 urheilutoimituksen päällikkö Seppo Kannas palkkasi ensimmäisen naisurheilutoimittajan Kirsti Pohjaväreen, myöhemmin 1990- ja 2000-luvulla Pohjaväre on saanut lukuisia seuraajia. (Sirkiä-Jarva 2007: 451–452.)

2.3.2 MTV3 ja Tulosruutu

MTV3 on Suomen katsotuin ja tavoittavin tv-kanava. Maksutonta mainosrahoitteista kanavaa katsotaan Suomessa keskimäärin viisi tuntia viikossa. Kanavan päivittäinen katsojamäärä on 2,6 miljoonaa ja viikoittainen 4 miljoonaa. (MTV Media 2012.) Mainosrahoitteisten televisiokanavien esimerkki tulee Yhdysvalloista, jossa radiot toimivat jo 1900-luvun alussa ulkopuolisilla mainostuloilla. Kun televisiolähetykset alkoivat yleistyä 1930-luvulla, siirsivät amerikkalaiset tämän *American modeliksi* kutsutun mallin myös televisioon. Mainosrahoitteisilla kanavilla ei tasapuolinen tarjonta ole koskaan ollut pääasia, vaan se, miten saadaan paras mahdollinen voitto ja suurin mahdollinen yleisö. Yleisesti kaupalliset kanavat eivät lähetä ohjelmia, jotka ovat suunnattuja vähemmistöille tai pienille katsojakunnille tai ovat kalliita. (Hellman 1999: 64–65, 68.) Urheilulla ja televisiolla on hyvin tiivis suhde. Monelle kanavalle urheilun lähetysoikeudet ovat tärkeitä, mutta usein vielä tärkeämpää se on urheilulajille. Laaja näkyvyys nostaa usein urheilun profiilia. Monessa lajissa kauden ohjelma muodostuu tv-lähetysten perusteella, ja esimerkiksi Englannissa jalkapallolähetysten oikeudet ovat olleet pitkälti ajamassa maksullisten kanavien kehitystä. (Jeanrenaud & Késenne 2006: 5–7).

Suomessa Mainostelevisiion urheilu-uutisten alkua lykkäsi muiden uutisten tavoin se, että Yleisradio ei myöntänyt MTV:lle lupaa lähettää omia uutisia. Yleisradio katsoi, että MTV on sen luvan varassa elävä laitos ja sen omiin uutisiin saattaisi tulla mukaan puoluepoliittinen linjaus. (Salokangas 1996: 317–321). Oy Mainostelevisio Ab pyysi ensimmäisen kerran lupaa omiin uutislähetyskseen jo vuonna 1976 (Hellman 1999: 169). MTV sai lopulta pitkän taistelun jälkeen luvan lähettää omia uutisiaan 1.9.1981, jolloin myös urheilu-uutisten raportointi mahdollistui. (Sirkiä-Jarva 2007: 455–456.) Mainostelevisiion ohjelmat oli vielä tuolloin nähtävissä Yleisradion kanavilla, vaikka neuvottelut kolmannen kanavan aloittamisesta oli jo aloitettu. Ylellä ja MTV:llä oli pelko, että paikalliset kaapelikanavat alkavat muodostaa ketjuja ja saavat siten osan mainosrahoista. Myös ulkomaalaisten satelliitti- ja kaapelikanavien sekä videonauhuriin yleistyminen oli syynä kolmannen kanavan perustamiseen. Lopulta marraskuussa 1985 Suomen valtion alainen Ylen Ohjelmaneuvosto myönsi luvan Oy Kolmostelevisio

Ab:lle, josta Yleisradio omisti 50 prosenttia, MTV 35 prosenttia ja Nokia 15 prosenttia. Kaikki hallituspuolueet eivät päätöstä hyväksyneet, muun muassa Ruotsalainen Kansanpuolue oli sitä vastaan. Kolmoskanavan lähetykset alkoivat 1.12.1986, mutta aluksi ohjelmisto koostui vain lähinnä yhdestä elokuvasta viikossa. Syyskuuhun 1987 mennessä Kolmoskanava oli kasvattanut ohjelmistoaan 40 tuntiin viikossa ja näkyvyys kattoi jo 40 prosenttia Suomesta. Koko Suomessa kanava oli kuitenkin nähtävillä vasta vuoden 1993 kanavauudistuksen jälkeen. (Hellman 1999: 115–119.)

Kolmoskanavaa ohjasivat samat Ylen säännöt, mutta se ei missään vaiheessa halunnut lähettää yhtä laajaa ohjelmistoa kuin TV1 ja TV2 (Hellman 1999: 169). Vuonna 1989 kanava linjasi, että sen tulisi näyttää katsojilleen laadukasta, monipuolista ohjelmaa, joka täydentää Yleisradion ohjelmistoa. Kotimaisen ohjelman tuotantoa haluttiin parantaa ja erityistä huomiota haluttiin kiinnittää liian yksipuolisuuden välttämiseksi. Silloin pidettiin kuitenkin tiukasti kiinni siitä, että tärkeät kansalliset tapahtumat jäivät Yleisradion omille kanaville. Kansalliset ja kansainväliset urheilutapahtumat olivat niin ikään TV1:n ja TV2:n ohjelmistoa, mutta tiettyjen urheilulähetysten oikeuksista voitiin neuvotella erikseen. (Hellman 1999: 170–171.) Käytännössä Yleisradiolla oli monopoliasema urheiluohjelmien lähettämisessä aina Kolmoskanavan alkuun saakka. Yleisradio keskittyi Suomessa suosittuihin lajeihin, kuten maastohiihtoon, mäkihyppyyn, jääkiekkoon, yleisurheiluun ja Englannin jalkapalloliigaan. MTV toi ruutuun uusia harvinaisempia lajeja, kuten autourheilun, golfin ja snookerin, sekä NHL-jääkiekon ja NBA-koripallon. (Hellman 1999: 226.) Jääkiekon NHL:n näyttämisen MTV aloitti vuonna 1988, sitä seurasivat nopeasti autourheilun formula 1 -sarja vuonna 1989 ja jääkiekon SM-liiga vuonna 1990 (Hellman 1999: 300).

Kolmoskanavalla kerrottiin urheilusta aluksi vain Kymmenen Uutisten yhteydessä, kunnes 1.12.1989 Huomenta Suomi -ohjelman mukana alkoi pelkästään urheilulle omistettu osuus. Tuloruutu aloitti päivittäiset lähetyksensä vasta vuoden 1994 Lillehammerin talviolympialaisten aikaan. Urheiluruutuun ei saanut myydä mainoksia, joten MTV:llä huomattiin tapa saada markkoja kanavalle ja se onnistui. Tuloruudun aloittamista auttoi myös kansainvälisten tapahtumien lisääntyminen ja materiaalin saannin helpottuminen. Vuonna 1995 MTV3:n urheilu sai Eurosportin jäsenyyden, mikä

tarkoitti oikeutta samoihin kuvamateriaaleihin kuin Yleisradiolla. (Sirkiä-Jarva 2007: 455–456.)

Tulosruutu on MTV3:n päivittäinen urheilu-uutisohjelma. MTV3 on kaupallinen kanava ja noudattaa Bruunin ym. (1986: 60) mukaan subjektiivisia uutiskriteereitä. Niiden mukaan lähetetään ohjelmaa, joka on yleisöä lähellä ja usein myös erikoista. MTV3-kanavalla on lähetysoikeudet autourheilun formula 1-sarjaan ja MM-ralliin sekä alppihiihtoon (Sirkiä-Jarva 2007: 476). Ruotsalainen Bonnier osti MTV-konsernin kokonaan vuonna 2007. Vuotta myöhemmin maksutelevisioyhtiö C More Group ja sen Canal + -kanavat siirtyivät Bonnierin omistukseen. (MTV3 2007; Kauppalehti 2008.) Canal +:n ohjelmistoon kuuluivat jo ennestään jalkapallon UEFA:n Mestareiden liiga ja Eurooppa-liiga, Englannin Valioliiga, Espanjan La Liga, Italian Serie A ja kotimainen Veikkausliiga. Lisäksi Canal + näyttää yleisurheilun Timanttiliigaa, koripallon NBA:ta sekä tenniksen arvoturnauksia. MTV3 hankki kaudeksi 2011–12 oikeudet maastohiihdon, pohjoismaisen yhdistetyn, freestylen ja lumilautailun maailmancupien lähettämiseen, minkä lisäksi ohjelmistoon kuuluvat jo ennestään alppihiihdon ja mäkihypyn maailmancupit. Kaupassa ei ollut mukana Suomessa järjestettäviä osakilpailuja, jotka edelleen säilyvät Ylellä. MTV3:n ja MTV3 Maxin urheilutarjontaa täydensivät vielä jääkiekon Mestis ja EHT-turnaukset, formula 1 -sarja sekä rallin MM-osakilpailut. Myös jääkiekon maaottelut ja MM-turnaukset siirtyvät sille vuodesta 2012 alkaen. (MTV3 2011.) MTV3:n urheiluohjelmien hankkiminen on varsin ymmärrettävää, sillä jokaisella televisiokanavalla pitää kovassa kilpailussa menestyäkseen olla jokin lippulaivaohjelma, jolla voi tehdä voittoa (Hellman 1999: 53).

3 UUTISKRITEERIT

Tiedotusvälineiden uutiset saattavat erota merkittävästikin toisistaan, vaikka uutispäivä on kaikille samanlainen. Paikalliset ja maakunnalliset kanavat ja lehdet panostavat omaan alueeseensa ja valtakunnalliset joutuvat pohtimaan koko maata koskettavien asioiden julkaisemista. Oman alueen ulkopuolelta tulevien uutisten tulee olla todella merkittäviä, jotta ne ylittävät uutiskynnyksen. Television puolella julkaisemiseen vaikuttaa myös sopivan kuvamateriaalin saaminen. (Huovila 2001: 61–62.) Jo sana *uutinen* merkitsee sitä, että uutisoinnissa pitää kertoa ajankohtaisia asioita. Uutinen on mediassa julkaistu selonteko, jossa ilmenee uutta tietoa. (Bruun, Koskimies ja Tervonen 1986: 11.) Nykyään uutisia pystyy seuraamaan lähes mihin vuorokauden aikaan tahansa, joten uutisoitavan tapahtuman maksimi-ikä lyhenee. Hietala uskoo sen olevan noin vuorokauden verran. (Hietala 1996: 70.) Internetin yleistyttyä uutisen elinkaari lienee nykyisin vielä lyhyempi.

3.1 Galtungin ja Rugen uutiskriteerit

Norjalaiset Johan Galtung ja Mari Ruge kehittivät uutiskriteerit vuonna 1965 artikkelissaan *The structure of foreign news – The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers*. Artikkelin julkaistiin *Journal of peace research* -lehdessä, ja siinä he käsittelevät kolmen ulkomaisen kriisin uutisointia norjalaisissa sanomalehdissä. Galtung ja Ruge löysivät kaikkiaan kaksitoista eri uutiskriteeriä, joista kahdeksan on kulttuurista riippumattomia ja neljä viimeistä kulttuurisidonnaisia. (Galtung & Ruge 1965: 65–70.) Nämä kaksitoista ehtoa eivät kuitenkaan yleensä toimi itsenäisinä vaan yhdessä toisten kriteerien kanssa (Galtung & Ruge 1965: 71). Norjalaistutkijoiden uutiskriteerit ovat keskenään ristiriitaisia ja kiehtovampaa onkin nähdä, miten juttujen uutisarvo rakentuu kriteerien summasta (Kunelius 2001: 172).

3.1.1 Kulttuurista riippumattomat uutiskriteerit

Kahdeksan ensimmäistä uutiskriteeriä ovat toistuvuus, voimakkuus, yksiselitteisyys, kulttuurinen merkittävyys, odotettavuus, yllättävyys, jatkuvuus ja päivän uutistarjonta. Toistuvuudella Galtung ja Ruge tarkoittavat aikaväliä, joka tapahtumalla kuluu päämäärän saavuttamiseen. Eri tiedotusvälineillä on omat rytminsä, joiden mukaan ne toimivat. Päivittäinen media ei kiinnitä esimerkiksi jonkin uuden urheiluhallin rakennusvaiheeseen niin suurta huomiota kuin sen avajaisiin. (Vrt. Galtung & Ruge 1965: 66.) Kunelius (2001: 171) tulkitsee tällä myös tarkoitettavan tapahtumien toistuvuutta. Hänen esimerkissään uutinen julkaistaan varmemmin, jos samanmerkkinen lentokone tippuu kahdesti peräkkäin.

Toinen kriteeri, voimakkuus, on selkeä. Mitä suurempi ja merkittävämpi tapahtuma on, sitä varmemmin siitä uutisoidaan tiedotusvälineissä. Maailman suurimmasta hallista kerrotaan varmemmin, samoin kuin suurimmasta urheilutapahtumasta (vrt. Galtung & Ruge 1965: 66). STT:n uutiskriteereissä saman asian ajaa merkitys. Mitä enemmän asiat tai tapahtumat vaikuttavat ihmisten elämään, sitä merkittävämmästä uutisesta on kyse. Paljon ihmishenkiä vaatinut onnettomuus on aina uutinen, samoin esimerkiksi poikkeuksellinen säätila tai suureen joukkoon vaikuttavat poliittiset päätökset. (STT 2012). Yksiselitteisyys on kolmas norjalaistutkijoiden uutiskriteeri. Jos tapahtuma on niin selkeä ja ymmärrettävä, että siitä voidaan kertoa vain yhdellä tavalla, saa se varmasti huomiota. Mitä monimutkaisempi tapahtuma on, sitä epätodennäköisempää on siitä uutisointi. (Galtung & Ruge 1965: 66.) Liian vaikeasti selitettävä uutinen ei avaudu tarpeeksi suurelle joukolle, jotta siitä olisi järkevää kertoa.

Neljäs kriteeri on kulttuurinen merkittävyys. Norjalaistutkijoiden mukaan vastaanottaja on kiinnostunut itselleen läheisistä asioista ja tapahtumista. (Galtung & Ruge 1965: 66–67.) Esimerkiksi urheilu-uutisoinnissa saatetaan jostakin hieman oudommasta tapahtumasta kertoa vain suomalaisnäkökulmasta. Esimerkiksi syksyllä 2008 juostusta sadan kilometrin MM-juoksusta uutisoitiin Anssi Raittilan nelossijasta ja voittaja mainittiin vain nimeltä (MTV3 2008). STT:n omista uutiskriteereistä kulttuurista merkittävyyttä vastaavat kiinnostavuus ja läheisyys. Esimerkiksi päiväkotilapsen katoaminen tai usean

nuoren kuolema onnettomuudessa kiinnostaa ja koskettaa. Samoin, jos jossain kaukomaassa tapahtuu räjähdys, nousee aihe kiinnostavammaksi ja läheisemmäksi, jos paikalla on suomalaisia. (STT 2012.) Viides uutiskriteeri on odotettavuus. Tällä Galtung ja Ruge tarkoittavat sitä, että joidenkin asioiden odotetaan tapahtuvan. Vastaanottajalla on tietyt ennakkokäsitykset ja mitä paremmin uutinen näitä vastaa, sitä varmemmin se nousee uutiseksi. (Galtung & Ruge 1965: 67.) Kunelius (2001: 172) nostaa esille esimerkkinä vallankaappauksen maassa, jossa se on niin sanotusti normaalia.

Kuudes kriteeri on yllätyksellisyys. Tapahtuma, joka on yllättävä ja harvinainen voi nousta uutiseksi. Mitä oudommasta asiasta on kyse, sitä varmemmin siitä uutisoidaan. (Galtung & Ruge 1965: 67.) STT:n ohjeissa kerrotaan, että usein helikopteri- tai pienlentokoneonnettomuus on harvinaisuutensa vuoksi suurempi uutinen kuin autoonnettomuus, vaikka molemmissa olisi uhreja yhtä vähän. Luonnononnettomuudet puolestaan ovat varmemmin uutisten aiheina, jos ne tapahtuvat paikoissa, joissa ne ovat harvinaisia. Poliitikassa yllättävät käännteet ja draama päätyvät varmemmin uutisiin. (STT 2012.) Seitsemäs kriteeri on jatkuvuus. Kun jokin asia on noussut kerran uutiseksi, sen kertomista jatketaan, vaikka sen kiinnostavuus olisi laskenut alkuperäisestä. (Galtung & Ruge 1965: 67.) Esimerkiksi maastohiihdon dopingjupakasta puhutaan vielä kymmenen vuotta suomalaishiihtäjien kiinni jäämisen jälkeen, vaikka ”uusi tieto” ei enää olisikaan niin merkittävää. Kahdeksas uutiskriteeri on päivän uutistarjonta tai -valikoima. Galtung ja Ruge (emt.) ottavat esimerkin, jossa tarjolla on vain kansainvälisiä tapahtumia. Hetki ennen uutislähetystä tulee ilmi yksi paikallinen ja yksi uusi ulkomainen tapahtuma. Tällöin tämä ainoa kotimainen uutinen pääsee todennäköisesti läpi, koska mitään muuta kerrottavaa ei kotimaasta yksinkertaisesti ole. (Galtung & Ruge 1965: 67.)

3.1.2 Kulttuurisidonnaiset uutiskriteerit

Neljä viimeistä, eliittivaltiot, eliittihenkilöt, henkilöinti ja negatiivisuus, ovat kulttuurisidonnaisia uutiskriteerejä. Nämä kohdat ovat merkittäviä lähinnä länsimaisen maail-

mankatsomuksen mukaan. Eliittivaltiot tarkoittavatkin meille tärkeitä valtioita, joiden tapahtumat yleensä kiinnostavat eniten. (Galtung & Ruge 1965: 68.) Meille vähäpätöisemmät maat, kuten Ruanda tai Kongon demokraattinen tasavalta nousevat uutisiin vain, kun jotain vakavaa tapahtuu, esimerkiksi ebola-virus leviää ja tappaa (Kunelius 2001: 172). Eliittihenkilöillä viitataan esimerkiksi valtion päämiehiin, joiden asioista uutisoidaan huomattavasti herkemmin kuin tavallisten ihmisten tekemisistä (Galtung & Ruge 1965: 68.) Poliitikassa tasavallan presidentin lähes kaikki julkiset tekemiset ja sanomiset ovat uutisia, kun tavallinen henkilö joutuu tekemään todella radikaaleja tekoja päästäkseen uutisten aiheeksi (Hietala 1996: 71). Samalla tavalla urheilumaailman tärkeät henkilöt ovat jatkuvasti esillä.

Henkilöinti jakautuu Galtungin ja Rugen uutiskriteereissä useampaan kohtaan. Henkilöinnillä tarkoitetaan sitä, että tapahtumat pyritään liittämään erikseen nimeltä mainittuun henkilöön tai muutaman henkilön ryhmään. Ensimmäisen kohdan mukaan tapahtumat ovat seurausta henkilön vapaasta tahdosta, ja kohtalo on hänen omissa käsissään. Toisessa kohdassa on kyse samaistumisen tarpeesta, sillä henkilöihin on helpompi samaistua. Kolmas kohta on toistuvuuskriteeri. Ihmisten tekemiset sopivat uutisvälineiden tarpeisiin paremmin kuin hitaat rakennemuutokset. Neljännessä kohdassa on taas kyse eliittikeskeisyydestä, mutta tässä kohdassa tarkoitetaan henkilöä, joka ei kuulu eliittiin. Viidennessä kohdassa Galtung ja Ruge puhuvat siitä, että henkilöstä on esimerkiksi helpompi ottaa kuva kuin rakennuksesta. Myös uutisten tekeminen helpottuu, kun on joku jota haastatella. (Galtung & Ruge 1965: 68–69.) Television uutiset keskittyvät vielä enemmän henkilöihin kuin sanomalehdet. Audiovisuaalisuuden vuoksi televisiossa pyritään keskittymään henkilöiden tekemisiin. (Hietala 1996: 71.)

Viimeinen ja kahdestoista Galtungin ja Rugen uutiskriteeri on negatiivisuus. Kielteisistä asioista uutisoidaan positiivisia helpommin. Tähän tutkijat ovat löytäneet neljä syytä. Negatiiviset uutiset täyttävät toistuvuus-kriteerin useammin. Talon tuhoutuminen vie huomattavasti vähemmän aikaa kuin sen rakentaminen. Positiivisen uutisen voi myös tulkita monella eri tavalla. Negatiivisesta tapahtumasta ei yleensä voi olla useampaa mielipidettä. Kolmanneksi syyksi Galtung ja Ruge toteavat, että ihmiset odottavat uutisten kertovan enemmän negatiivisista asioista ja siksi niistä kerrotaan yhä enemmän.

Siitä huolimatta negatiiviset uutiset ovat myös yllättävämpiä. (Galtung & Ruge 1965: 69–70.) Vanhan sanonnan mukaan hyvä uutinen ei ole uutinen lainkaan (Hietala 1996: 72).

3.2 Uutiskriteerit ja uutiskynnys

Uutiskriteerit jaetaan objektiivisiin ja subjektiivisiin. Suomessa Yleisradion uutiskriteerit ovat objektiivisia ja kaupallisten kanavien, kuten MTV3:n, kriteerit yleensä subjektiivisia. Yleisradion uutiskriteerien kolme tärkeää kohtaa ovat tapahtumien vaikutuksen voimakkuus ja laajuus sekä se, miten paljon ne koskettavat kuulijoita tai katsojia. Uutinen pitää valita sillä perusteella, miten paljon tapahtumat vaikuttavat ihmisten elämään. (Bruun ym. 1986: 58–60.) Uudet kriteerit määriteltiin vuonna 1977 silloisen Yleisradion uutistoiminnan päällikön Aarne Tannisen ja toimituspäällikön Yrjö Länsipuron aloitteesta, kun vanhat vuonna 1967 Yrjö Ahmavaaran Informaatio-kirjassa määritellyt opit koettiin huonoiksi. Tanninen katsoi, että kriteerit velvoittivat tasapuolisuuteen, asiallisuuteen, huolellisuuteen ja nopeuteen, mutta ne jättivät määrittelemättä uutisen ja sen julkaisukelpoisuuden. (Salokangas 1996: 309–310.) Kaupallisten televisiokanavien suosimien subjektiivisten uutiskriteerien kautta valikoituvat uutiset ovat yleensä yleisöä lähellä ja usein myös erikoisia. Julkaistavat uutiset valikoituvat asioista ja tapahtumista, joiden oletetaan kiinnostavan eniten yleisöä. (Bruun ym. 1986: 58–60.)

Suomen Tietotoimiston, STT:n, ohjeissa uutiskriteereiksi on nostettu merkitys, kiinnostavuus, yllättävyys, ajankohtaisuus ja läheisyys. Kaikki muut kriteerit liittyvät tavalla tai toisella Galtungin ja Rugen uutiskriteereihin, jotka esiteltiin edellisessä kappaleessa, mutta ajankohtaisuus on STT:n uutiskriteereistä sellainen, jota norjalaistutkijat eivät suoraan esitelleet. Toisaalta voisi ajatella, että uutisen pitääkin olla ajankohtainen, mutta kuten STT:n ohjeissa lukee: ”asioiden uutisarvo on suurimmillaan silloin, kun ne tulevat julki ensimmäisen kerran.” STT kehottaa toimittajiaan taustoittamaan merkittäviä ja kiinnostavia uutisia jo etukäteen, ja nostamaan esille aiheita, joilla on liittymäkohtia

ajankohtaisiin asioihin tai tapahtumiin. Uudet näkökulmat ja ideat saattavat poikia uusia uutisia. (STT 2012).

Bruun ym. (1986: 58–60) erottelevat termit *uutiskriteeri* ja *uutiskynnys*. Uutiskynnyksellä tarkoitetaan sitä, miksi jokin asia on ylipäätään julkaistu. Esimerkiksi hiljaisena päivänä vähäpätöinen asia nousee uutiseksi. Ainutkertainen ja yllättävä on helpommin uutislähetysten aiheena kuin pitkäkestoinen tapahtuma, vaikka se olisi muuten merkittävä. Kertaalleen uutiskynnyksen ylittänyt asia tai tapahtuma ylittää sen helpommin uudelleen. (Bruun ym. 1986: 58–60.) Jutun arvo määräytyy uutiskriteereiden pohjalta. Uutisarvo ratkaisee sen, ylittääkö juttu uutiskynnyksen vai hylätäänkö se. Myös jutun saama koko ja paikka riippuvat uutisarvosta. Uutisen arvoa lisää ”julkisarvo” eli tunnistettavuusarvo. Uutinen julkaistaan helpommin, jos uutinen liittyy suurvaltioihin, yhteiskunnan eliittiryhmiin tai eliittialueen jäseniin. (Huovila 1990: 9–10, 14.)

STT:n ohjeissa uutiskynnykseen vaikuttavat uutistilanne ja mediajulkisuus. Uutistilanne tarkoittaa sitä, että jos vilkkaana uutispäivänä on tarjolla esimerkiksi kaksi samanarvoista uutisaihetta, mutta toisesta on kirjoitettu runsaasti viime aikoina, kannattaa valita se toinen aihe, josta on ollut vähemmän kirjoituksia. Vilkkaan päivän uutisista kannattaa myös jättää hiljaisen päivän varalle uutisia, jotka eivät niin sanotusti vanhene. Hiljaisina päivinä STT suosittelee toimittajilleen myös muun median lainaamista, mikäli omia uutisia ei ole tarpeeksi. Mediajulkisuudella tarkoitetaan sitä, että jotkut aiheet nousevat kiinnostaviksi median antaman huomion ansiosta. Tällaisten aiheiden parissa toimittajia kannustetaan aktiivisuuteen uutistappioiden välttämiseksi. STT:n ohjeissa muistutetaan, että eri uutisvälineiden tarpeet vaikuttavat myös itse uutiseen, sen ajoittamiseen ja käsittelytapaan. Sähköiset välineet, radio, televisio ja Internet, tarvitsevat juttuja myös hiljaisina aikoina. Jotta sähköinen media saisi jatkuvasti tarpeeksi uutisoitavaa, pitää uutistoimistojen madaltaa uutiskynnystään. Viikonlopuille uutistoimistot puolestaan säästelevät omia uutisaiheitaan ja reportaasejaan, sillä silloin lehdistöllä on niille enemmän tarvetta. (STT 2012.)

3.3 Urheilun uutiskriteerit

Galtungin ja Rugen kehittämää uutiskriteerejä ei ole alun perin tarkoitettu urheilu-uutisiin. Urheilu-uutiset poikkeavat melko paljon muista uutisista, sillä tietyt asiat toistuvat usein lähetyksissä (taulukko 1). Esimerkiksi jääkiekon SM-liiga on Suomen seuratuin palloilusarja, jonka otteluohjelma on sovittu jo hyvissä ajoin ennen kauden alkua. Jokaisessa television, radion tai sanomalehden urheilutoimituksessa tiedetään, minä päivinä sarjassa pelataan. Sama koskee myös monia muita urheilulajeja.

Taulukko 1. Urheilu-uutisten soveltuvuus Galtungin ja Rugen uutiskriteereihin

Galtungin ja Rugen uutiskriteeri	Soveltuvuus urheilu-uutisiin
<i>Kulttuurista riippumattomat kriteerit</i>	
Toistuvuus	Esimerkiksi uuden sopimuksen julkaisu tai uuden hallin avajaiset.
Voimakkuus	Arvokisat ja muut isot urheilutapahtumat sekä muuten isot urheilu-uutiset.
Yksiselitteisyys	Urheilu-uutisille tyypillisiä ovat selkeät faktat. Esimerkiksi lyhyet kilpailuraportit.
Kulttuurinen merkittävyys	Suomalaiset ovat kiinnostuneita suomalaisista urheilijoista ja tutuista lajeista.
Odotettavuus	Uutiset, joiden odotetaan tapahtuvan. Esimerkiksi ennakkosuosikki voittaa jotakin.
Yllättävyys	Ennakkosuosikki epäonnistuu tai yllättäjä voittaa. Myös erikoiset sattumukset.
Jatkuvuus	Monien urheilutapahtumien päivät ovat ennakkoon tiedossa. Suosittuja urheilusarjoja seurataan paljon.
Päivän uutistarjonta	Heikompana uutispäivänä vähemmän seuratut lajit nousevat uutisiin.
<i>Kulttuurisidonnaiset kriteerit</i>	
Eliittivaltiot	Riippuvat usein lajeista, eivätkä ole aina samoja kuin muissa uutisissa.
Eliittihenkilöt	Huippu-urheilijat ovat omien lajiensa eliittihenkilöitä.
Henkilöinti	Urheilutapahtumista on helpompi kertoa jonkun henkilön kautta.
Negatiivisuus	Ei yhtä tärkeä kriteeri kuin muissa uutisissa, eivätkä urheilun negatiiviset uutiset ole yleensä yhtä negatiivisia kuin tavallisissa uutisissa.

Muun muassa mäkihypyn, maastohiihdon ja alppihiihdon kilpailukalenterit ovat ennalta määrättyjä, vaikka näissä lajeissa sääolosuhteet usein aiheuttavat muutoksia. Kilpailun peruuntuminen tai siirtäminen on kuitenkin oma uutisensa. Tietynlaisesta systemaattisuudesta huolimatta myös urheilu-uutinen voi olla yllättävä tai ennalta arvaamaton. Jos esimerkiksi mäkihypyssä sääolosuhteet pilaavat suosikkien hypyt, voi voittajaksi nousta joku hieman huonompi hyppääjä.

Pääasiassa urheilu-uutisia julkaistaan niiden kiinnostavuuden perusteella. Suomalaiset ovat kiinnostuneita tietyistä lajeista, kuten jääkiekosta ja mäkihypystä, joten on luonnollista, että niistä on paljon uutisia. Niin sanottuihin tavallisiin uutisiin verrattuna, urheilu-uutisissa on joitakin eroja. Galtungin ja Rugen määrittelemät eliittivaltiot esimerkiksi poikkeavat paljon. Tavallisissa uutisissa eliittivaltiot ovat aina samoja, yleensä länsimaisia valtioita, joiden asiat kiinnostavat eniten katsojia. Urheilu-uutisissa eliittivaltiot sen sijaan poikkeavat lajin mukaan. Jalkapallossa Brasilia ja Argentiina ovat eliittivaltioita, kun taas jääkiekossa Kanada ja Suomi kuuluvat harvalukaiseen eliittiin. Maastohiihdossa Pohjoismaat ovat huipulla, mutta kenialaisen hiihtäjän suoritukset kuuluvat kevennyksiin. Pitkän matkan juoksuissa Kenia ja Etiopia ovat eliittivaltioita, kun taas suomalaiset ja ruotsalaiset juoksevat kierroksen perässä. Tavallisissa uutisissa negatiivisuus on varmasti yksi yleisimmin täyttyvistä uutiskriteereistä, mutta urheilussa negatiivisuus voi tarkoittaa eri asiaa. Esimerkiksi urheilijoiden loukkaantumiset tai lopettamispäätökset ovat negatiivisia uutisia, vaikka ne eivät ole yhtä merkittäviä asioita kuin sodat ja katastrofit. Olen pohtinut Galtungin ja Rugen uutiskriteerien soveltavuutta urheilu-uutisiin taulukossa 1. Pitkään urheilu-uutisia seuranneena arvelen, että kriteerit toimivat taulukossa mainituilla tavoilla. Suurin osa alkuperäisistä uutiskriteereistä on helposti muunneltavissa myös urheilu-uutisten perusteiksi. Analyysiluvussa selviää kuinka hyvin uutiskriteerit soveltuvat Urheiluruudun ja Tuloruudun urheilu-uutisiin.

4 URHEILURUUDUN JA TULOSRUUDUN VERTAILU

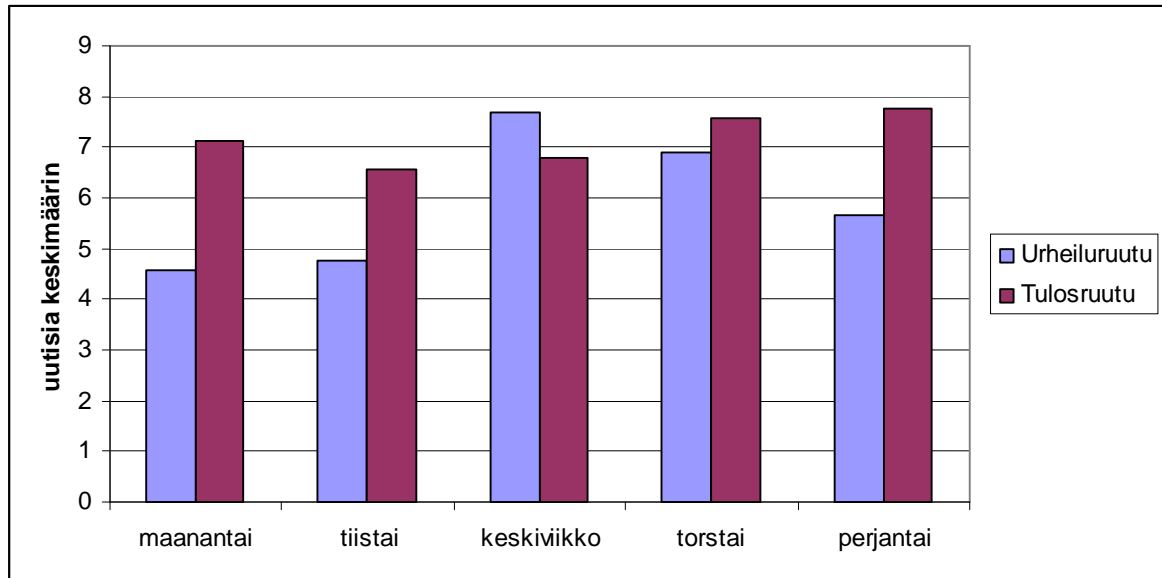
Otin tutkimuksessani selvää, minkälaisia eroja ja yhtäläisyyksiä Urheiluruuduista ja Tuloruuduista löytyy. Selvitin, minkälaiset rytmitykset molemmissa ohjelmissa ovat, miten lajivalikoimat mahdollisesti poikkeavat toisistaan ja minkälaiset uutiskriteerit ohjaavat urheilu-uutisten julkaisua. Laskin eri lajien saamat ohjelma-ajat sekunneissa, jotta mahdollinen ero olisi selkeämmin näkyvillä. Olen jakanut urheilulajit erilaisiin kategorioihin, jonka jälkeen selvitän mies- ja naisurheilun määrän ja yksilö- ja joukkueurheilun osuudet.

4.1 Ohjelmien rytmitys

Sekä Urheiluruuduissa että Tuloruuduissa oli tietynlainen toistuva kaava, jonka mukaan ohjelmat rakentuivat. Urheiluruuduissa keskiviikko ja torstai poikkesivat muista arkipäivistä, kun taas Tuloruuduissa ohjelmat noudattivat päivästä riippumatta samaa kaavaa. Lajien suhteen jääkiekon SM-liiga oli merkittävässä roolissa. Molemmissa ohjelmissa oli uutisia SM-liigasta lähes joka tiistai, torstai ja perjantai, ja myös maanantaisin ja keskiviikkoisin oli muutamina viikkoina SM-liigaa sekä Urheiluruuduissa että Tuloruuduissa. Molemmissa lähetyksissä SM-liigan otteluraportit olivat yleensä lähetyksen alkuosassa.

Maanantaipäivien lähetyksissä oli vain harvoin isoja uutisia, ja usein lähetykseen päätyi kuvallisia uutisia vähemmän seuratuista urheilulajeista ja -sarjoista. Maanantaita on perinteisesti pidetty urheilu-uutisten suhteen hiljaisimpana viikonpäivänä. Urheiluruuduissa oli maanantaisin keskimäärin vain 4,56 uutista, ja se oli tiistain (4,78) ohella vähäisin määrä (kuvio 1). Tuloruuduissa uutiset olivat jakautuneet huomattavasti tasaisemmin, eikä mikään päivä ollut keskimäärin toista vilkkaampi. Maanantaisin oli Tuloruuduissa noin 7,11 uutista, joka oli perjantain (7,78) ja torstain (7,56) jälkeen kolmanneksi eniten. Jokaisessa urheilu-uutisessa ei välttämättä ollut mitään varsinaista uutista,

mutta olen mieltänyt kaikki yhtä urheiluaihetta tai -tapahtumaa käsitelleet asiakokonnaisuudet uutisiksi.

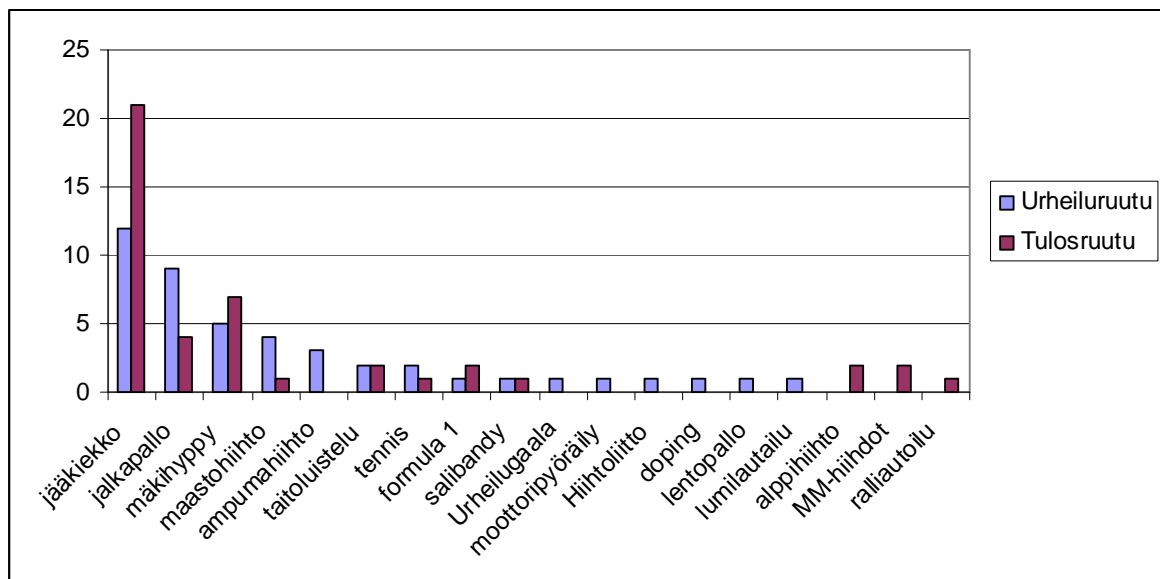

Kuvio 1. Uutisten määrä ohjelmissa

Urheiluruudun lähetykset olivat pidemmästä lähetyksajasta johtuen keskiviikkoisin (7,67) ja torstaisin (6,89) vilkkaampia, vaikkakin on pieni yllätys, että keskiviikkoisin oli keskimäärin eniten uutisia, ravikooste kun vei lähetyksestä noin kolmasosan. Tarkastelemallani jaksolla oli kolme Urheiluruutua, joissa oli vain kolme uutista. Kaksi näistä osui tiistaille, ja yksi kerta maanantaille. Vilkkain uutispäivä Urheiluruuduissa oli keskiviikko 23. helmikuuta, jolloin MM-hiihdot alkoivat, Peetu Piironen menestyi lumilautailussa, Mestiksen ja Mestarien liigan pudotuspelit olivat käynnissä ja lisäksi uutisoitiin muista palloiluista ja raveista. Yhteensä uutisia oli tuolloin kymmenen. Tuloruuduissa oli vähintään viisi uutista/lähetys, ja vilkkain uutispäivä oli perjantai 11. maaliskuuta, jolloin oli useampi uutinen jääkiekon SM-liigasta sekä yksi Mestiksestä, monta uutista talvilajeista sekä vielä uutiset tenniksestä ja formuloista.

Keskiviikkoisin Urheiluruudun nimi oli Urheiluruutu ja V5-ravipeli, joten ison osan

lähetyksestä vei kooste päivän raveista. Ravien jälkeen kerrottiin yleensä jokin tulos, jonka jälkeen ohjelma loppui. Urheiluruutu alkoi lähes aina jollakin isolla uutisella, kuten jalkapallon sopupeliuutisilla tai merkittävillä valmentajavalinnoilla. Torstain Urheiluruudun alku oli poikkeava, sillä silloin alussa kerrottiin lyhyesti kolmesta tai neljästä päivän tärkeimmästä uutisesta. Tuloruutu alkoi joka päivä lyhyellä noin kymmenen sekunnin alustuksella jostakin tärkeästä uutisesta, jonka jälkeen varsinainen ohjelma vasta alkoi. Välillä alustus koski uutista, jolla ohjelma alkoi, ja välillä kiinnostavaksi nostettu uutinen kerrottiin vasta ohjelman puolivälissä. Tuloruudut alkoivat Urheiluruutuja harvemmin jollakin isolla tai merkittävällä uutisella. Urheiluruutujen ”ykkösuutisista” kerrottiin Tuloruuduissa usein vasta lähetyksen keski- tai loppuvaiheilla. Sen sijaan Tuloruudun kärjessä oli monesti uutisia lajeista, jotka kuuluvat MTV3 Max -kanavan ohjelmistoon. Molempien ohjelmien yleisin pääuutinen liittyi kuitenkin jääkiekkoon. Urheiluruutu aloitti 12 kertaa ja Tuloruutu 21 kertaa jääkiekolla (kuvio 2). Urheiluruudussa seuraavaksi yleisimmät pääuutiset liittyivät jalkapalloon (9), mäkihyppyyn (5), maastohiihtoon (4) ja ampuma-hiihtoon (3). Tuloruudussa toiseksi useammin ohjelma alkoi mäkihypyllä (7) ja kolmanneksi eniten jalkapallolla (4).

Kuvio 2. Pääuutisten aiheet ohjelmissa

Tulosruudut päättyivät aina joko jonkin televisioitavan urheilutapahtuman ennakoon tai vain pelkkään muistutukseen tulevasta lähetyksestä. Myös Urheiluruudun lopussa kerrottiin tulevista lähetyksistä, mutta ei läheskään yhtä mainosmaisesti kuin Tulosruuduissa. Tavallisimmassa Urheiluruudun lopetuksessa toimittaja kertoi, että seuraava urheilu-uutislähetys tulee TV2:n puolella vajaan tunnin kuluttua. Jalkapallon Mestarien liigan pelipäivinä ohjelmassa tosin muistutettiin liigan tv-lähetyksistä, jotka alkoivat yleensä noin puolen tunnin kuluttua Urheiluruudun päättymisestä TV2:lla.

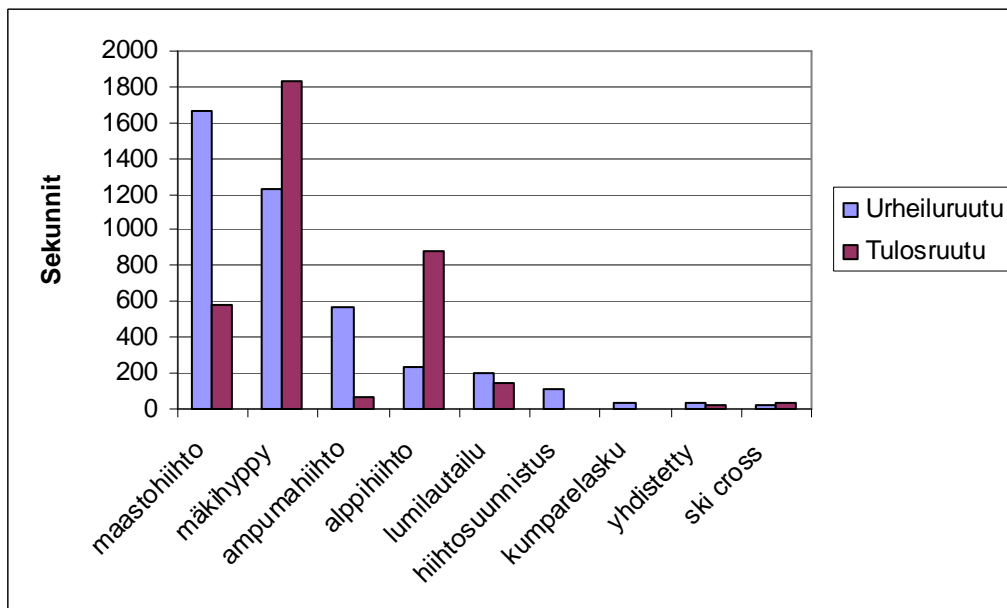
4.2 Lajijakauma

Urheiluruudun ja Tulosruudun lajivalikoima eroaa melko paljon Euroopan sanomalehtien urheilusivujen vastaavasta. Laajassa kansainvälisessä *International Sport Press Survey* -tutkimuksessa oli mukana Tanskan, Saksan, Norjan, Romanian, Skotlannin ja Sveitsin eri lehtien urheilusivuja. Yli puolet (50,9 prosenttia) niistä koostui jalkapallosta. Kaikki muut lajit jäivät alle kymmenen prosentin. Pyöräily (6,3%), tennis (5,8%), formula 1 (3,4%) ja golf (3,4%) olivat neljä seuraavaksi suosituinta. (Schultz-Jørgensen 2005: 4.) Pyöräilystä ja golfista ei ollut Suomen urheilu-uutisissa yhtään juttua tarkastelemallani ajanjaksolla, mutta se selittynee sillä, että yhtään kansainvälisesti merkittävää kilpailua ei näistä ollut käynnissä. Myöskään kumpikaan näistä lajista ei ole Suomessa todella suosittua, vaikka yksittäisiä hyviä suomalaisurheilijoita maailmalla onkin.

Selvitin kaikista 45 Urheiluruudusta ja Tulosruudusta niiden eri lajeista kertovien uutisten pituudet. Laskin pituudet sekunteina taulukoinnin helpottamiseksi. Laskin myös Urheiluruudussa esiintyvien palloilutuloskoosteiden eri lajien saamat ajat erikseen, vaikka niitä käsiteltiin yhdessä yhteisessä uutisessa. Tulosruutujen lopussa on aina kuvaa tulevasta televisioitavasta tapahtumasta, jonka laskin myös mukaan lajin saamaksi lähetysajaksi, vaikka kyseessä ei ollut varsinainen uutinen. Olen jakanut urheilulajit kuuteen alakategoriaan, joita ovat hiihtolajit, palloilu, moottoriurheilu, muut talvilajit, muut kesälajit sekä muu urheilu.

4.2.1 Hiihtolajit

Vuoden 2011 alussa kaikki hiihtolajien maailmancupit olivat käynnissä, ja molemmissa ohjelmissa oli paljon uutisia maastohiihdosta, mäkihypystä, ampumahiihdosta sekä alppihiihdosta (kuvio 3). Näiden lisäksi myös lumilautailusta, yhdistetystä ja ski crossista uutisoitiin molemmissa ohjelmissa. Urheiluruuduissa oli myös muutama lyhyt uutinen hiihtosuunnistuksesta ja kumparelaskusta.

Kuvio 3. Hiihtolajien määrä ohjelmissa

Maastohiihdon Tour de Ski ja mäkihypyn Keski-Euroopan mäkiweekko olivat alkuvuoden tärkeimpiä urheilutapahtumia. Hiihdon maailmanmestaruuskilpailut, johon kuuluu maastohiihdon ja mäkihypyn lisäksi myös pohjoismainen yhdistetty, järjestettiin helmi-maaliskuun vaihteessa Oslossa. Jätin kuitenkin kisojen jälkimmäisen viikon pois aineistosta, sillä se olisi korostanut liikaa näiden kolmen lajin asemaa. Varsinaisia MM-hiihtojen kilpailupäiviä mahtui aineistoon vain kolme, sillä kilpailut alkoivat keskiviikkona 23. helmikuuta. Tavallisia maailmancupin kilpailuja järjestettiin suurimmaksi osaksi viikonloppuisin, mikä selittää osaltaan esimerkiksi yhdistetyn vähäistä osuutta

ohjelmissa. Urheiluruudussa yhdistettyä näytettiin 28 sekunnin verran, eikä Tuloruudussa ollenkaan. Viikonloppupainotteisuuden lisäksi suomalaisten takavuosien menestyslajin vähäistä näkyvyyttä selittää normaalikautta hiljaisempi kilpailukalenteri sekä suomalaisten heikko menestys.

Maasto- ja ampumahiihto näkyivät Urheiluruudun lähetyksissä huomattavasti enemmän kuin Tuloruuduissa. Mäkihyppy ja alppihiihto olivat puolestaan Tuloruudussa enemmän esillä. Tämä selittyy helposti sillä, että kaudella 2010–2011 maasto- ja ampumahiihto kuuluivat Yleisradion ohjelmistoon, kun taas mäkihyppyä ja alppihiihtoa näytettiin arvokisoja ja Suomessa järjestettyjä mäkilpailuja lukuun ottamatta MTV3:n kanavilla. Kaikkein suurimmat erot näkyvät maastohiihdon ja alppihiihdon osuuksissa. Urheiluruudussa maastohiihtoa näytettiin 1 665 sekuntia, kun Tuloruudussa lajille kertyi lähetyssaikaa vain 586 sekuntia. Maastohiihto oli Urheiluruudun neljänneksi eniten lähetyssaikaa saanut urheilulaji, kun Tuloruudussa lajin sijoitus oli vasta seitsemäs. Alkuvuoden Tour de skitä käsiteltiin Urheiluruudussa huomattavasti enemmän. Uutisissa oli aina mukana suomalaisurheilijoiden haastattelut, ja lisäksi torstaina 6. tammikuuta oli mukana iso kertomus Suomen suksihuollosta ja voitellupäällikkö Stefan Storzvallista. Tuloruuduissa näytettiin vain vähän kuvaa kilpailuista ja kerrottiin tulokset. Yhdestä kilpailusta toimittaja mainitsi vain lyhyesti ja kertoi enemmän löytyvän MTV3:n Internet-sivuilta.

Hiihdon maailmanmestaruuskilpailuja ennakoitiin molemmissa lähetyksissä haastatteluiden kanssa, mutta varsinaisen ensimmäisen kilpailupäivän annista Urheiluruutu kertoi paljon enemmän. Suomalaismenestystä ei sprinttihiihdoista tullut, mutta Urheiluruutu raportoi silti miesten ja naisten kilpailuista yhteensä lähes kahden minuutin verran. Tuloruudun uutinen samoista kilpailuista kesti minuutin ja 19 sekuntia. Myös kaksi muuta päivää nostivat maastohiihdon määrää Urheiluruudussa suureksi. Torstaina 24. maaliskuuta Pirjo Muranen ilmoitti lopettavansa uransa kauden jälkeen, ja samassa lähetyksessä myös ennakoitiin tulevia Kuopion SM-hiihtoja. Tuloruutu ei kertonut kummastakaan asiasta, mutta keskiviikkona 30. maaliskuuta molemmat ohjelmat raportoivat STT:n doping-oikeudenkäynnin tuoreimmista tapahtumista. Entinen huippuhihtäjä Mika Myllylä myönsi tuolloin käyttäneensä uransa aikana EPO-hormonia.

Urheiluruudussa tämä oli pääuutinen, jota seurasi vielä toinen samaan aiheeseen liittynyt uutinen. Yhteensä kolme minuuttia ja 16 sekuntia kestäneiden uutisten perään kerrottiin lisätietoa löytyvän runsaasti vielä Ylen Internet-sivuilta. Saman päivän Tuloruutu käsitteli myös aihetta reilun kahden minuutin pääuutisessaan.

Ampumahiihdon suosio Suomessa nousi aiempaa suuremmaksi kaudella 2010–2011 Kaisa Mäkäräisen hyvien suoritusten ansiosta. Naisten kilpailujen lisäksi Urheiluruudussa oli uutisia myös miesten kilpailuista, vaikka suomalaiset eivät niissä menestyneetkään. Urheiluruudun ampumahiihtouutiset olivat muutenkin pidempiä, eikä Tuloruutu edes raportoinut yhdestä kilpailusta, jossa Mäkäräinen hieman epäonnistui. Urheiluruudussa ampumahiihtoa käsiteltiin 576 sekuntia, kun Tuloruudussa laji oli esillä vain 63 sekunnin verran. Tuostakin osuudesta noin puolet koostui Mäkäräisen 32 sekunnin haastattelusta kauden jo päätyttyä. Alppihiihdon kohdalla uutisointi oli päinvastaista. Tuloruutu näytti alppihiihtoa peräti 882 sekuntia Urheiluruudun 233 sekuntia vastaan. Alppihiihtoa lähetetään maksullisella MTV3 Max -kanavalla, jonka vuoksi tulevia ohjelmia myös mainostettiin paljon Tuloruudussa. Monta kertaa ohjelma loppui alppihiihtokuvaan, jonka päällä luki seuraavan kilpailun tv-lähetysajat. Näiden mainosten lisäksi tulevia kilpailuja ennakoitiin myös Tanja Poutiaisen ja Kalle Palanderin haastatteluilla. Urheiluruudun alppihiihtouutiset olivat puhtaita kilpailuraportteja. Alppihiihdon tavoin myös mäkihyppyä näytettiin Maxilla ja lähetyksistä muistutettiin Tuloruuduissa. Mäkihyppy oli kaikki lajit huomioon ottaen Tuloruudun neljänneksi yleisin ja Urheiluruudun viidenneksi yleisin laji. Mäkihyppy on ollut jo vuosikymmeniä suosittu laji Suomessa, minkä vuoksi lajista kerrotaan myös paljon urheilu-uutisissa. Molemmissa ohjelmissa lajin osuus oli suuri, mutta Tuloruudun suurempaa lukemaa selittää pitkälti sama asia kuin alppihiihdonkin suurempaa näkyvyyttä – MTV3 Maxin lähetyksiä ennakoitiin paljon.

Hiihtolajien maailmancupit päättyivät suurimmaksi osaksi maaliskuun puolen välin jälkeen, minkä vuoksi aineistoni kolmella viimeisellä viikolla ei ollut enää yhtään uutista mäkihypystä, alppihiihdosta tai ampumahiihdosta. Maastohiihdosta raportoitiin, mutta ei enää kansainvälisistä kilpailuista. Neljän suuren hiihtolajin lisäksi lähetyksissä kerrottiin viidestä muustakin lajista. Lumilautailusta kerrottiin molemmissa ohjelmissa

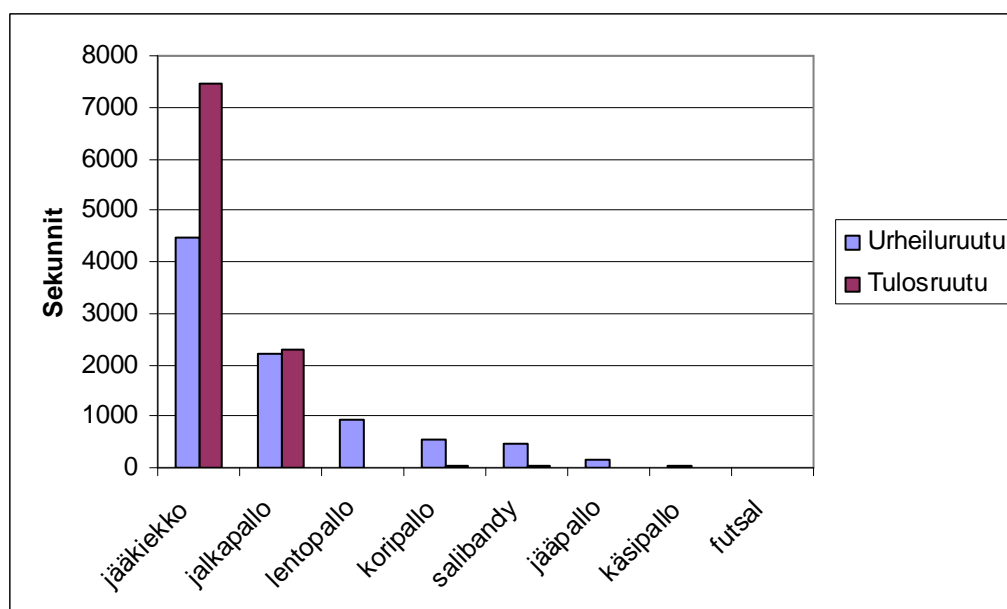
melko tasapuolisesti, Urheiluruudussa 206 ja Tulosuudussa 140 sekuntia. Kilpailuraporttien lisäksi Tulosuudussa oli lyhyt Enni Rukajärven haastattelu. Yhdistetystä oli molemmissa ohjelmissa yksi uutinen. Molemmat kertoivat melko lyhyesti Salpausselän maailmancupin osakilpailun tapahtumista. Urheiluruudun raportti kesti 28 sekuntia ja Tulosuudun 23 sekuntia. Tulosuudussa oli lisäksi toinenkin pohjoismaiseen yhdistettyyn liittyvä uutinen, mutta sen rakenteen vuoksi laskin sen hiihdon MM-kisoista yleisesti kertovaksi. Uutisessa haastateltiin vuorotellen yhdistetyn kilpailija Hannu Mannista ja mäkihyppääjä Janne Ahosta. Hiihtosuunnistuksesta, ja kumparelaskusta oli Urheiluruudussa muutamia uutisia, mutta Tulosuudussa ei ollenkaan. Hiihtosuunnistus on hyvin marginaalinen laji, mutta tasavertaisemmin lajeista raportoinut Urheiluruutu uutisoi myös tästä lajista, sillä suomalaiset menestyivät hyvin MM-kilpailuissa. Ski cross on suomalaisille vielä melko tuntematon laji, mutta maailmancupissa kisaavan Jouni Pellisen otteista on silloin tällöin mainintoja Suomen mediassa. Urheiluruudussa oli yksi 21 sekunnin kisaraportti ja Tulosuudussa kaksi lyhyttä uutista, joiden kokonaiskesto oli 30 sekuntia.

4.2.2 Palloilu

Jääkiekko on Suomessa todella paljon seurattu urheilulaji. Tarkastelemallani ajanjaksolla jääkiekko oli myös eniten lähetysaikaa saanut laji sekä Urheiluruudussa (4 450 sekuntia) että Tulosuudussa (7 450 sekuntia). Molemmissa ohjelmissa jalkapallo oli toiseksi yleisin, Urheiluruudussa 2 195 sekuntia ja Tulosuudussa 2 280 sekuntia. Näiden kahden jälkeen muut palloilulajit jäivät melko vähäiselle huomiolle. Urheiluruudussa muuta kotimaista palloilua oli kuitenkin huomattavasti enemmän kuin Tulosuudussa (Kuvio 4).

Jääkiekon suuri osuus johtuu kotimaisen SM-liigan laajasta raportoinnista. Sarjassa pelattiin lähes joka päivä. Varsinkin tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin SM-liigan otteluista raportoitiin viikosta toiseen. Galtungin ja Rugen uutiskriteereistä SM-liigasta uutisointi sopii jatkuvuuden ja kulttuurisen merkittävyyden kriteereihin, sillä tapahtumista raportoidaan, koska niin on totuttu tekemään. Sarja on myös suomalaisille

tärkeä ainakin katsojalukujen perusteella. Mitä pidemmälle kausi eteni, sitä enemmän jääkiekosta uutisoitiin. SM-liigan pudotuspelit alkoivat maaliskuussa, jonka jälkeen lähes jokaisesta ottelusta oli pitkä peliraportti. Molemmissa ohjelmissa myös analysoitiin päivän otteluita. Vaikka jääkiekko oli selvästi eniten lähetysaikaa saanut laji kumpaisessakin ohjelmassa, oli sen osuus Tulosruudussa vielä paljon Urheiluruutua suurempi. Tarkastelemani ajanjakson aikana oli lopulta vain yksi Urheiluruutu (7.3.) ja yksi Tulosruutu (12.1.), joissa jääkiekkoa ei käsitelty lainkaan. Tammikuun 12. päivän Urheiluruudussa oli mukana yksi tulos Mestiksestä, ja maaliskuun 7. päivän Tulosruudussa oli uutinen edellisen yön NHL-liigan kierrokselta.

Kuvio 4: Palloilulajien määrä ohjelmissa

Kolmessa Tulosruudussa ja kahdessa Urheiluruudussa oli peräti viisi minuuttia jääkiekkoa. Maaliskuun 10. päivänä Urheiluruudussa oli 340 sekuntia jääkiekkoa, eli viisi minuuttia ja 40 sekuntia. Saman päivän Tulosruudussa oli vielä kahdeksan sekuntia enemmän. Päivän suurta jääkiekkomäärää selittää SM-liigan runkosarjan päättyminen. Viimeisellä kierroksella oli vielä pari tärkeää sijoitusta auki, ja lisäksi tulevia pudotuspelejä pohjustettiin molemmissa lähetyksissä. Urheiluruudussa oli lisäksi isompi

uutinen runkosarjan voittaneesta JYPistä. Tuloruudun lopussa muistutettiin myös Mestiksen seuraavan päivän ottelusta, jonka MTV3 Max televisioi. 10. maaliskuuta oli, molemmat ohjelmat huomioiden, merkittävä jääkiekkopäivä, mutta koko aineiston suurin lajin osuus nähtiin Tuloruudun lähetyksessä 1. helmikuuta. Silloin Jukka Jalonen oli valinnut joukkueen Tukholman EHT-turnaukseen ja Raimo Helminen oli nimetty Suomen nuorten maajoukkueen päävalmentajaksi. Yhden SM-liigapelin raportin lisäksi ohjelmassa puitiin asiantuntija Mika Kortelaisen kanssa SM-liigan viimeisen siirtopäivän tapahtumia.

Mestis, NHL, KHL ja Elitserien näkyivät SM-liigan lisäksi jonkin verran lähetyksissä. Varsinkin Mestiksestä oli enemmän uutisia maaliskuussa, jolloin sarjassa pelattiin finaaleja. Suomen toiseksi korkein jääkiekon sarjataso kuului tuolloin MTV3 Maxin ohjelmistoon, joten otteluista oli usein kuvallisia raportteja. Urheiluruudussa kerrottiin aina tulokset, mutta sen tarkempia analyyseja ei otteluista kovinkaan usein tehty. Ulkomaiset jääkiekkosarjat, kuten Pohjois-Amerikan NHL, Itä-Euroopan KHL ja Ruotsin Elitserien, olivat niin ikään paremmin esillä Tuloruuduissa. NHL-pelit olivat Tuloruudun lähetyksiaikaa jo lähes vuorokauden vanhoja, joten niiden näyttäminen kertoi yleensä heikosta päivän uutistarjonnasta tai jostakin harvemmin nähdystä asiasta, kuten esimerkiksi Mihail Grabovskin erikoisesta maalista perjantaina 7. tammikuuta.

Canal +:n ohjelmistoon kuuluvasta Elitserienistä oli mukana yksi pitkä tarina, jossa puhuttiin sarjan suomalaispelaajista, mutta paneuduttiin tarkemmin Skellefteå AIK:n Mikko Lehtoseen. Viikolla kahdeksan pudotuspelit eivät olleet vielä alkaneet missään sarjassa, mutta Tuloruudussa oli joka päivä valtavasti jääkiekkoa. Tämä johtui siitä, että MTV3:n urheilutoimittaja Mika Saukkonen oli kiertämässä Pohjois-Amerikkaa yhdessä Suomen jääkiekkomaajoukkueen päävalmentajan Jukka Jalosen sekä general managerin Jari Kurrin kanssa. Viikon jokaiselle arkipäivälle oli tehty vähintään yksi uutinen, jossa kolmikko joko tapasi suomalaisia pelaajia tai teki muuta lajiin liittyvää, kuten kiersi Hockey Hall of Famessa Torontossa. Myös Urheiluruudussa uutisoitiin kerran Jalosen valinnoista maajoukkueeseen, mutta Tuloruudussa oli paljon spekulatioita MM-kisaryhmän valinnoista jo maaliskuun lopussa, vaikka kisat pelattiin vasta toukokuussa.

Jalkapallo oli toiseksi eniten lähetysaikaa saanut urheilulaji molemmissa ohjelmissa kaikki lajit huomioon ottaen. Kotimaisesta Veikkausliigasta ei mahtunut yhtään otteluraporttia mukaan, sillä kausi alkoi normaalia myöhemmin. Syy, miksi kauden alkua jouduttiin lykkäämään, oli liigaa ravisuttanut sopupeliskandaali, josta uutisoitiin paljon tarkastelemani jakson loppuvaiheissa sekä Urheiluruudussa että Tuloruudussa. Toinen merkittävä uutinen, joka nosti jalkapallon osuutta, oli Mika-Matti ”Mixu” Paatelaisen valinta Suomen jalkapallomaajoukkueen uudeksi päävalmentajaksi. Paatelainen oli sekä Urheiluruudun että Tuloruudun vieraana 31. maaliskuuta, jolloin lähetyksissä ei monia muita aiheita ollutkaan. Tuon päivän Tuloruutu koostui pelkästään jalkapallosta ja jääkiekosta. Paatelaisen lisäksi aiheena olivat Tampere Unitedin rahasotkut, SM-liigan ottelu JYP–Blues, jääkiekkomaalivahti Joni Ortio siirto AHL:ään ja Jarkko Immosen mietteet MM-leiriltä. Tämä oli ainoa lähetys, jossa käsiteltävien lajien määrä jäi vain kahteen. Saman päivän Urheiluruudussa oli jääkiekon ja jalkapallon lisäksi yksi uutinen lentopallosta ja yksi nyrkkeilystä.

Suomalaisen jalkapallon ohella molemmissa ohjelmissa käsiteltiin paljon kansainvälistä jalkapalloa. Suomen maajoukkueen harjoitusotteluista uutisoitiin jonkin verran, mutta vielä enemmän oli uutisia Mestarien liigasta. Euroopan sarjajoukkueiden kovatasoinen sarja kuuluu sekä Yleisradion että Canal +:n ohjelmistoon, joten sekä Urheiluruutu että Tuloruutu raportoivat liigan tapahtumista tiiviisti. Esimerkiksi viikolla 10 Urheiluruutu lähetti tiistai-iltana suorana lähetyksenä ottelun Arsenal–Barcelona. Ottelua ennakoitiin jo maanantaina ja kerrottiin lisäksi tuoreimmat kuulumiset ennen ottelun alkua tiistaina. Keskiviikkona ottelusta oli vielä kooste, ja torstaina kerrottiin keskiviikon ottelukierroksesta. Samalla viikolla Tuloruudussa raportoitiin otteluista vain keskiviikkona ja torstaina. Toisaalta keskiviikon lähetyksessä mainostettiin Canal +:n televisioimaa Eurooppa-liigan ottelua Bayer Leverkuseni–Villareali. Tuloruutu loppui lähes aina jonkin tulevan ohjelman mainostamiseen, ja usein lopussa muistutettiin Canal +:n Englannin Valioliigan lähetyksistä.

Tuloruudussa mainostettiin kahdesti myös koripallon NBA-otteluita, joita Canal + lähetti. Näiden lisäksi koripallosta oli vain yhden kerran juttua Tuloruudussa, kun 12. päivänä tammikuuta raportoitiin 16 sekunnin verran Korisliigan ottelusta ToPo–KTP.

Yhteensä koripallon osuus lähetysajasta oli 54 sekuntia, kun Urheiluruudussa lajista kerrottiin 536 sekunnin verran. Jääkiekon ja jalkapallon takana näkyikin suuri ero palloilun kohdalla. Lentopalloissa luvut olivat Urheiluruudun hyväksi 931–12, Salibandyssa 451–42, jääpallossa 158–12, käsipallossa 50–0 ja futsalissa 14–0. Palloilun kohdalla, jos missä, näkyy Yleisradion tasaisen palvelun sääntö. Mikään näistä lajeista ei ole Suomessa lähellekään yhtä suosittua kuin jääkiekko, mutta kaikille lajeille löytyy omat kannattajansa. Lentopallosta, koripallosta ja salibandyssa kerrottiin Urheiluruuduissa aina, kun lajien pääsarjoissa pelattiin.

Tulosruuduissa sarjat pääsivät vain harvoin mukaan lähetyksiin. Salibandyn miesten SM-sarjasta mahtui vain yksi uutinen mukaan aineistoon. Silloin kausi oli edennyt jo finaaleihin saakka. Lentopallouutiset puolestaan koskivat vain Suomen maajoukkuetta ja uudeksi päävalmentajaksi valittua Daniel Castellania. Urheiluruudussa päävalmentajan valintaa spekuloidtiin jo pari viikkoa ennen päätöstä ja lisäksi mukana oli myöhemmin oma juttunsa kakkosvalmentaja Jussi Heinosta. Naisten lentopallon SM-liiga-joukkueesta, LP Viestistä, oli mukana kaksi erikoisempaa juttua. Toisessa keskityttiin joukkueen Europeleihin, ja toisessa puhuttiin salolaisten uskomattomasta voittoputkesta kotimaisilla kentillä. LP Viesti nosti samalla naisten palloilun osuutta, vaikka se jäi silti varsin vähälle suhteessa miesten palloiluun. Esimerkiksi naisten jääkiekosta oli molemmissa ohjelmissa vain yksi lyhyt uutinen.

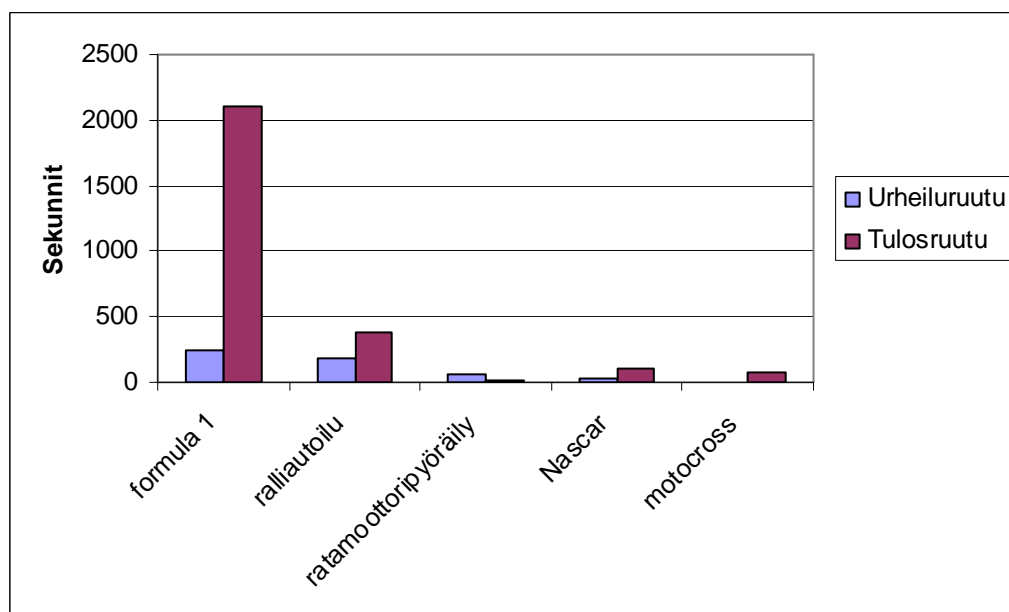
Jääpallo, käsipallo ja futsal ovat Suomessa marginaalilajeja, joista ei uutisoida kovinkaan usein. Tulosruudussa oli tarkastelemallani jaksolla yksi jääpallouutinen, jossa kerrottiin Suomen voittaneen MM-kisojen alkulohkon. Yleisradio näytti kisoja televisiossa ja Internetissä, joten myös Urheiluruudussa oli useampia uutisia tapahtumasta. Lisäksi kahdessa lähetyksessä kerrottiin jääpallon Bandyliigan tulokset. Monien muiden palloilulajien tavoin jääpallokausi keskittyy viikonloppuihin, joten siksi lajin määrä jäi melko pieneksi. Käsipalloa pelataan myös lähinnä viikonloppuisin, mutta pudotuspelivaiheessa otteluja pelattiin myös arkisin. Ainoa jakson futsal-uutinen koski Suomen maajoukkuetta, joka hävisi Venäjälle EM-jatkokarsinnoissa. Laji on ainakin toistaiseksi Suomessa niin vähän harrastettu, että edes sen SM-sarjasta ei yleensä raportoida Urheiluruudussa, saati sitten Tulosruudussa. Vaikka kaikki Urheiluruudun palloilulajien

saamat sekunnit laskettaisiin yhteen, olisi Tuloruudun lukema silti suurempi. Tuloruudun jääkiekkokeskeisyys nostaa palloilun lukemaa korkeaksi. Jääkiekkoa oli Tuloruudun lähetyksestä peräti 41,8 prosenttia, kun Urheiluruudussa lajin osuus jäi 25,8 prosenttiin.

4.2.3 Moottoriurheilu

Vuoden 2011 ensimmäinen formula 1 –osakilpailu ajettiin 27. päivänä maaliskuuta eli tarkastelemani jakson kolmanneksi viimeisellä viikolla. Myös viimeisellä viikolla ajettiin kilpailu, mutta ensimmäisen kilpailun tavoin varsinainen kilvanajo tapahtui sunnuntaina, jota en ottanut aineistoon mukaan. Tosin jo perjantaina kuljettajat pääsevät harjoittelemaan radalla. Laji ei siis ollut varsinaisesti ajankohtainen tämän tutkimuksen kannalta. Siitä huolimatta Tuloruudussa formula 1 oli jääkiekon ja jalkapallon jälkeen kolmanneksi eniten lähetysaikaa (2 104 sekuntia) saanut urheilulaji. Urheiluruudussa autourheilun kuninkuusluokaksi kutsuttavaa sarjaa näytettiin huomattavasti vähemmän – 251 sekuntia (Kuvio 5).

Formula 1 on jo vuosia kuulunut MTV3:n kanavien ohjelmistoon. 1990-luvun lopulta lähtien sarja on ollut Suomessa erittäin suosittua, mutta MTV3:n siirrettyä suorat lähetykset maksulliselle MTV3 Max -kanavalle, katsojaluvut ovat tippuneet (Uusi Suomi 2010). Tuloruuduissa lajia kuitenkin näytetään edelleen erittäin paljon. Lajia pidettiin katsojien mielessä kertomalla muun muassa suomalaiskuljettaja Heikki Kovalaisen vierailusta Keski-Euroopan mäkiweekolla, Ferrarin perinteisestä talviriehasta, Ferrarin, Sauberin ja Renaultin f1-tallien uusien autojen esittelyistä sekä talvitestien sujumisesta kahdella eri viikolla. Bahrainin kilpailun peruuntuminen maan epävakaiden olosuhteiden takia uutisoitiin myös Urheiluruudussa, mutta muuten lajista kerrottiin enemmän vasta, kun kauden alku lähestyi. Ennen kauden avannutta Australian grand prix'ta Tuloruutu uutisoi lajista joka päivä maanantaista perjantaihin. Urheiluruudussa oli vain yksi iso kausiennakko keskiviikkona 22. maaliskuuta.

Kuvio 5. Moottoriurheilun määrä ohjelmissa

Toinen Suomessa suosittu autourheilun muoto on ralliautoilu. Rallin MM-sarja kuuluu formula 1:n tavoin MTV3 Maxin ohjelmistoon, joten rallin suurempi osuus Tulosruuduissa ei yllätä. Tulosruuduissa näytettiin rallia 385 sekuntia, kun Urheiluruuduissa lajia käsiteltiin 181 sekunnin verran. Rallin MM-sarja alkoi jo tammikuussa, joten ajankohtaisuuden puolesta lajin olisi pitänyt olla enemmän esillä kuin formuloiden. Urheiluruuduissa ero ei olekaan kovin suuri, mutta Tulosruudussa ralliautoilu jäi selvästi formuloiden taakse. Maaliskuussa ajettun Portugalin rallin tapahtumien raportoinnin lisäksi molemmissa ohjelmissa oli muitakin ralli uutisia. Maanantaina 31. tammikuuta Urheiluruudussa oli lähes kaksiminuuttinen juttu Juho Hännisestä, joka ajoi vuonna 2011 Super2000-luokassa. Tulosruudussa puolestaan ennakoitiin kahdessa uutisessa MM-kauden alkua, ja uutisoitiin myös Kimi Räikkösen ralliuran jatkumisesta tammikuussa.

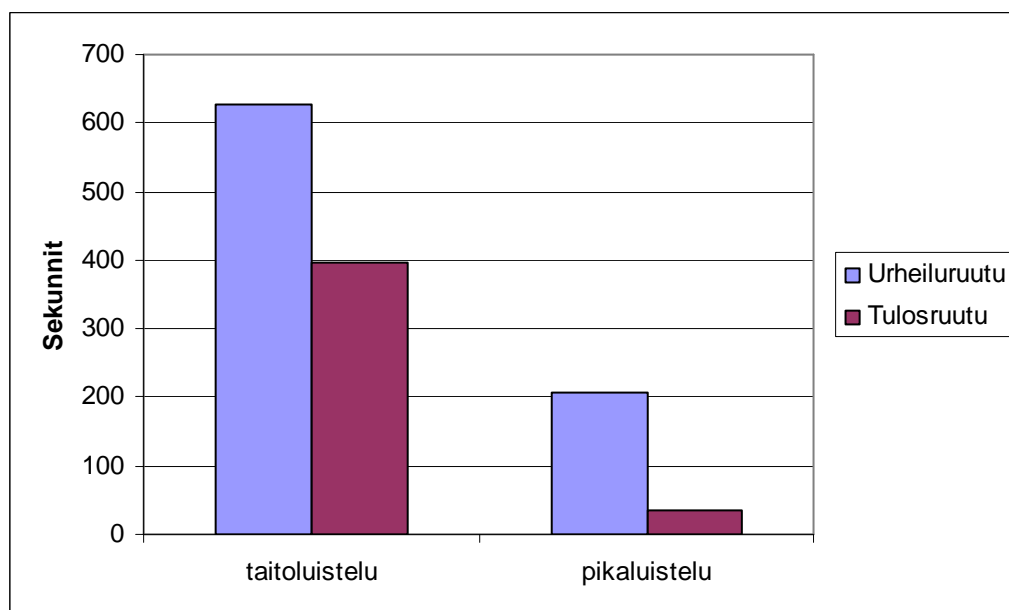
Kimi Räikkönen nosti uutisiin myös harvemmin Suomessa nähdyn autourheilun muodon eli Nascarin. Maaliskuun 29. päivänä molemmat ohjelmat kertoivat lyhyesti, että Räikkönen oli siirtymässä amerikkalaiseen sarjaan. Tulosruutu raportoi kaksi viikkoa myöhemmin Räikkösen ensimmäisistä testeistä Nascar-autolla. Tulosruudussa

Nascarin osuus oli yhteensä 102 sekuntia, kun Urheiluruudussa kerrottiin lajista vain 25 sekuntia. Kimi Räikkönen oli Tulosuudun uutisissa 3. helmikuuta toisen harvinaisemman lajin yhteydessä. Formula ykkösten entinen maailmanmestari oli perustanut motocrossin SM-sarjaan oman tallinsa. Räikköstä ei uutisessa haastateltu, mutta uuden tallin päällikkö Kari Tiainen kertoi tallin perustamisesta. Myös tämän uutisen julkaisemista edesauttoi varmasti se, että motocrossia näytettiin MTV3 Max -kanavalla. Tulosuudussa oli lisäksi yksi autourheilu-uutinen, jossa kerrottiin suomalaiskuljettaja Matias Laineen siirtymisestä gp3-sarjaan, jota näytetään f1-viikonloppujen yhteydessä Maxilla. Autourheilun ohella myös ratamoottoripyöräily nousi kerran tarkastelemallani jaksolla uutisten aiheeksi. Niklas Ajo ilmoitti 11. tammikuuta tehneensä sopimuksen koko kauden ajamisesta 125-kuutioisten luokassa. Urheiluruudussa Ajoa oli haastateltu ja hänestä oli tehty 61 sekunnin juttu. Tulosuudussa uutinen oli 21 sekunnin mittainen.

4.2.4 Muut talvilajit

Taitoluistelu nousi 2000-luvulla suureen suosioon Suomessa. Laura Lepistön ja Kiira Korven menestys toi lajille vuosien tauon jälkeen enemmän huomiota mediassa. Myös takavuosien menestyslaji pikaluistelu on kasvattanut hieman suosiotaan Pekka Koskelan ja Mika Poutalan ansiosta. Tarkastelemallani jaksolla taitoluistelusta uutisoitiin monesti molemmissa ohjelmissa, mutta pikaluistelusta oli vain muutamia uutisia (kuvio 6).

Taitoluistelu nousi esille kolmen erin syyn takia aineistossani. Ensimmäisen kerran se tapahtui tammikuun lopussa, jolloin järjestettiin lajin Euroopan mestaruuskilpailut. Sekä Urheiluruutu että Tulosuutu ennakoivat 26.1. ja 27.1. naisten kilpailua, jossa Kiira Korpi oli Suomen suurin menestystoivo. Molempina päivinä, oli kummassakin ohjelmassa melko pitkät ennakkojutut Korvesta, jonka lisäksi Urheiluruutu kertoi ensimmäisenä kilpailupäivänä myös jäätanssin tilanteen, ja toisena päivänä miesten kilpailun tilanteen lyhytohjelman jälkeen. Naisten lyhytohjelma luisteltiin perjantaina 28. tammikuuta. Korpi johti kilpailua tässä vaiheessa, joten kilpailuraportti oli molemmissa ohjelmissa pääuutisena.

Kuvio 6. Muiden talvilajien määrä ohjelmissa

Toisen kerran taitoluistelu nousi uutiseksi 7. maaliskuuta, jolloin kerrottiin, että Suomen toinen huippuluistelija Laura Lepistö ei todennäköisesti pysty osallistumaan MM-kisoihin. Välillä Lepistön toipumisesta spekuloidiin aineiston ulkopuolella, mutta Urheiluruutu kertoi lopullisesta päätöksestä vielä huhtikuun 13. päivänä. Kolmas syy taitoluistelusta uutisoinnille oli Japanin maanjäristyksen takia perutut MM-kilpailut, joille etsittiin uutta isäntää maaliskuussa. 21. päivänä molemmat ohjelmat kertoivat, että Suomi hakee kilpailuja. Seuraavana päivänä asia varmistettiin, ja todettiin, että Turku olisi kilpailujen isäntäkaupunki. 24. maaliskuuta kuitenkin jouduttiin toteamaan, että Venäjä sai kilpailut järjestettäväkseen. Tulosruutu kertoi asiasta vain lyhyesti, kun Urheiluruutu taustoitti asiaa hieman enemmän kertomalla, että raha ja Venäjän pääministeri Vladimir Putin olivat päätöksessä tärkeässä roolissa. Kaiken kaikkiaan Urheiluruutu raportoi taitoluistelusta 627 sekunnin verran, kun Tulosruudussa laji oli esillä 396 sekuntia. Ero syntyi Urheiluruudun hieman pidemmistä uutisista, sekä myös jäätanssin ja miesten luistelun mukaan ottamisesta.

Pikaluistelusta uutisoitiin Urheiluruudussa kolmesti ja Tulosruudussa kahdesti. Uutisten

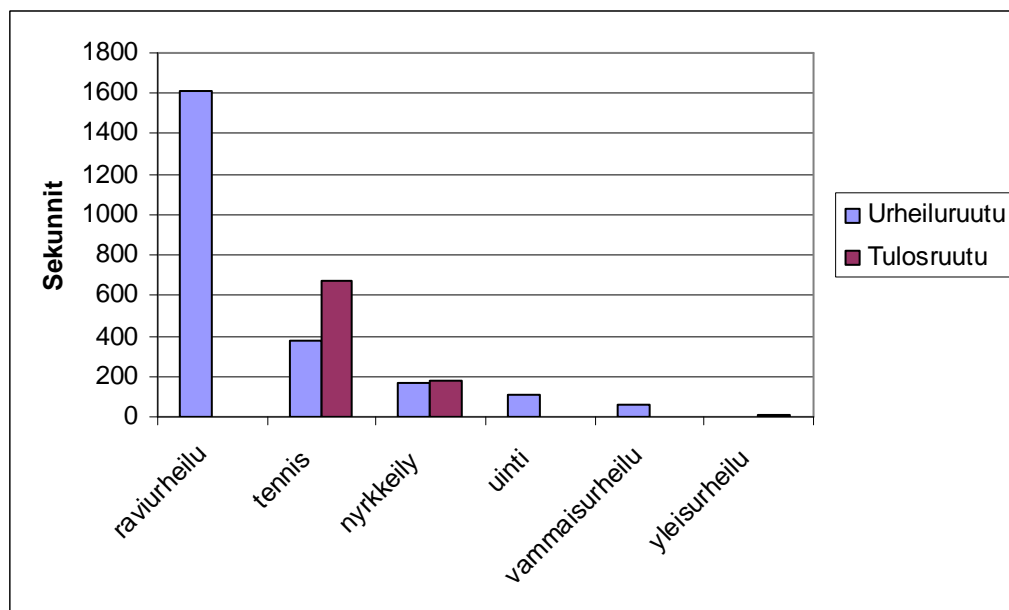
kestoissa oli kuitenkin suuri ero, sillä yhteensä Urheiluruudun uutiset kestivät 208 sekuntia, kun lajin osuus Tuloruudussa oli vain 34 sekuntia. Pikaluistelua lähetetään silloin tällöin Yleisradion välineissä, ja toimittaja Christer Sarlin on usein paikan päällä kilpailuissa, joten Urheiluruudulla on hyvin kuvamateriaalia saatavillaan. Ensimmäisen kerran lajista kerrottiin molemmissa ohjelmissa, kun Pekka Koskela voitti maailmancupin kilpailun Moskovassa tammikuun lopussa. Urheiluruudun raportti kilpailusta kesti 64 sekuntia, kun Tuloruudun uutinen oli vain 20 sekunnin mittainen. Pikaluistelun matkakohtaiset MM-kilpailut järjestettiin maaliskuussa. Urheiluruudussa oli melko pitkä ennakkojuttu Koskelasta ja Poutalasta 10. maaliskuuta, ja seuraavana päivänä molemmat ohjelmat kertoivat Koskelan sijoittuneen lopulta seitsemänneksi.

4.2.5 Muut kesälajit

Keskiviikkoisin Urheiluruudusta vei suuren osan Veikkauksen V5-ravipeli. Raviurheilua oli yleensä noin kolmasosa koko lähetyksestä, ja keskiviikon kymmenenminuuttisen ohjelman nimikin oli Urheiluruutu ja V5-ravipeli. Tuloruudussa ei ollut yhtään hevosurheiluun liittyvää uutista koko tarkastelemani ajanjakson aikana. (Kuvio 7.) Päivän V5-ravien osuus oli aina samanlainen. Muutamista kiinnostavimmista lähdöistä oli kuvallinen raportti, ja sen jälkeen kerrottiin oikea voittorivi sekä voittonjako. Koska raveista oli juttua jokaisena keskiviikkona noin kolmen minuutin verran, nousi raviurheilu koko Urheiluruudun neljänneksi eniten lähetyssaikaa saaneeksi lajiksi jääkiekon, jalkapallon ja maastohiihdon jälkeen.

Muista kesälajeista Tuloruutu raportoi enemmän tenniksestä ja nyrkkeilystä. Tenniksen lähetyksajan kohdalla Tuloruuduissa sattui iso hyppäys kahden viimeisen tarkastelemani viikon aikana. Tammikuun 24. päivänä Tuloruudussa oli pitkä uutinen, jossa kerrottiin Canal +:n uudesta tenniksen televisiointisopimuksesta. Minuutin ja 26 sekuntia kestänyt ”uutinen” keskellä Tuloruutua oli melko kummallinen, sillä se oli niin puhdas mainos. Uusi sopimus ei heti näkynyt tarkastelemassani aineistossa, mutta maaliskuusta lähtien tenniksen määrä nousi Tuloruudun lähetyksissä. Ilmoituksen aikaan oli käynnissä yksi tenniksen neljästä suuresta turnauksesta eli Australian avoin tennisturnaus. Urheiluruutu

kertoi omissa lähetyksissään huomattavasti enemmän tästä turnauksesta, mutta myöhemmin lajista oli vain yksi uutinen huhtikuussa, jolloin oli käynnissä hieman pienempi Monte Carlon turnaus. Siinä uutisessa keskityttiin vain suomalaispelaaja Jarkko Niemisen otteluun. Tuloruutu sen sijaan raportoi sekä Monte Carlon että Miamin turnauksista, ja lähetyksen lopussa muistutettiin otteluiden lähetyksistä Canal +:lla.

Kuvio 7. Muiden kesälajien määrä ohjelmissa

Amin Asikainen ja Robert Helenius olivat puhutuimmat suomalaisnyrkkeilijät vuonna 2011. Asikaisen ottelu maaliskuussa ei osunut aineistoon, mutta Tuloruudussa oli kaksi juttua jo reilusti ennen tapahtumaa. Jo tammikuun 12. päivänä Asikaisen valmistautumisesta oli lähes kahden minuutin juttu, ja kaksi viikkoa myöhemmin hän kertoi tuoreimmat kuulumisensa lyhyesti. Asikaisen ottelu televisioitiin myöhemmin MTV3 Maxilla. Urheiluruutu ei kertonut Asikaisesta mitään, mutta TV2:n televisioimasta Robert Heleniuksen ottelusta Samuel Peteriä vastaan oli kaksi ennakkojuttua päivää ja kahta ennen kaksikon kohtaamista. Tuloruudussa mainittiin päivää ennen ottelua lisää tietoa löytyvän Internet-sivuilta, jonka lisäksi ohjelmassa oli jo lähes kuukautta aiemmin lyhyt uutinen, jossa kerrottiin Heleniuksen kohtaavan juuri Peterin.

Uinti ja yleisurheilu ovat varsin seurattuja ja harrastettuja lajeja niin Suomessa kuin maailmallakin. Tarkastelemalleni jaksolle kummastakaan lajista ei kuitenkaan osunut juuri uutisia. Yleisurheilusta oli Tulosuudussa yksi uutinen, jossa kerrottiin seiväs-
hyppääjä Minna Nikkasen hypänneen uuden sisäratojen Suomen ennätyksen. Tämän yhdentoista sekunnin uutisen lisäksi yleisurheilusta ei ollut muita uutisia kummassakaan ohjelmassa. Uintiin liittyviä uutisia oli Urheiluruudussa kaksi. Ensimmäinen oli uutinen Vaasassa järjestetyistä SM-kilpailuista, joissa Hanna-Maria Seppälä voitti uransa 96. Suomen mestaruuden. Toinen uutinen ei ollut varsinainen kilpaurheilu-uutinen, sillä siinä kerrottiin entisen huippu-uimarin, Jani Sievisen, valinnasta Suomen Uimaliiton general manageriksi, tehtävänään olympialaisiin tähtäävän Team Rion taloudellisen tilan kohentaminen. Uintia oli Urheiluruudussa yhteensä 112 sekuntia. Uinnin ja yleisurheilun ohella, myös vammaisurheilun määrä jäi ohjelmissa vähälle. Urheiluruudun ainoassa uutisessa kerrottiin ratakelaja Leo-Pekka Tähden voittaneen MM-hopeaa.

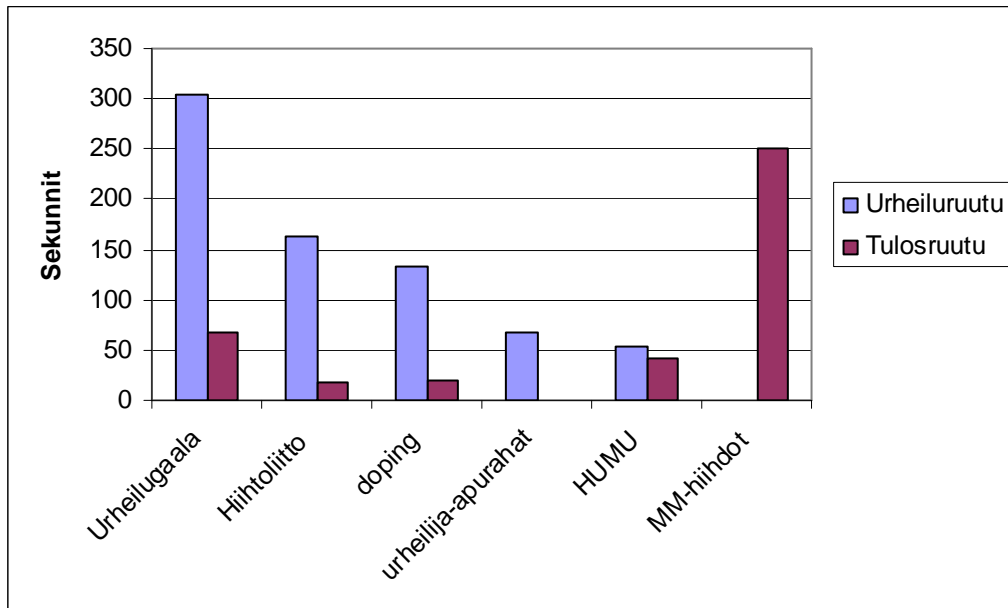
4.2.6 Muu urheilu

Alkuvuoteen 2011 mahtui useampia urheilu-uutisia, jotka eivät suoraan liittyneet mihinkään yksittäiseen lajiin (kuvio 8). Tammikuun 10. päivänä Helsingissä järjestettiin Suomen Urheilugaala, jossa valittiin myös vuoden 2010 suomalainen urheilija. Palkinnon sai tällä kertaa suunnistuksen maailmanmestari Minna Kauppi. Ohjelma televisioitiin Yleisradion TV2:lla, mutta myöhäisen lähetyksen vuoksi varsinainen vuoden urheilijan valinta ei ehtinyt Urheiluruutuun. Päivän Urheiluruudusta silti noin puolet keskittyi Urheilugaalaan, sillä toimittaja Christer Sarlin kertasi gaalassa siihen asti palkitut. Myöhemmin illalla esitetty Tulosuutu sen sijaan tiesi jo kertoa kaikista palkituista. Ohjelmassa kerrottiin Kaupin valinnan lisäksi, että vuoden valmentaja oli jääkiekkovalmentaja Kai Suikkanen, vuoden joukkue oli miesten salibandymaajoukkue ja että vuoden sykähdyttävimmäksi urheiluhetkeksi yleisö oli äänestänyt pesäpalloilija Jere Dahlströmin läpilyönnin miesten Superpesiksen finaalissa. Dahlströmin lyönti ratkaisi Suomen mestaruuden Vimpelin Vedolle syksyllä 2010.

Urheilugaalasta kerrottiin varsinaisena tapahtumapäivänä Urheiluruudussa 145 sekuntia ja Tulosruudussa 85 sekuntia. Urheiluruudussa oli kuitenkin gaalaan liittyviä juttuja huomattavasti enemmän, sillä edellisellä viikolla kaikki lähetykset loppuivat muistutukseen tai oikeammin mainokseen. Ensimmäiset Urheilugaala-mainokset näkyivät jo edellisen vuoden puolella Urheiluruuduissa, mutta tarkastelemalleni ajanjaksolle osui niistä viisi. Lyhin mainoksista kesti 24 sekuntia ja pisin 40 sekuntia. Niissä Urheilugaalaa mainostivat salibandypelaaja Mikael Järvi, voimistelija Tomi Tuuha, tennispelaaja Jarkko Nieminen, mäkihyppääjä Matti Hautamäki ja uimari Hanna-Maria Seppälä. Yhteensä Urheilugaalasta oli Urheiluruuduissa 304 sekuntia, kun Tulosruudussa gaalasta kerrottiin yhdessä 86 sekunnin uutisessa.

Molemmissa ohjelmissa oli muutamia hiihtoon liittyneitä uutisia, joita en kuitenkaan laskenut maastohiihdon alle, sillä uutisissa sivuttiin muitakin pohjoismaisia hiihtolajeja, eli mäkihyppyä ja yhdistettyä. Tammikuun 12. päivänä uutisoitiin, että Hiihtoliitto oli rikkonut lakia lainatessaan aiemmin urheilijoiden rahoja, mutta koska liitto palautti rahat, selvisi se rangaistuksetta. Urheiluruudussa tapaus oli 163 sekuntia kestänyt pääuutinen, johon oli haastateltu patentti- ja rekisterihallituksen linjajohtaja Olli Koikkalaista sekä Hiihtoliiton toiminnanjohtaja Juha Viertolaa. Tulosruudussa uutisointi oli hoidettu täysin eri tavalla, sillä sen 17 sekunnin uutisessa kerrottiin asiasta löytyvän enemmän ”Maikkarin netistä.”

Tulosruudussa oli juuri ennen hiihdon MM-kisojen alkua pitkä juttu, jossa keskityttiin kolmen urheilijan kisoihin valmistautumiseen. Yhdistetyn kokenut kilpailija Hannu Manninen sekä menestynyt mäkihyppääjä Janne Ahonen kertoivat uutisessa vuorotellen kuulumisiaan. Mukana myös oli yhdistetystä mäkihyppyyn vaihtaneen Anssi Koivurannan mietteitä ennen ensimmäisiä arvokisojaan uudessa lajissaan. Reilun kahden minuutin uutinen kertoi siis sekä yhdistetystä että mäkihypystä, mutta jutun vuorottelevan rytmin vuoksi en voinut laskea sitä kummankaan lajin alle. Kaksi päivää myöhemmin Tulosruutu alkoi lyhyellä katsauksella koko kisoihin ja myöhemmin samassa lähetyksessä kerrottiin ”kaiken olennaisen kisoista löytyvän netistä.” Kolmannen kerran Tulosruutu uutisoi yleisesti hiihdon MM-kisoista, kun maaliskuun 7. päivänä kerrottiin Lahden kaupungin hakevan vuoden 2017 MM-hiihtoja.

Kuvio 8. Muun urheilun määrä ohjelmissa

Dopingiin liittyviä uutisia oli tarkastelemallani ajanjaksolla vain kolme. Yksi niistä liittyi vuosia jatkuneeseen maastohiihdon STT-tapaukseen, joten laskin siitä kertoneet uutiset maastohiihdoksi. Myös toinen uutinen kertoi maastohiihdosta ja virolaishiihtäjä Andrus Veerpalun kiinnijäämisestä. Kolmas puolestaan julkaistiin aluksi niin, ettei ollut tiedossa, mistä lajista oli kyse. Vaikka seuraavana päivänä kerrottiin, että kärynneet ruotsalaiset olivat todennäköisesti kamppailulajien urheilijoita, en laskenut uutisia minkään lajiryhmän alle. Urheiluruutu uutisoi tapauksista paljon Tulosruutua voimakkaammin. Helmikuun ensimmäisenä päivänä Urheiluruudussa oli 51 sekunnin pääuutinen, jossa ei vielä tiedetty tapauksessa paljoakaan, mutta oli haastateltu ruotsalaista dopingkomission jäsentä. Seuraavana päivänä uutinen oli keskellä lähetystä, ja siinä kerrottiin ruotsalaisten yllättyneen käryistä, ja että kyseessä olisi kamppailulajien urheilijoita. Tulosruutu kertoi 1. helmikuuta asiasta vain lyhyesti, ja asiasta löytyi enemmän Internetistä.

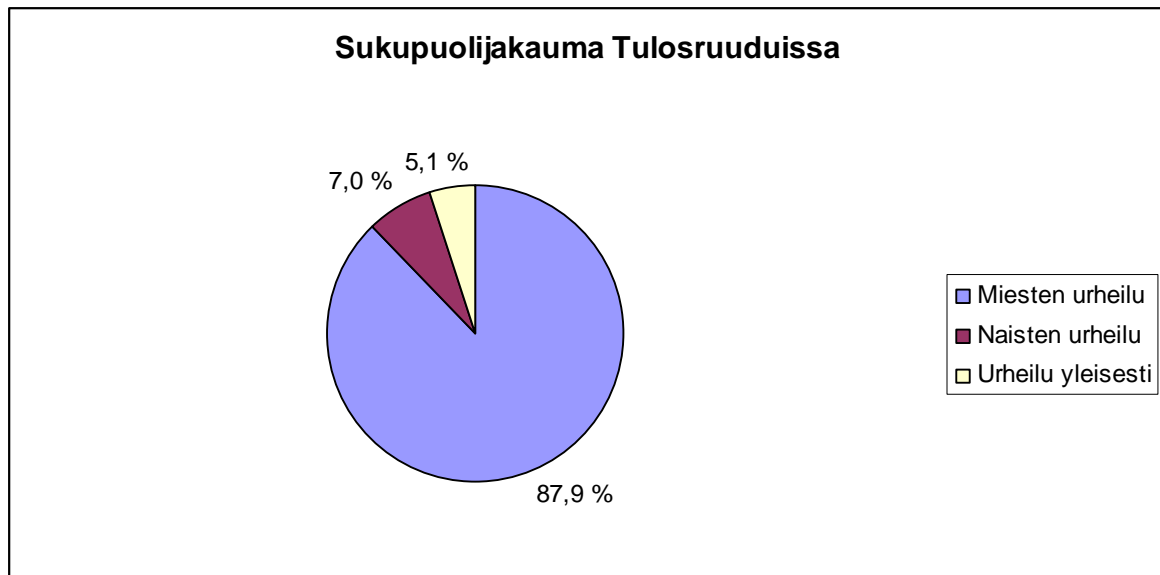
Kaksi muuta aihetta olivat urheilija-apurahat ja huippu-urheilun muutosryhmä. Apurahat jaettiin samana päivänä kuin Urheilugaala järjestettiin. Urheiluruutu kertoi lähettyksen loppuksi noin minuutin mittaisessa jutussa apurahan saaneista urheilijoista, ja

haastatteli moukarinheittäjä Olli-Pekka Karjalaista. Tuloruutu ei apurahojen jakamisesta kertonut, mutta huippu-urheilun muutosryhmästä sillä oli yksi uutinen huhtikuussa, jolloin ryhmän jäsen Tapio Korjus kertoi urheiluvalmentamisesta. Urheiluruudussa oli myös yksi uutinen ryhmästä. Helmikuussa ohjelmassa kerrottiin uudesta ryhmän jäsenestä, lentopalloliiton Antti Paanasesta. Uutisessa haastateltiin myös muutosryhmän puheenjohtajaa Jukka Pekkala.

4.3 Mies- ja naisurheilu

Molemmissa ohjelmissa miesten urheilua oli reilusti enemmän esillä kuin naisten urheilua, mutta Tuloruudussa sukupuolten välinen ero oli suurempi. Koko yhdeksän viikon ajanjakson aikana Tuloruudun jutuista vain seitsemän prosenttia käsitteli naisten urheilua, kun miesten urheilua esitettiin 87,9 prosenttia ajasta. Loput 5,1 prosenttia käsitteli sekä miesten että naisten urheilua tai urheilua yleisesti. (Kuvio 9.) Urheiluruudun uutisista miesten urheilua oli myös suurin osa, mutta kuitenkin vain 69,7 prosenttia. Naisten osuus oli 11,4 prosenttia, ja urheilua yleisesti näytettiin 18,9 prosenttia ajasta. (Kuvio 10.) Jälkimmäistä lukua selittää se, että jokaisena keski- viikkona Urheiluruudusta vei suuren osan V5-ravit, jota en laskenut miesten enkä naisten urheiluksi, vaikka valtaosa ohjastajista miehiä onkin. Ensimmäisellä kolmen viikon jaksolla Urheiluruutu oli urheilu-uutisoinnin suhteen tasa-arvoisin, kun naisten urheilun osuus oli 16,6 prosenttia. Ensimmäisellä jaksolla myös Tuloruudussa oli keskiarvoa enemmän naisten urheilua, mikä selittyy alppi- ja maastohiihdon suuremmalla näkyvyydellä, molemmissa lajeissa kun on huipulla suomalaisia naisia. Kolmen viimeisen viikon aikana puolestaan näytettiin kaikkein vähiten naisten urheilua. Tuloruuduissa oli yhteensä vain kaksi uutista, joissa pääosassa oli naisten urheilua, joten siksi prosentuaalinen osuus oli vain 0,7. Urheiluruudussa oli hieman enemmän naisten urheilua, mutta sielläkin vain 3,3 prosenttia lähetyksajasta. Päinvastoin kuin ensimmäisellä jaksolla, kolmannella ei enää ollut mukana niin paljoa uutisia hiihtolajeista.

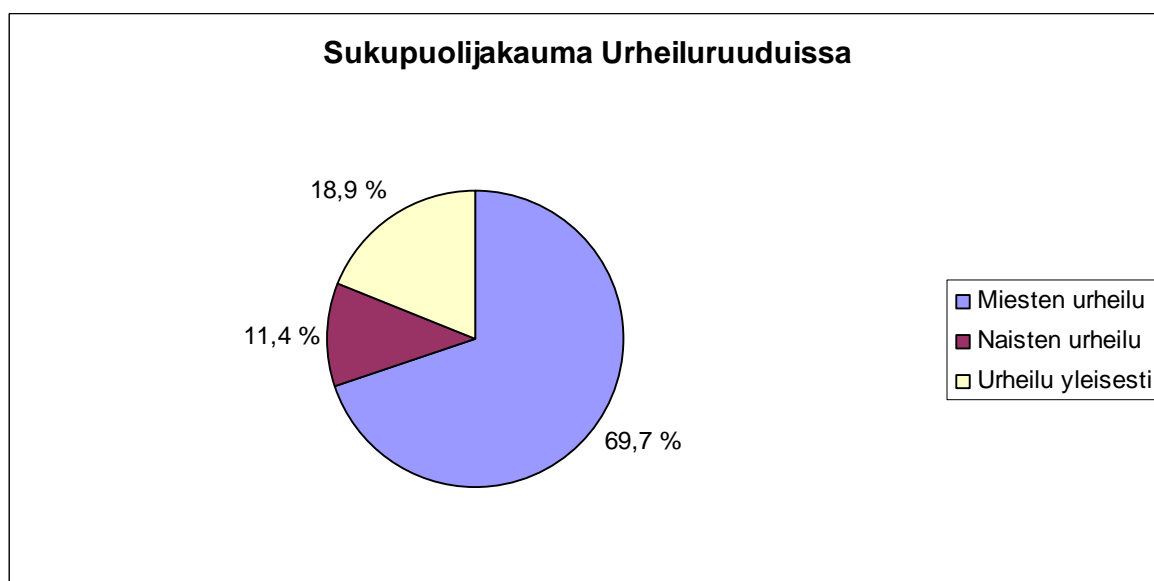
Naisurheilun uutisoinnista puhuttaessa tulee kuitenkin muistaa, että pääsääntöisesti miesten urheilu on suositumpaa kuin naisten urheilu. Laine (2011) tutki väitöskirjassaan suomalaisten ja ruotsalaisten iltapäivälehtien uutisointia vuosien 2004 ja 2006 olympialaisissa. Hän myös haastatteli Ilta-Sanomien, Iltalehden, Expressenin ja Aftonbladetin urheilu-toimitusten esimiehiä, jotka kaikki toistivat saman asian – naisten palloilusarjat eivät ole suosittuja. Suomessa tunnetut naisurheilijat ovat lähes poikkeuksetta yksilölajien urheilijoita, ja vaikka Suomi on menestynyt hyvin esimerkiksi naisten jalkapallossa ja jääkiekossa, ei niistä nouse tähtiä samalla tavalla kuin miesten vastaavissa lajeissa. (Laine 2011: 301–302.)

Kuvio 9. Miesten ja naisten urheilun osuudet Tuloruuduissa

Palloilulajeissa naisten urheilun heikompi suosio näkyi selvästi aineistossani. Jääkiekko oli molemmissa ohjelmissa eniten lähetysaikaa saanut laji, mutta naisten jääkiekosta uutisoitiin vain kerran kummassakin ohjelmassa. Silloin kerrottiin lyhyesti, että Hämeenlinnan Pallokerho oli voittanut Suomen mestaruuden. Ero on huikea, kun vertaa naisten SM-liigan julkisuutta miesten liigaan, josta uutisoitiin lähes joka päivä. Sama asia toistui toiseksi yleisimmän lajin eli jalkapallon kohdalla. Tuloruudussa ei ollut yhtään uutista naisjalkapalloilusta, mutta Urheiluruudussa oli sentään yksi. Uutisessa

kerrottiin Suomen maajoukkueen hävinneen Algarve-cupissa Yhdysvaltain joukkueelle maalein 0–4. Sekä jalkapallossa että jääkiekossa Suomen naisten maajoukkueet ovat pärjänneet kansainvälisesti melko hyvin, joten voisi kuvitella, että lajit olisivat paremmin esillä. Naisten jalkapallomaajoukkue on jopa onnistunut siinä, mihin miehet eivät ole vielä koskaan pystyneet – selviytynyt arvo-kilpailuihin. Suomen naiset ovat pelanneet kahdesti Euroopan mestaruuskisoissa, selviten vuonna 2005 peräti välieriin saakka. Naisjalkapalloilijat tai -jääkiekkoilijat eivät kuitenkaan ole lähellekään yhtä tunnettuja kuin miespuoliset kollegansa. Harva suomalainen osaa nimetä edes yhtä suomalaista naisjalkapalloilijaa tai -jääkiekkoilijaa. Tilanne on sama myös lentopallossa ja koripallossa. Naisten otteluissa käy vähemmän yleisöä, eivätkä maajoukkueet saa samanlaista huomiota kuin miesten joukkueet.

Kuvio 10. Miesten ja naisten urheilun osuudet Urheiluruuduissa

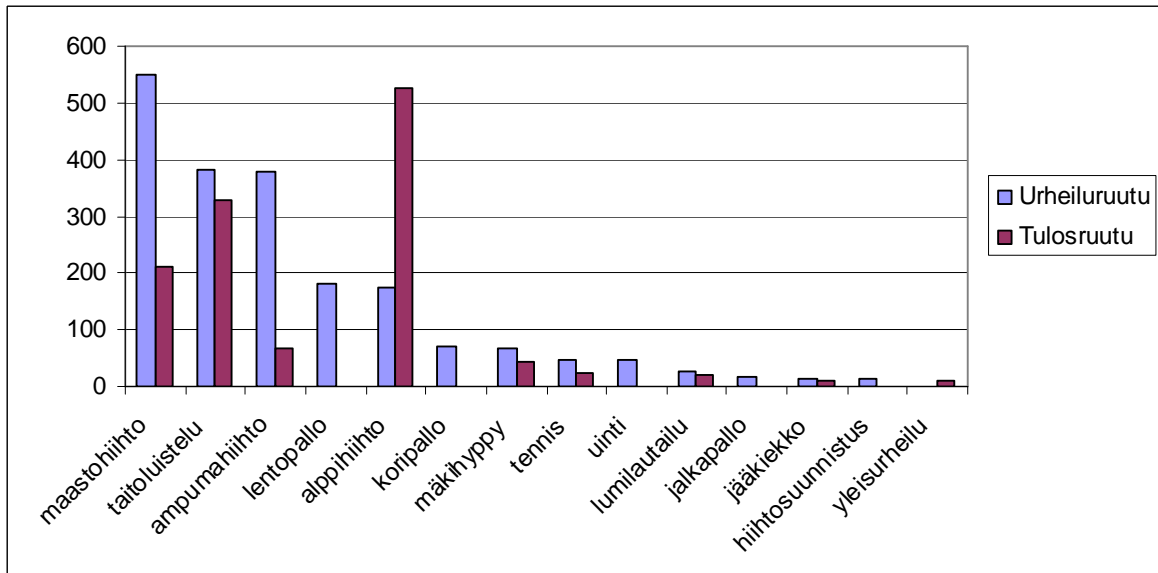
Kotimaisen palloilun vähäistä määrää aineistossani selittää osaltaan hyvin viikonloppu-painotteinen otteluohjelma. Erityisesti naisten sarjoissa pelataan pääasiassa viikonloppuisin, sillä vain harvat pelaajista ovat ammattilaisia. He opiskelevat tai käyvät töissä urheilun ohella, joten myös pelit on sijoitettu yleensä viikonloppuihin. Naisten lentopallosta kerrottiin yhteensä 11 kertaa ja koripallosta kuusi kertaa Urheiluruuduissa.

Uutiset olivat kuitenkin yleensä lyhyitä, vain muutaman sekunnin mittaisia, joissa kerrottiin päivän tulokset. Naisten koripallon SM-sarjasta oli vain yksi kuvallinen juttu, jossa uutisoitiin Kotkan Peli-Karhujen voittaneen ratkaisevassa finaalissa Lappeenrannan Catzin. Lentopallosta oli kolme kuvallista uutista, joissa kaikissa oli mukana salolainen LP Viesti. Ensimmäinen kertoi joukkueen ottelusta kansainvälisessä Challenge cupissa, toinen salolaisten uskomattomasta 70. pelin voittoputkesta ja kolmas SM-liigan ensimmäisestä finaalista Oriveden Ponnistusta vastaan. Edelleen voittamattomana Suomessa pysyneen LP Viestin ansiosta naisten lentopallon osuus Urheiluruuduissa nousi 182 sekuntiin, ollen samalla kaikki naisurheilu huomioon ottaen ohjelman neljänneksi yleisin laji (kuvio 11).

Tarkastelemallani yhdeksän viikon jaksolla vain kolmen lajin naisten urheilusta oli paljon uutisia molemmissa ohjelmissa. Nämä olivat maastohiihto, taitoluistelu ja alppihiihto. Lisäksi Urheiluruuduissa lähetysaikaa saivat melko paljon ampumahiihto ja lentopallo, mutta muut lajit jäivät huomattavasti vähemmälle huomiolle. Maastohiihtoa, ampumahiihtoa, alppihiihtoa ja taitoluistelua yhdistää ainakin kaksi seikkaa. Kaikki lajit ovat yksilölajeja, ja kaikissa lajeissa on suomalaisia urheilijoita maailman huipulla. Suomalaisista naishiihtäjistä aineistossa ovat mukana Aino-Kaisa Saarinen, Krista Lähteenmäki, Pirjo Muranen, Riitta-Liisa Roponen sekä Riikka Sarasoja-Lilja. Ampumahiihtouutiset keskittyivät talvella 2011 Kaisa Mäkäräiseen ja alppihiihdossa suomalaismenestys, ja siten myös uutisointi, nojaa pitkälti Tanja Poutiaiseen. Taitoluistelijoista uutisissa olivat Kiira Korpi ja Laura Lepistö. Myös miesten puolella kohtalaisesti menestyviä, ja urheilu-uutisissa näkyviä, suomalaisia urheilijoita on jonkin verran maasto- ja alppihiihdossa, mutta ampumahiihdossa ja taitoluistelussa menestystä ei ole viime vuosina tullut. Molemmissa lajeissa uutiset kertoivatkin enemmän naisten sarjoista.

Yleisurheilu on maastohiihdon tavoin ollut aina perinteisesti suosittua Suomessa. Tarkastelemalleni yhdeksän viikon ajanjaksolle osui vain yksi uutinen yleisurheilusta, mikä on varsin ymmärrettävää, sillä hallikilpailuista huolimatta suurimmat kisat ja suurin suomalaisten mielenkiinto kohdistuu kesäkauden kilpailuihin. Ainoassa yleisurheilu-uutisessa kerrottiin Suomen tämän hetken yhden parhaimman naisyleis-

urheilijan, seiväshyppääjä Minna Nikkasan, hyppäämästä uudesta sisäratojen Suomen ennätyksestä. Ainoassa Urheiluruudun uintiuutisessa kerrottiin puolestaan Hanna-Maria Seppälän edesottamuksista Vaasan SM-kilpailuissa. Seppälää ja Nikkasta voi hyvin verrata talvilajien menestyviin suomalaisurheilijoihin, sillä myös he kilpailevat yksilölajeissa. Muutama muu laji nojaa niin ikään yksilöihin. Aineistossa oli mukana uutisia lumilautailija Enni Rukajärvestä sekä mäkihyppääjä Julia Kykkäsestä. Rukajärvi on jo menestynyt urheilija, mutta Kykkäsen kohdalla uutiset olivat lähinnä sen vuoksi pinnalla, että naisten mäkihyppy on hiljalleen enemmän arvostusta keräävä laji ja monelle vielä melko eksoottinen urheilumuoto.

Kuvio 11. Naisurheilun määrä ohjelmissa

Ainoa hieman poikkeava laji, josta uutisoitiin myös naisten kilpailusta, oli tennis. Tenniksessä Suomella ei ole yhtään huippuluokan pelaajaa, mutta maailmanlaajuisesti tennis on niin suosittua, että myös naisten urheilu ylittää välillä uutiskynnyksen. Urheiluruudun molemmat naisten tenniksestä kertoneet uutiset ajoittuivat Australian avoimeen turnaukseen, joka on yksi neljästä maailman arvostetuimmasta turnauksesta. Ensimmäisessä kerrottiin maailmanlistan entisen ykkösen, belgialaisen Justine Heninin lopettamisesta ja toisessa kerrottiin Kiinan Li Nan pudottaneen tanskalaisen tilasto-

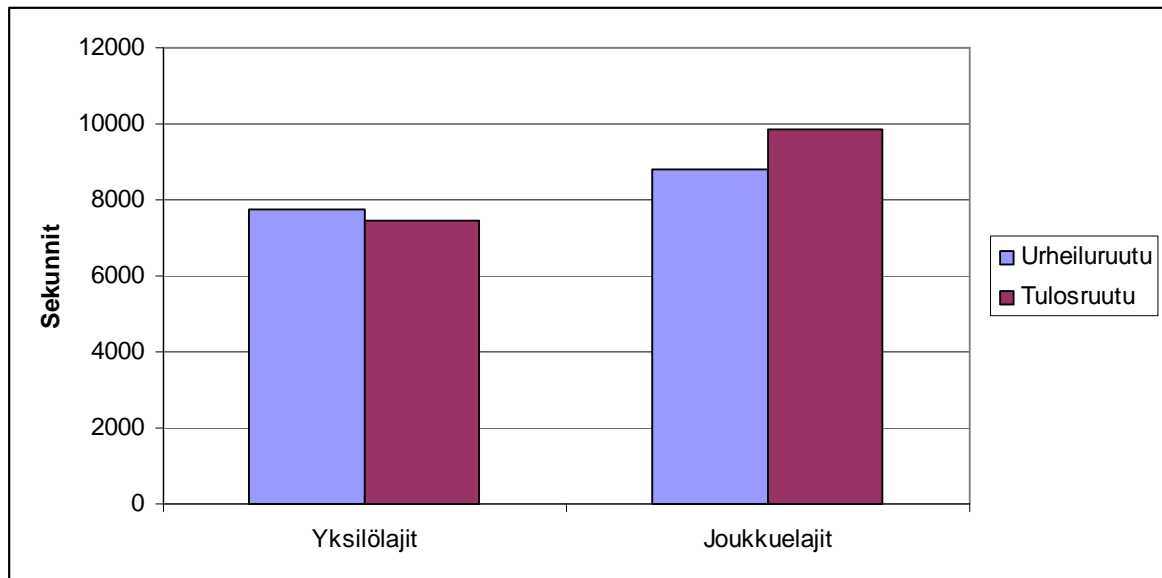
ykkösen, Carolina Wozniackin, jatkosta. Lin selviäminen turnauksen finaaliin huomiointiin myös Tulosruudussa.

4.4 Yksilöt ja joukkueet

Molempien ohjelmien kaksi eniten lähetysaikaa saanutta lajia olivat joukkuelajeja. Jääkiekko ja jalkapallo olivat enemmän uutisissa kuin suosituimmat yksilölajit, maastohiihto ja mäkihyppy. Joukkuelajeista kerrottiin Urheiluruuduissa yhteensä 8 785 sekuntia ja Tulosruuduissa 9 850 sekuntia (kuvio 12). Yksilölajeista oli Urheiluruuduissa yhteensä uutisia 7 756 sekunnin verran ja Tulosruuduissa 7 444 sekuntia. Erot eivät siis ole kovinkaan suuria ohjelmien välillä. Joukkuelajien uutisista kuitenkin suuri osa keskittyi yksilöihin joukkueiden sisällä. Jääkiekon SM-liigan uutisista osa oli peliraportteja, mutta melko usein ottelusta oli nostettu esille joku pelaaja tai valmentaja. Jalkapallon Mestarien liigan otteluista kerrottiin Urheiluruuduissa kattavasti peliä seuranneena päivänä, jolloin tavallinen peliraportti olisi ollut ”vanha uutinen.” Siksi uutisissa keskityttiin pelaajien ja valmentajien haastatteluihin tai muihin kommentteihin. Monien muidenkin lajien kohdalla hieman pidemmissä uutisissa oli mukana urheilijoiden haastatteluja. Hiihtolajien kohdalla keskityttiin yleensä suomalaisurheilijoihin, mutta välillä myös ulkomaalaisiin kilpailijoihin.

Galtungin ja Rugen kymmenes uutiskriteeri, eliittihenkilöt, ja yhdestoista uutiskriteeri, henkilöinti, liittyvät siihen, että uutiset on helpompi kertoa jonkun ihmisen kautta. Eliittihenkilö tarkoittaa urheilu-uutisissa usein tunnettua urheilijaa tai muuten merkittävää vaikuttajaa. Suomalaisille tärkeät urheilijat voidaan tässä suomalaisista urheilu-uutisohjelmista puhuttaessa laskea eliittihenkilöiksi, vaikka he kaikki eivät sitä olisi maailman mittakaavassa. Ulkomaalaisista eliittihenkilöiksi miellän niin sanotut suuret tähdet, joita seurataan tarkasti. Tällaisia olivat molemmissa ohjelmissa mukana olleista esimerkiksi jalkapalloilija Lionel Messi sekä tennisammattilaiset Rafael Nadal, Roger Federer ja Novak Djokovic. (vrt taulukko 1.) Alkuvuodesta 2011 oli käynnissä useampia talvilajien kilpasarjoja. Lähes kaikki jollakin tavalla kansainvälisissä kilpailuissa

pärjänneet suomalaisurheilijat voikin laskea eliittihenkilöiksi. Suomalaisurheilijoista esimerkiksi maastohiihtäjät Aino-Kaisa Saarinen ja Krista Lähteenmäki, alppihiihtäjät Tanja Poutiainen ja Kalle Palander, mäkihyppääjät Matti Hautamäki ja Janne Ahonen, ampumahiihtäjä Kaisa Mäkäräinen, taitoluistelijat Kiira Korpi ja Laura Lepistö, pikaluistelija Pekka Koskela, tennispelaaja Jarkko Nieminen sekä autourheilijat Kimi Räikkönen, Heikki Kovalainen, Mikko Hirvonen ja Jari-Matti Latvala näkyivät monesti sekä Urheiluruudun että Tuloruudun lähetyksissä.

Kuvio 12. Yksilö- ja joukkuelajien osuudet ohjelmissa

Eliittihenkilöistä kertovat uutiset voivat olla myös negatiivisia. Urheiluruutu kertoi tammikuussa entisen tenniksen maailmanlistan ykkösen, Justine Heninin, lopettamis- päätöksestä. Mäkihyppääjä Harri Ollin kilpaurheilun jättämisestä kerrottiin molemmissa lähetyksissä, mutta hänen joukkuekaverinsa Ville Larinnon loukkaantumisesta kerrottiin vain Tuloruudussa. Koko jakson ikävin uutinen oli entisen huippujääkiekkoilija Arto Javanaisen kuolema, josta kerrottiin yllättäen vain Tuloruudussa. Pääasiassa kaikki eliittihenkilöistä kertoneet uutiset liittyivät urheilusuorituksiin, mutta mukana oli myös muutamia vähemmän tärkeitä uutisia. Tuloruutu haastatteli kahdesti formulakuljettaja Heikki Kovalaista mäkiweekin viimeisen kilpailun Bischofshofenin yhteydessä. Kova-

laisen kuulumisia kyseltiin sekä karsinnan että varsinaisen kilpailun yhteydessä, vaikka hänellä ei ole mitään tekemistä mäkihypyn kanssa. Myöhemmissä lähetyksissä Tulosuudussa oli muitakin vastaavia uutisia. Toisen autourheilijan, Kimi Räikkösen, Nascar-kuvioista raportoitiin molemmissa ohjelmissa, mutta Räikkösen perustamasta motocross-tallista uutisoitiin vain Tulosuudussa. Motocross ei tavallisesti ylitä uutiskynnystä kovinkaan helposti, mutta Räikkösen kaltaisen julkisuuden henkilön ansiosta muuten vähälle huomiolle jäävä laji pääsi mukaan lähetykseen. Räikköstä ei tosin itse uutisessa edes näy, vaan siinä haastatellaan hänen uuden tallinsa päällikköä Kari Tiaista.

Henkilöintiä tapahtui yleensä samoissa uutisissa, missä täyttyi myös eliittihenkilön uutiskriteeri. Molemmille ohjelmille oli tyypillistä kertoa jostakin isommasta aiheesta jonkun henkilön kautta. (taulukko 1.) Esimerkiksi Tulosuudussa oli pitkä uutinen jääkiekon Ruotsin pääsarjasta Elitserienistä, mutta oli keskitytty vain yhteen pelaajaan, Skellefteå AIK:n Mikko Lehtoseen. Samanlainen rakenne oli Tulosuudun rallin MM-sarjasta kertoneessa uutisessa, jossa aluksi puhuttiin vain alkamassa olleesta kaudesta, mutta paneuduttiin kuitenkin tarkemmin vain yhteen kuljettajaan eli Fordin Jari-Matti Latvalaan. Urheiluruudun vastaavia juttuja olivat esimerkiksi salibandy pudotuspelejä ennakoanut uutinen, johon oli haastateltu runkosarjan voittaneen Tampereen Classicin päävalmentaja Ray Backmania, ja Japanin maanjäristyksen vaikutusta maan urheiluun Suomessa asuneen mäkihyppääjä Taku Takeuchin kautta. Tietynlaista henkilöintiä tapahtui lähes kaikissa urheilu-uutisissa. Poikkeuksia olivat lyhyet uutiset, kuten esimerkiksi Urheiluruudun tulospaketit tai molemmissa ohjelmissa paljon nähdyt lyhyet raportit talvilajien kilpailuista, joissa ei joko tullut suomalaismenestystä tai kilpailtu laji oli pieni.

4.5 Urheilu-uutisten kriteerit

Galtung ja Ruge kehittivät uutiskriteerinsä alun perin tutkimalla kolmen ulkomaisen kriisin uutisointia norjalaisissa sanomalehdissä. Norjalaistutkijoiden uutiskriteereitä on sittemmin käytetty yleisesti tai hieman soveltaen mediassa. Urheilu-uutisille ei ole

määritelty omia uutiskriteerejä. Uutinen ei yleensä tule julkaistuksi vain yhden kriteerin takia, vaan siihen vaikuttavat useammat seikat. Sama toistui myös Urheiluruudun ja Tuloruudun uutisissa, mutta pääasiassa vain pieni osa Galtungin ja Rugen uutiskriteereistä toteutui säännöllisesti. Näitä olivat jatkuvuus, kulttuurinen merkittävyys, henkilöinti ja eliittihenkilöt siten, että kaksi ensimmäistä toimivat usein parina ja kaksi jälkimmäistä niin ikään yhdessä. Selvitin, miten hyvin Urheiluruudun ja Tuloruudun uutiset sopivat norjalaistutkijoiden uutiskriteereihin siten, että annoin uutisille lukuarvon yhdestä kolmeen kriteerin tärkeyden mukaan (liitteet 1–6). Lukuarvo kolme oli mielestäni tärkein kriteeri uutisen kohdalla, kaksi toiseksi merkittävin ja yksi kolmanneksi merkittävin. Hyvin moni urheilu-uutinen täytti enemmän kuin kolme uutiskriteeriä, jolloin annoin lukuarvon yksi useammalle kriteerille.

4.5.1 Kulttuurista riippumattomat uutiskriteerit

Galtungin ja Rugen kahdeksan ensimmäistä uutiskriteeriä ovat kulttuurista riippumattomia. Urheiluruudun ja Tuloruudun urheilu-uutisia tarkkailtaessa neljäs kriteeri, kulttuurinen merkittävyys, ja seitsemäs kriteeri, jatkuvuus, nousivat aineiston perusteella selvästi muita uutiskriteerejä tärkeämmiksi (kuvio 13). Kahdeksan ensimmäisen uutiskriteerin kohdalla ohjelmissa ei ole merkittäviä eroja. Sekä kulttuurinen merkittävyys että jatkuvuus saivat Tuloruuduissa hieman suuremman lukuarvon, mikä on selitettävissä ainakin jääkiekon SM-liigan hieman suuremmalla määrällä. Molempien uutiskriteerien merkittävyyttä korostivat läpi talven jatkuvat urheilusarjat, kuten jääkiekon SM-liiga sekä eri hiihtolajien maailmancupit.

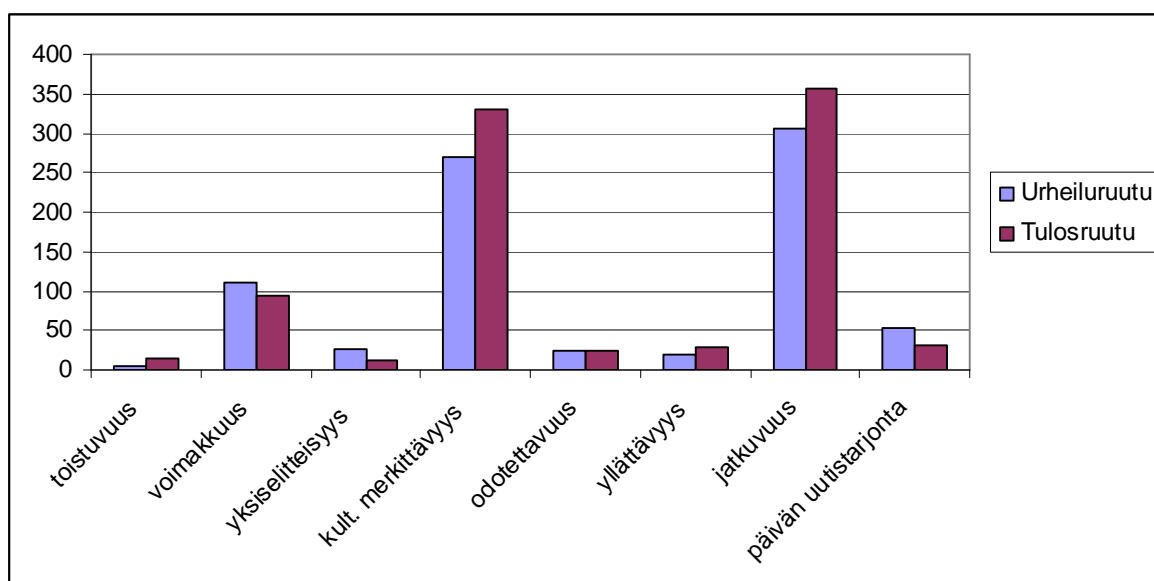
Ensimmäisen uutiskriteerin, toistuvuuden, täyttäviä urheilu-uutisia oli aineistossa hyvin vähän. Kaikissa näissä uutisissa kerrottiin jostakin loppuneesta prosessista, jonka vaiheista ei ole kerrottu mitään (vrt. taulukko 1). Tuloruuduissa sellaisia olivat formula 1 –tallien, Ferrarin, Renaultin ja Sauberin, uusien autojen julkaisut, autourheilija Matias Laineen siirtyminen gp3-sarjaan, jääkiekkomaalivahti Joni Ortion siirto AHL-liigaan sekä Färjestadin Ruotsin mestaruus jääkiekossa. Urheiluruuduissa oli vain kaksi uutista, joiden mielsin täyttäneen toistuvuuden uutiskriteerin. Niissä kerrottiin Antti Paanasen

valinnasta huippu-urheilun muutosryhmän jäseneksi ja Jani Sievisen nimityksestä Suomen Uimaliiton general manageriksi. Tuloruudun urheilu-uutisissa ensimmäinen kriteeri täyttyi hieman useammin, mutta yhdeksän viikon ajalle osui lopulta vain muutamia toistuvuuden uutiskriteeriin sopivia uutisia kummassakin ohjelmassa. Kaikki ensimmäisen uutiskriteerin täyttäneet urheilu-uutiset sopivat myös vähintään yhteen toiseen kriteeriin. Yhtä uutista lukuun ottamatta uutiset täyttivät myös kymmenennen uutiskriteerin eli eliittihenkilön kriteerin. Seitsemästä uutisesta viisi täytti myös kolmannen eli yksiselitteisyyden kriteerin. (liitteet 1–6.)

Voimakkuuden uutiskriteeri oli hieman yleisempi tarkastelemallani jaksolla kuin toistuvuuden kriteeri. Yhdeksän viikon aikana oli paljon isoja asioita tai tapahtumia. Arvo-kisoista molemmissa ohjelmissa käsiteltiin hiihdon, ampumahiihdon, taitoluistelun ja jääpallon maailmanmestaruuskilpailuja, kuten myös jääkiekon nuorten MM-kisoja. Uutiskynnyksen ylittäneitä isoja tapahtumia olivat myös Urheilugaala, Australian avoin tennisturnaus, jääkiekon SM-liigan Talviklassikko, jalkapallon Mestarien liigan ottelut, jääkiekon Mestiksen finaalit ja SM-liigakarsinnat sekä monien muiden palloilulajien mestaruustaistelut. Yksittäisiä voimakkaita tapauksia olivat ainakin Daniel Castellanin valinta Suomen lentopallomaajoukkueen ja Mika-Matti Paatelaisen nimitys jalkapallo- maajoukkueen päävalmentajaksi sekä Ruotsin dopingtapaus, Bahrainin f1-kilpailun peruuntuminen, STT-dopingoikeudenkäynti ja muutamat jalkapallon Veikkausliigan sopupeleihin liittyneet uutiset. (vrt taulukko 1). Voimakkuuden uutiskriteerin täyttäneet uutiset sopivat yleensä myös muihin kriteereihin. Varsin usein sama uutinen täytti kulttuurisen merkittävyyden, jatkuvuuden ja eliittihenkilöiden uutiskriteerit (liitteet 1–6).

Yksiselitteisyyden uutiskriteerillä Galtung ja Ruge tarkoittivat sitä, että uutinen on niin selkeä, että siitä voidaan kertoa vain yhdellä tavalla. Kriteeri ei noussut urheilu-uutisia tarkastaessa yleiseksi. Suurin osa kriteeriin sopivista uutisista oli lyhyitä, joissa vain kerrottiin jostakin tapahtuneesta ytimekkäästi. (vrt taulukko 1.) Tällaisia uutisia olivat esimerkiksi Urheiluruuduissa kaksi taitoluistelun MM-kisoista kertonutta uutista, joissa todettiin kilpailujen tilanteet ensimmäisen päivän jälkeen. Tuloruuduissa vastaavia uutisia olivat esimerkiksi jalkapalloilija Berat Sadikin sopimus HJK:n kanssa ja Matias Laineen siirto gp3-sarjaan. Molemmissa ohjelmissa kerrottiin HPK:n voittaneen naisten

jääkiekon SM-kultaa. Molempien uutiset aiheesta olivat lyhyitä ja puolueettomia, joten ne sopivat siksi yksiselitteisyyden uutiskriteerin alle. Kummassakaan ohjelmassa ei ollut monta uutista, jotka sopivat tähän kriteeriin, mutta suuri osa niistä täytti myös voimakkuuden kriteerin sekä välillä myös kulttuurisen merkittävyyden uutiskriteerin (liitteet 1–6).

Kuvio 13. Kulttuurista riippumattomat uutiskriteerit ohjelmissa

Kulttuurisen merkittävyyden uutiskriteerin mukaan uutisiksi valikoituvat helpommin vastaanottajalle läheiset tapahtumat. Tässä tapauksessa suomalaisten urheilijoiden saavutuksista kerrotaan paljon herkemmin kuin ulkomaalaisten. Urheilu-uutisissa tämä näkyy selvästi, sillä molempien ohjelmien lähetykset täyttyivät suomalaisurheilijoiden suorituksista tai haastatteluista. (vrt. taulukko 1.) Suomessa talviurheilulajit ovat perinteisesti olleet arvostettuja. Taloustutkimuksen Sponsorointi & urheilun arvomaailma - tutkimuksen kymmenen suosituimman urheilulajin listalla oli peräti kuusi talviurheilulajia. Arvostetuin urheilulaji Suomessa oli tutkimuksen mukaan jääkiekko, jonka jälkeen tulivat taitoluistelu ja mäkihyppy. (Taloustutkimus 2011.) Jääkiekkoilijoiden, maastohiihtäjien, mäkihyppääjien, alppihiihtäjien ja ampumahiihtäjien lisäksi urheilu-uutisissa olivat toistuvasti esillä tennispelaaja Jarkko Nieminen sekä autourheilijat

Mikko Hirvonen, Jari-Matti Latvala, Kimi Räikkönen ja Heikki Kovalainen. Tämän lisäksi suomalaisista urheilijoista raportoitiin muun muassa jalkapallon, pikaluistelun ja nyrkkeilyn tapahtumista. Molemmista ohjelmista kävi selväksi, että kulttuurinen merkittävyys on erittäin tärkeä uutiskriteeri urheilu-uutisten julkaisemisessa. Neljäs uutiskriteeri toimi usein yhdessä jatkuvuuden ja eliittihenkilön uutiskriteereiden kanssa (liitteet 1–6).

Odotettavuuden uutiskriteerillä tarkoitetaan uutisoitavia tapahtumia, joista katsoja tai kuulija odottaakin saavansa tietoa. Tähän kategoriaan sopivat esimerkiksi pitkään pinnalla olleet tapahtumat, joista uutisoidaan aina, kun jotain merkittävää tapahtuu. Urheilussa myös usein spekuloidaan erilaisilla asioilla, ja arvailujen toteutuessa voidaan myös puhua odotetuista uutisista. (vrt. taulukko 1.) Tällainen uutinen oli ainakin Markku Kanervan valinta Suomen jalkapallomaajoukkueen väliaikaiseksi päävalmentajaksi, josta molemmat ohjelmat kertoivat. Aiemmin esillä olleita tapahtumia, joista nyt kerrottiin tuoreimpia kuulumisia, olivat Hiihtoliiton rahasotkut Urheiluruudussa sekä molempien ohjelmien raportit Bahrainin f1-kilpailun peruuntumisesta ja Mixu Paatelaisen valinnasta jalkapallomaajoukkueen päävalmentajaksi. Urheilullisesti odotettuja tapahtumia olivat ainakin suosikkien hyvät otteet Australian avoimessa tennisturnauksessa. Odotettavuuden uutiskriteeriin sopivia uutisia oli melko vähän molemmissa ohjelmissa, mutta samat uutiset täyttivät usein myös kulttuurisen merkittävyyden ja voimakkuuden uutiskriteerit (liitteet 1–6).

Yllättävyyden uutiskriteerillä tarkoitetaan sitä, että mitä erikoisemmasta asiasta tai tapahtumasta on kyse, sitä varmemmin siitä uutisoidaan. Urheilu-uutisten tapauksessa tämä tarkoittaa esimerkiksi yllätysvoittajaa tai päinvastoin suuren suosikin epäonnistumista jossakin tärkeässä kilpailussa. Tarkastelemallani ajanjaksolla yllättäviä tapahtumia oli melko vähän urheilumaailmassa. Tenniksessä muutamille huippupelaajille tuli tappioita, joista kertoneet uutiset laskin kuudennen uutiskriteerin täyttäneiksi. Suomalaisurheilijat yllättivät muutaman kerran. Ainakin Suomen voitto Venäjältä jääpallon MM-kisoissa oli yllätys, ja Pekka Koskelan osakilpailuvoitto pikaluistelun maailmancupissa oli hieman yllättävää. Toisenlaisia yllätyksiä olivat Niklas Ajon siirtyminen ratamoottoripyöräilyn MM-sarjaan, Raimo Helmisen valinta

nuorten jääkiekkomaajoukkueen päävalmentajaksi, Kai Suikkasen siirtyminen Pelicansin valmentajaksi, maalivahti Joni Ortion lähtö AHL-liigaan ja Kimi Räikkösen Nascar-kokeilu. (vrt. taulukko 1.) Kuten aiheista ja urheilijoista voi päätellä, moni yllättävyyden uutiskriteerin täyttäneistä uutisista sopi myös kulttuurisen merkittävyyden ja eliittihenkilöt-uutiskriteerin kategoriaan (liitteet 1–6).

Jos yllättäviä uutisia oli melko vähän aineistossa, ei samaa voi puhua jatkuvista uutisista. Seitsemäs uutiskriteeri on jatkuvuus, jonka suuresta lukuarvosta molemmissa ohjelmissa voi päätellä sen, että moni urheilu-uutinen on päivittäin esillä vain perinteen vuoksi. Käytännössä seitsemännen uutiskriteerin ehdot täyttävät monet samat urheilu-uutiset kuin neljännekin kohdan eli kulttuurisen merkittävyyden kriteerin (liitteet 1–6). Monesta eri kansallisesti merkittävästä urheilulajista kerrotaan luonnollisesti paljon, sillä ne kiinnostavat eniten suomalaisia. Suomalaiset ovat perinteisesti menestyneet talviurheilulajeissa, joten niistä kerrotaan paljon. Kotimaisista palloilusarjoista jääkiekon SM-liiga on lähes jatkuvasti esillä. SM-liigan sekä maastohiihdon, mäkihypyn ampumahiihdon ja alppihiihdon maailmancupien lisäksi Urheiluruuduissa ja Tuloruuduissa oli muutamia muitakin jatkuvuuden vuoksi uutisissa esiintyviä aiheita. Talvella 2011 kotimaista jalkapalloilua ravistelivat sopupelisytyökset, jonka vuoksi Tampere United, Rovaniemen Palloseura ja AC Oulu olivat kukin vuorollaan urheilu-uutisten aiheina. STT-dopingoikeudenkäynnit juontavat juurensa paljon kauemmas, mutta tasaisin väliajoin uutisiin nousevat tapahtumat menevät jatkuvuuden uutiskriteerin kohdalle. Erilaiset maajoukkuevalinnat nousevat aina uutisiksi, kuten myös arvokisat ja esimerkiksi jalkapallon Mestarien liiga. Yksittäisistä urheilijoista Jarkko Niemisestä kertovat uutiset menevät jatkuvuuden piikkiin, sillä Suomen parhaasta tennispelaajasta on totuttu uutisoimaan paljon. (vrt. taulukko 1.)

Kahdeksas uutiskriteeri on päivän uutistarjonta. Päivän uutistarjonnasta riippuen jotkut vähäpätöisemmät tapahtumat tai asiat voivat nousta uutisiksi, jotta ohjelman lähetysaika saadaan täytetyksi. Urheiluruudun lajivalikoima määräytyy osaltaan Yleisradion sääntöjen perusteella, joten hieman pienemmistä lajeista pitääkin kertoa aina silloin tällöin. Erityisesti säännön voi nähdä koskevan palloilulajien tapahtumia, kuten esimerkiksi salibandyn, koripallon, lentopallon tai käsipallon kotimaisten pääsarjojen

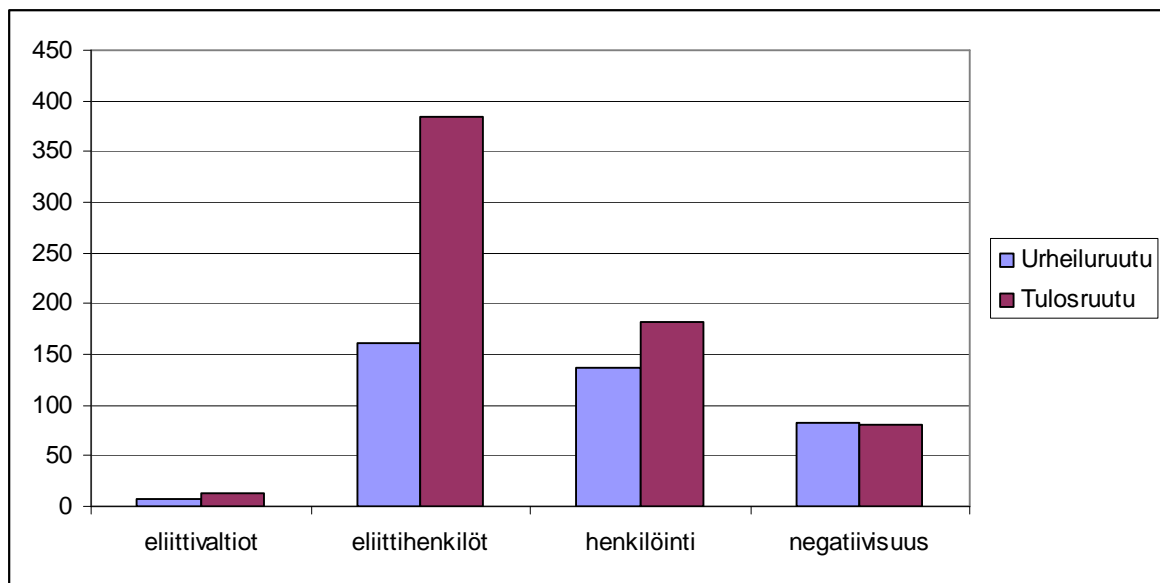
otteluita. SM-tason palloilusta kerrotaankin lähes jokaisessa Urheiluruudussa, mutta vain harvoin ohjelmissa oli kuvallisia raportteja. Lyhyitä tulospaketteja en laskenut minkään Galtungin ja Rugen uutiskriteerin alle, sillä ne uutiset toteutuivat mielestäni vain Yleisradion ohjeiden mukaan. Sen sijaan kaikki hieman isommat otteluraportit lentopallon mestaruusliigan, salibandyn SM-liigan ja koripallon Korisliigasta laskin päivän uutistarjonnan uutiskriteerin alle. (vrt. taulukko 1.)

Vielä paremmin tähän sopivat uutiset jääkiekon toiseksi korkeimmalta sarjatasolta eli Mestiksestä, josta Tulosruutu raportoi Urheiluruutua useammin. Muutamia muita aiheita olivat Jouni Pellisen otteet ski crossin kilpailuissa sekä jääkiekon NHL-liigan otteluraportit, jotka ohjelmien lähetysaikaan olivat jo lähes vuorokauden vanhoja. Sekä Urheiluruudun että Tulosruudun kahdeksanteen uutiskriteeriin sopineet uutiset osuivat myös kohtaan muut uutiskriteerit, eli ne olivat uutisia, jotka tulivat mielestäni julkaistuksi muiden syiden vuoksi kuin mitä ilmenee Galtungin ja Rugen uutiskriteereistä (liitteet 1–6).

4.5.2 Kulttuurisidonnaiset uutiskriteerit

Galtungin ja Rugen neljä viimeistä uutiskriteeriä ovat eliittivaltiot ja -henkilöt, henkilöinti sekä negatiivisuus. Kymmenes ja yhdestoista uutiskriteeri, eliittihenkilöt ja henkilöinti, ovat aineiston perusteella merkittäviä urheilu-uutisten julkaisuperusteita (kuvio 14.) Eliittivaltioilla norjalaistutkijat tarkoittivat länsimaisesta näkökulmasta merkittäviä tai kiinnostavia valtioita. Urheilussa yleisesti ottaen tämä tarkoittaa samaa, mutta eri urheilulajeista puhuttaessa eliittivaltiot voivat olla hyvin erilaisia. (vrt. taulukko 1.) Talvi-urheilussa eliittivaltiot tarkoittavat yleensä pohjois- ja keski-eurooppalaisia maita, sekä lisäksi muutamia muita. Yleisurheilussa taas Afrikan valtiot voivat olla eliittivaltioita, vaikka ne eivät sitä muissa uutisissa olekaan. Samoin esimerkiksi kriketti on valtavan suosittu laji entisissä Ison-Britannian siirtomaissa, kuten Intiassa, Pakistanissa ja Australiassa, mutta Suomessa laji on hyvin pienen joukon harrastelua. Siksi tarkastelemissani Urheiluruuduissa ja Tulosruuduissa jouduin miettimään eliittivaltion käsitettä eri tavalla kuin Galtung ja Ruge olivat sen alun perin

tarkoittaneet. Suurin osa ohjelmien urheilu-uutisista käsitteli suomalaisia urheilijoita, mutta en mieltänyt Suomea tässä tapauksessa eliittivaltioksi, vaikka se sitä monessa lajissa onkin.

Kuvio 14. Kulttuurisidonnaiset uutiskriteerit ohjelmissa

Monet uutiset tapahtuivat ulkomailla, ja usein eliittivaltioksi mielletävissä paikoissa, mutta pelkän tapahtumapaikan perusteella en uutista laskenut eliittivaltioiden uutiskriteerin alle. Joissakin uutisissa keskiössä oli kuitenkin eliittivaltio. Urheiluruudussa oli Keski-Euroopan mäkiweekin aikana iso juttu Itävallan mäkihypyistä. Innsbruckissa käydyin kisan aikana oli tämän hetken parhaan mäkihyppymaasta tehty ilmiöjuttu, jossa oli haastateltu muun muassa yleisöä. Toisessa Urheiluruudun mäkihyppyuutisessa kerrottiin japanilaishyppääjien valmistautumisesta Lahden maailmancupin osakilpailuun Japanin maanjäristyksen ja tsunamin jälkeen. Uutiseen oli haastateltu suomea puhuvaa Taku Takeuchia.

Jääkiekossa puolestaan Venäjä ja Kanada ovat eliittivaltioita. Näiden kahden kohtaamisesta nuorten MM-kisojen loppuottelussa oli molemmissa ohjelmissa uutisia. Toinen jääkiekosta kertova aihe, joka sopi tähän kategoriaan, liittyi NHL-liigan suunnitelmista

tuoda otteluita seuraavalla kaudella Eurooppaan. NHL:ää pelataan sekä Yhdysvalloissa että Kanadassa, jotka molemmat ovat jääkiekon eliittivaltioita. Myös Espoon Bluesin Itä-Euroopan KHL-liigaan liittyvät kuviot ja Färjestadin voittama Ruotsin mestaruus kuuluvat tähän ryhmään. Osittain tähän uutiskriteeriin sopivat myös Tulosruudun uutiset Italian jalkapalloliiga Serie A:n ottelusta Internazionale–Napoli sekä lyhyet koosteet kahdesta Englannin Valioliigan ottelusta. Jalkapallossa Italia ja Englanti kuuluvat eliittivaltioihin. Taitoluistelun MM-kisojen päätymisestä Venäjälle kerrottiin sekä Urheiluruudussa että Tulosruudussa. Vaikka eliittivaltiot-uutiskriteerin täyttäneitä uutisia ei ollut tämän enempää, sopivat ne usein myös voimakkuuden ja kulttuurisen merkittävyyden uutiskriteerien kanssa yhteen (liitteet 1–6).

Eliittihenkilöt ja henkilöinti -uutiskriteerit käsittelin jo kappaleessa 4.4 Yksilöt ja joukkueet. Henkilöinti on yleisesti ottaen aina tärkeää uutisissa, sillä asioista ja tapahtumista on helpompi kertoa jonkun ihmisen kautta. Kuitenkin vain harvassa uutisessa mielsin henkilöinnin tärkeimmäksi uutiskriteeriksi. Hyvin monessa uutisessa täytyi henkilöinnin kriteerin lisäksi myös eliittihenkilöt-kriteeri, mutta myös kulttuurinen merkittävyys ja jatkuvuus sopivat monesti sen kanssa yhteen (liitteet 1–6). Myös Galtungin ja Rugen viimeinen uutiskriteeri, negatiivisuus, sopi kaikkien näiden neljän kanssa yhteen, sillä yleensä negatiivinen uutinen kertoi jostakin kulttuurisesti merkittävästä (eliitti)-henkilöstä, josta on totuttu kuulemaan uutisia. Tarkastelemani aineiston perusteella negatiivisia uutisia oli kuitenkin melko vähän. Tavallisissa uutisissa kahdestoista uutiskriteeri lienee yksi merkittävimmistä, mutta urheilu-uutisissa asia on toisin. Negatiivisuus myös tarkoittaa urheilussa hieman eri asiaa. Loukkaantumiset ja lopettamispäätökset ovat ikäviä uutisia, mutta jäävät kuitenkin tavallisten uutisten sotien ja katastrofien varjoon. (vrt. taulukko 1.)

Suomalaisten urheilijoiden epäonnistumiset ovat suomalaisissa urheilu-uutisohjelmissa negatiivisia uutisia. Urheiluruutu raportoi muun muassa alppihiihtäjä Kalle Palanderin heikoista suorituksista, maamme miesampumahiihtäjien vaisuudesta ja taitoluistelija Valtter Virtasen karsiutumisesta jatkosta EM-kilpailuissa. Tulosruudun negatiivisia uutisia olivat esimerkiksi Fordin rallitallin vetäytyminen Tunturirallista Jari-Matti Latvalan testikolarin takia, jääkiekon Mestarien liigan peruuntuminen ja norjalaislehtien

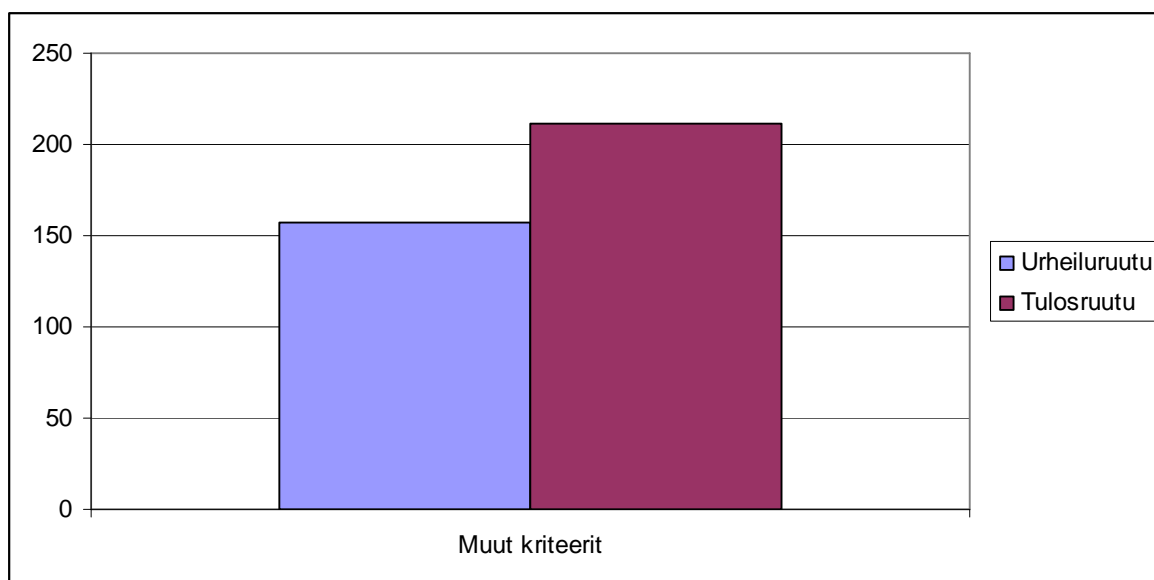
antamat huonot arviot Suomen joukkueelle ennen hiihdon MM-kisoja. Monista negatiivisista asioista uutisoitiin molemmissa ohjelmissa. Tällaisia olivat esimerkiksi Ruotsin doping-tapaukset, Bahrainin f1-kilpailun peruuntuminen, Raimo Summasen potkut venäläisseura Omskista sekä virolaishiihtäjä Andrus Veerpalun doping-aineiden käytöstä kiinnijääminen. Jatkuvia negatiivisia uutisia tuotti jalkapallon Veikkausliigan sopupelisotku, josta uutisoitiin pitkin maaliskuu- ja huhtikuuta molemmissa ohjelmissa. Tarkasteleman ajankäytön surullisin uutinen oli kuitenkin jääkiekkolegenda Arto Javanaisen kuolema, josta hieman yllättäen uutisoitiin vain Tulosruutu. 51-vuotiaana kuolleesta Javanaisesta oli Tulosruuduissa kaksi uutista. Ensin päivän hänen kuolemansa jälkeen, 26. tammikuuta, muisteltiin hänen peliuraansa ja näytettiin vanhaa haastattelua vuodelta 2004. Toisessa uutisessa kerrottiin kuinka hänen vanha seuransa, Porin Ässät, kunnioitti Javanaista perjantaina 28. tammikuuta pelatussa ottelussa Rauman Lukkoa vastaan.

4.5.3 Muut uutiskriteerit

Sekä Urheiluruuduissa että Tulosruuduissa oli paljon uutisia, jotka eivät sopineet mihinkään Galtungin ja Rugen uutiskriteeriin (kuvio 15). Urheiluruuduissa katsoin tämän johtuneen Yleisradion tasaisen palvelun säännöstä. Tulosruuduissa painoivat puolestaan kaupalliset intressit. Urheilulehden toimittaja Esko Seppänen kirjoitti joulukuussa 2011 twitter-tilillään, että ”MTV3:n uutiskriteerit eivät kestä minkään tason tarkastelua. 1. Leijonat 2. Kimi 3. Mäkihyppy/hiihto 4. Muut sopimuslajit 5. (tyhjä).” Seppäsen kirjoitus on provosoiva, mutta pieni totuuden siemen lausahduksessa on. Tulosruuduissa mainostettiin lähes jokaisessa lähetyksessä jotakin omien kanavien tai Canal +:n tulevaa ohjelmaa.

Usein Tulosruudun oman ohjelmiston mainostaminen liittyi johonkin uutiseen, mitä myös Urheiluruuduissa näkyi jalkapallon Mestarien liigasta kertovien uutisten kohdalla. Välillä mainos oli kuitenkin pelkkä mainos ilman uutista. Esimerkiksi alppihiihdon ja jääkiekon Mestiksen lähetyksistä muistutettiin ohjelman lopussa kuvan kera. Näkyvämmämpää oman ohjelmiston mainostamista olivat puolestaan uutiset nyrkkeilijä Amin Asikaisen valmistautumisesta tulevaan otteluunsa, jonka MTV3 Max televisioi.

Molempien Asikaisesta kertovien uutisten loppuun toimittaja kertoi tulevista lähetyksistä, joihin oli silloin vielä paljon aikaa. Mitä pidemmälle aineistossa eteni, sitä enemmän Canal +:n ohjelmistoon kuuluvista lajeista oli uutisia Tuloruuduissa. Tenniksen ja jalkapallon ohella myös Suomessa vähemmän seuratun koripallon NBA-liigan lähetyksistä kerrottiin. Kaikkein selkein mainos oli Tuloruudussa 24. tammikuuta, jolloin ohjelmassa esitettiin lähes puolitoistaminuuttinen uutinen siitä, että Canal + oli hankkinut lähetysoikeudet kaikkiin tenniksen merkittäviin turnauksiin. Maaliskuussa tenniksen osuus Tuloruudussa kasvoikin merkittävästi verrattuna aiempaan, vaikka silloin ei pelattu yhdessäkään isossa turnauksessa.

Kuvio 15. Muut kriteerit ohjelmissa

Jalkapallon Mestarien liiga kuuluu sekä Yleisradion että Canal +:n ohjelmistoon. Yle TV2 näyttää otteluita tiistaisin ja Canal + keskiviikkoisin. Molemmat uutisoivat melko paljon kovatasoisesta liigasta, mutta Urheiluruuduissa viikon televisio-otteluun keskityttiin voimakkaammin. Tiistai-iltana pelattua ottelua ennakoitiin sekä maanantain että tiistain ohjelmissa, ja lopputulokseen palattiin vielä keskiviikkona. Urheiluruuduissa ennakoitiin myös ammattilaisnyrkkeilijä Robert Heleniuksen ottelua Samuel Peteriä

vastaan, jonka TV2 myöhemmin lähetti. Lähes aina Urheiluruutu loppui siten, että ohjelman juontanut toimittaja kertoi seuraavasta urheilulähetyksestä, joka oli yleensä TV2:lla vajaan tunnin kuluttua. Myös FST5-kanavan Sportsmagasinet-ohjelmasta ja YLE Radio Suomen urheilulähetyksistä oli mainintoja, mutta ne kestivät vain muutamia sekunteja, enkä siten laskenut niitä omiksi uutisikseen.

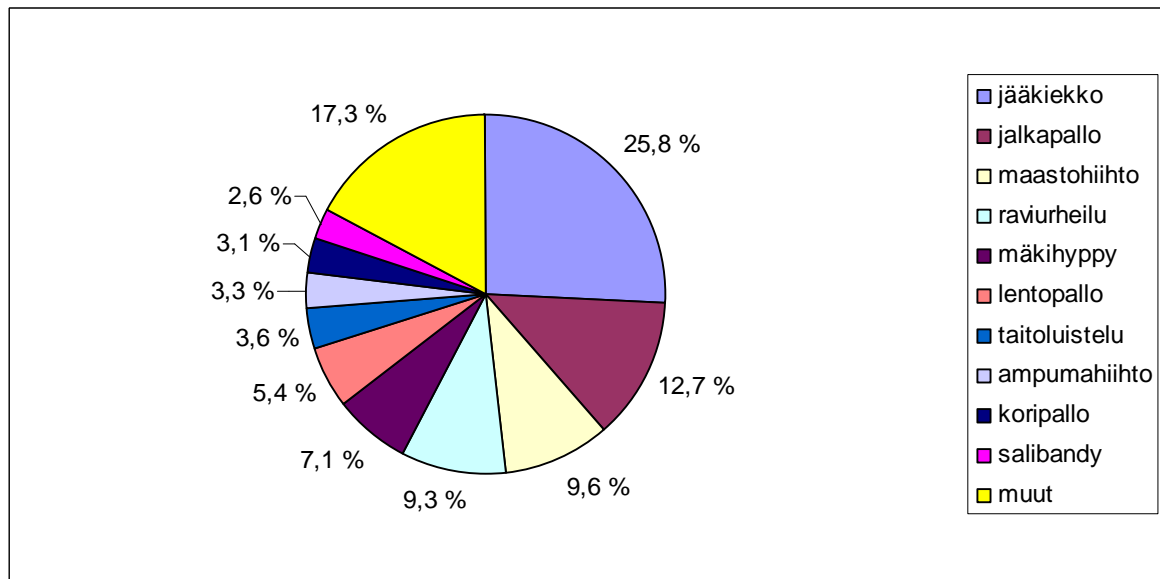
Paljon selkeämpää mainostamista Urheiluruuduissa oli puolestaan Suomen Urheilugaalaan liittyneissä jutuissa. Varsinainen Urheilugaala järjestettiin maanantaina 10. tammikuuta, jolloin siitä oli myös oikea uutinen. Edellisellä viikolla esitetyt mainokset, joissa joka päivä eri urheilija sai puheenvuoron, olivat kuitenkin esillä vain mainostarkoituksesta. Mainoksia alettiin esittää jo monta viikkoa ennen varsinaista gaalaa, mutta tarkastelemalleni ajanjaksolle niitä osui viisi, ja niissä esiintyivät salibandyn pelaaja Mikael Järvi, voimistelija Tomi Tuuha, tennispelaaja Jarkko Nieminen, mäkihyppääjä Matti Hautamäki ja uimari Hanna-Maria Seppälä. Urheilugaalaan liittyvien juttujen lisäksi Urheiluruudussa oli uutisia, joiden katsoin olleen aiheina Yleisradion tasaisen palvelun vuoksi. Joka keskiviikko esitettävä noin kolmeminutinen kooste V5-raveista kuuluu mielestäni tähän ryhmään, kuten myös otteluraportit joistakin kotimaisista palloilusarjoista, kuten koripallon, lentopallon, salibandyn ja käsipallon SM-sarjoista. Urheiluruuduissa oli myös monesti mukana tulospaketti, johon oli koottu eri palloilulajien tuloksia. Otteluista ei ollut kuvamateriaalia, vaan ainoastaan teksti, jonka Urheiluruudun toimittaja luki.

Jokaisessa Tuloruudussa on yksi uutinen, josta kerrottiin löytyvän lisätietoa MTV3:n Internet-sivuilta. Usein nämä liittyvät johonkin toiseen uutiseen, mutta monta kertaa tv-lähetyksissä todettiin asiasta vain lyhyesti ja sanottiin lisää löytyvän netistä. Tällaisia uutisia olivat ainakin seuraavat: Leijonille psykologi, Mihail Grabovskyn maali, hiihtäjä Krista Lähteenmäen poikkeuslupa, Hiihtoliiton rahasotkut sekä Teemu Selänteen blogi, joka oli aiheena kahdesti. Näiden juttujen tarkoituksena oli vain saada lisää kävijöitä MTV3:n Internet-sivuille.

4.6 Yhteenveto

Tarkastelemani yhdeksän viikon aikana Urheiluruuduissa oli yhteensä 266 urheiluuutista. Tulosuuduissa oli selkeästi enemmän eli 314 uutista. Lajivalikoiman suhteen tilanne oli kuitenkin toisin päin. Urheiluruudussa oli esillä 29 eri urheilulajia ja lisäksi viisi aihetta, joiden en katsonut liittyvän erityisesti mihinkään urheilulajiin. Näitä olivat Urheilugaala, Hiihtoliitto, doping, urheilija-apurahat ja huippu-urheilun muutosryhmä. Tulosuudussa vastaavasti näytettiin 22 eri urheilulajia, ja lisäksi mukana oli uutisia yleisesti MM-hiihdoista, dopingista, Urheilugaalasta, huippu-urheilun muutosryhmästä sekä Hiihtoliitosta.

Molemmissa ohjelmissa miesten jääkiekko oli ylivoimaisesti eniten lähetysaikaa saanut urheilulaji. Urheiluruuduissa miesten jääkiekon osuus koko lähetysajasta yhdeksän viikon ajalta oli 25,8 prosenttia (kuviot 16). Tulosuudun lähetyksistä miesten jääkiekko valtasi peräti 41,8 prosenttia (kuviot 17). Myös toinen sija meni molemmissa ohjelmissa samalle lajille eli miesten jalkapallolle. Prosentuaalinenkin osuus on hyvin samanlainen – Urheiluruudussa 12,6 prosenttia ja Tulosuudussa 12,9 prosenttia. Muuten kymmenen eniten lähetysaikaa saaneen lajin lista näyttää melko erilaiselta näissä kahdessa ohjelmassa. Molemmissa miesten mäkihyppy oli neljäntenä, mutta muuten listalle pääsivät eri lajit. Urheiluruudun kolmanneksi eniten aikaa saanut laji oli raviurheilu, Tulosuudun formula 1. Kun lasketaan sekä miesten että naisten osuudet yhteen, löytyy listoilta sentään muutamia samoja lajeja. Urheiluruudussa maastohiihto oli kolmanneksi yleisin laji, Tulosuudussa seitsemänneksi. Taitoluistelu puolestaan oli Urheiluruudun seitsemänneksi yleisin ja Tulosuudun kahdeksanneksi yleisin laji. Selkeä ero ohjelmilla oli autourheilusta raportointi. Urheiluruudussa formula 1 tai ralliautoilu eivät mahtuneet kymmenen eniten näytetyn lajin listalle ollenkaan, kun Tulosuudussa formula 1 on kolmanneksi ja ralliautoilu on yhdeksänneksi yleisin urheilulaji. Jos kaikki autourheilun, formuloiden, rallin ja Nascarin, samaa aikaa laskettaisiin yhteen, nousisi se silloin Urheiluruudussa sijalle 10.

Kuvio 16. Urheilulajien osuudet Urheiluruuduissa

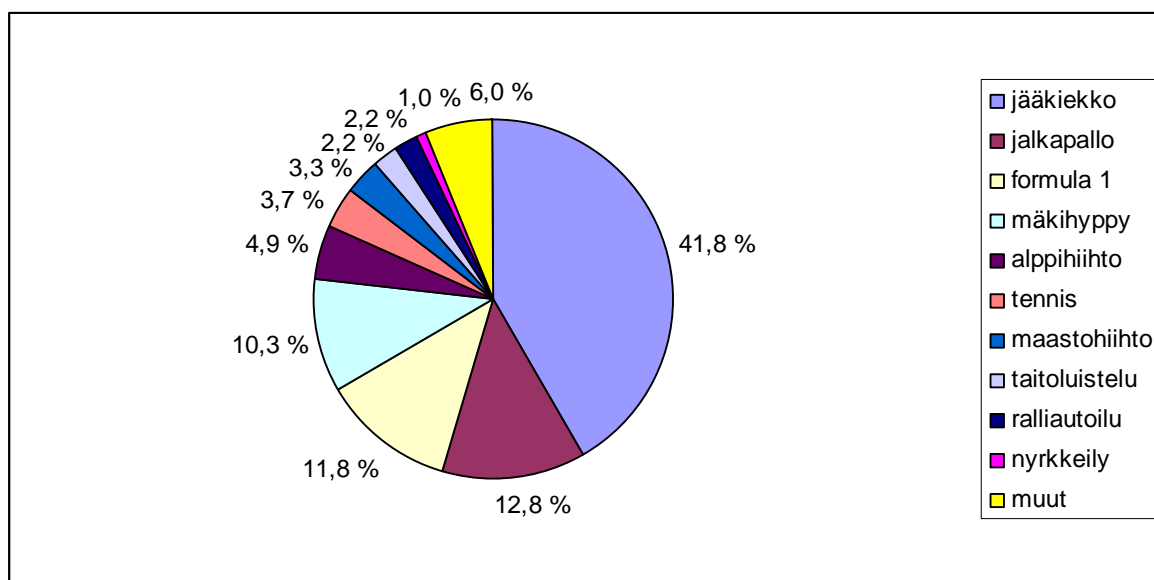
Tulosruutu alkoi usein urheilulajilla, jonka lähetysoikeudet MTV3 omistaa. Muutenkin Tulosruuduissa kerrottiin paljon lajeista, joihin MTV3-, MTV3 Max - tai Canal + -kanavilla on lähetysoikeudet. Tulos ei yllätä, sillä oman ohjelmiston esille nostaminen on kaupalliselle kanavalle tyypillistä. Ero Yleisradion Urheiluruutuun on kuitenkin merkittävä monen lajin kohdalla. Erityisesti autourheilun formula 1 -sarjasta raportoitiin Tulosruuduissa paljon jo ennen kauden alkua. Myös tenniksen kohdalla tapahtui iso hyppäys sen jälkeen, kun yhdessä Tulosruudussa kerrottiin Canal +:n hankkineen lähetysoikeudet tennikseen. Kuuden ensimmäisen tarkasteleman viikon aikana tennistä näytettiin vain muutamissa lähetyksissä, mutta jakson lopulla lajista raportoitiin lähes joka päivä, vaikka mikään lajin isoista turnauksista ei ollutkaan silloin käynnissä. Canal +:n ohjelmistoon kuuluvaa kansainvälistä jalkapalloa esitettiin paljon Tulosruuduissa, mutta maailman suosituin joukkueurheilulaji oli vahvasti esillä myös Urheiluruuduissa.

Jalkapallon Mestarien liiga kuuluu sekä Yleisradion että Canal +:n ohjelmistoon. Tulosruudun tavoin myös Urheiluruudussa näytettiin paljon omalla kanavalla lähetettäviä urheilulajeja, kuten maastohiihtoa, ampumahiihtoa, pikaluistelua, ammattilaisnyrkkeilyä, jääpalloa ja taitoluistelua, joista kaikista uutisoitiin myös Tulosruuduissa. Urheiluruudun oman ohjelmiston mainostaminen ei ollut yhtä räikeää kuin Tulosruuduissa,

mutta muutamia poikkeuksiakin oli. Tammikuussa pidettyä Urheilugaalaa mainostettiin edellisellä viikolla jokaisen Urheiluruudun lopussa. Samoin Mestarien liigan lähetyksiä pohjustettiin, mutta toisaalta ne olivat vain ennakkojuttuja peleistä. Samanlaisia uutisia oli Tuloruudussa esimerkiksi ennen alppihiihtokilpailuja. Hiihdon MM-kilpailut kuuluivat Yleisradion ohjelmistoon, ja kilpailuihin liittyviä uutisia oli Urheiluruudussa melko paljon. Kisat ovat perinteisesti olleet suosittuja suomalaisten keskuudessa, joten myös Tuloruutu kertoi laajasti kilpailuista. Urheiluruuduissa oli paljon enemmän kotimaista palloilua kuin Tuloruuduissa. Jo Yleisradion ohjeet kehottavat pitämään suomalaista urheilua paljon esillä, ja se näkyy Urheiluruudussa edelleen. Lento- ja koripallotulokset kerrottiin aina, kun kotimaisissa pääsarjoissa pelattiin. Myös käsipallosta oli muutamia uutisia, vaikkakaan ei kovin usein. Kotimaisissa palloilusarjoissa ottelut kuitenkin painottuvat usein viikonloppuun, joten joidenkin sarjojen uutisointi saattaa olla todellisuudessa suurempaa kuin tästä työstä käy ilmi.

Molemmissa ohjelmissa suomalaiset urheilijat olivat luonnollisesti suuresti esillä. Pohjoismaiden suurimman sponsoroinnin tutkimusyrityksen, Sponsor Insight Nordicin, tutkimuksen mukaan suomalaisia eniten kiinnostavat lajit ovat jääkiekko, mäkihyppy, yleisurheilu, maastohiihto ja formula 1. Helmikuussa vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan maastohiihto oli ensimmäistä kertaa suosituempaa kuin formula 1 vuodesta 2006 tehtyjen tutkimusten toteuttamisten aikana. Ampumahiihto, lumilautailu ja salibandy olivat kasvattaneet suosiotaan, kun taas pohjoismainen yhdistetty, ralliautoilu, jääkiekko ja formula 1 olivat menettäneet suosiotaan. (Sponsor Insight 2011). Ampumahiihdossa, lumilautailussa ja salibandyssä Suomi on lähiaikoina saavuttanut menestystä, tosin ampumahiihdossa menestystä on tullut vain yhden urheilijan toimesta. Yhdistetty, ralli ja formula 1 puolestaan ovat lajeja, joissa Suomi on takavuosina saavuttanut paljon, mutta viime vuosina menestys on hieman hiipunut. Tarkastelemallani ajanjaksolla ampumahiihdon ja salibandyn suosio näkyy erityisesti Urheiluruudun lähetyksissä. Lumilautailua näytettiin jonkin verran molemmissa ohjelmissa. Pohjoismainen yhdistetty oli hyvin vähän esillä, mutta siihen löytyy useampi selitys. Ensinnäkin suurin osa kilpailusta oli viikonloppuisin, toiseksi suomalaismenestys oli melko vaisua ja kolmanneksi kilpailuja oli normaalia vähemmän kaudella 2010–2011. Sponsor Insightin tutkimuksen mukaan formula 1:sten suosio on viidessä vuodessa laskenut 23 prosentti-

yksikköä. Tuloruudun uutisoinnissa tämä ei kuitenkaan näy, sillä sarjasta kerrotaan edelleen todella paljon.

Kuvio 17. Urheilulajien osuudet Tuloruuduissa

Naisten urheilusta uutisointi oli molemmissa ohjelmissa vähäistä, mutta Urheiluruutu oli kuitenkin tässä asiassa hieman tasa-arvoisempi. Ohjelmille yhteistä naisten urheilusta uutisoinnissa oli yksilöurheilijoista raportointi. Vaikka miesten urheilussa joukkuelajit saivat suuren osan molempien ohjelmien lähetyksistä, oli naisten puolella tilanne aivan toisin päin. Naisten urheilun osuutta nostivat maailmalla menestyvät yksilöt, kuten alppihiihtäjä Tanja Poutiainen, ampumahiihtäjä Kaisa Mäkäräinen sekä maastohiihtäjät Aino-Kaisa Saarinen ja Krista Lähteenmäki. Alppi- ja ampumahiihdossa suurin osa uutisista kertoi naisten urheilusta, sillä kummassakaan lajissa ei suomalaismenestystä juuri tullut miesten puolella tarkastelemallani ajanjaksolla. Yksilöt olivat usein uutisten aiheina myös joukkuelajeista kertovissa uutisissa. Samoin ei-ajankohtaisissa uutisissa keskityttiin usein johonkin yksilöön, jonka kautta pohjustettiin jotain isompaa aihetta.

Suomalaisista urheilijoista uutisointi näkyy myös uutiskriteereissä. Galtungin ja Rugen

neljäs uutiskriteeri kulttuurinen merkittävyys on yksi tärkeimmistä kriteereistä urheiluuutisissa. Urheiluruuduissa kulttuurinen merkittävyys ja seitsemäs uutiskriteeri jatkuvuus olivat kaksi merkittävintä kriteeriä. Tuloruuduissa näiden kahden lisäksi kymmenes kriteeri eliittihenkilöt oli tärkeä. Galtungin ja Rugen uutiskriteerit eivät yleensä toimi itsenäisesti, vaan uutinen tulee useimmiten julkaistua vähintään kahden uutiskriteerin täytyessä. Urheilu-uutisia tarkastellessa nousi esille kaksi paria, jotka toistuivat useasti. Todella moni uutinen täytti sekä kulttuurisen merkittävyyden että jatkuvuuden uutiskriteerit. Samoin eliittihenkilöt ja henkilöinti kulkivat yleensä käsi kädessä, ensin mainitun ollessa yleensä tärkeämmässä roolissa. Norjalaistutkijoiden kriteerit esiteltiin alun perin kolmen ulkomaalaisen kriisin uutisoinnin yhteydessä, eivätkä ne täysin edes sovi urheilu-uutisia varten (vrt. taulukko 1). Tällaisen huomion ainakin pystyin tekemään siitä, että muutamiin uutiskriteereihin sopi vain harvoin urheilu-uutisia.

Tarkastelemieni yhdeksän viikon aikana jääkiekon SM-liigasta oli todella paljon uutisia, vaikka sarjan tv-oikeudet kuuluvat URHOtv:lle ja Nelosen kanaville (Taloussanomat 2009; SM-liiga 2011). Lähes kaikki sarjasta kertovat jutut laskin jatkuvuuden ja kulttuurisen merkittävyyden uutiskriteerit täyttäviksi. Sarjan ottelupäivät on ennakkoon sovittu, ja koska kyseessä on Suomen suosituin urheilusarja, uutisoitiin jokaisena pelipäivänä otteluiden tapahtumista. Niin sanotuissa tavallisissa uutisissa ei ole mitään yhtä arkista ja jokapäiväistä, vaikka tietyt teemat varmasti toistuvatkin uutislähetyksissä. Urheilu-uutisten kriteerit poikkeavat hieman muutenkin muista uutisista. Tavallisten uutisten tapaan katsojia läheiset uutiset ovat keskiössä, mutta esimerkiksi eliittihenkilöt ja -valtiot poikkeavat melko paljon siitä, mitä Galtung ja Ruge niillä tarkoittivat.

Molemmissa lähetyksissä oli myös todella paljon uutisia, joiden en katsonut täyttäneen yhtään kahdestatoista uutiskriteeristä. Tuloruuduissa moni uutinen saattoi sopia johonkin toiseen kriteeriin, mutta oli toisaalta myös mainos omasta ohjelmistosta. Urheiluruudussa puolestaan oli esillä paljon lajeja, joista sen pitää tasapuolisuuden vuoksi kertoa, vaikka ne eivät olisi suosittuja tai paljon seurattuja lajeja. Tuloruudussa mainostettiin myös paljon MTV3:n Internet-sivuja. Samaan syyllistyi monesti myös

Urheiluruutu, mutta eri tavalla kuin Tulosruutu. Urheiluruudun tapauksissa Internetistä kerrottiin löytyvän lisätietoa, kun taas Tulosruudussa koko uutisesta kerrottiin käytännössä vain otsikko, ja loput piti käydä katsomassa ”Maikkarin netistä.” Tällä tavalla MTV3 houkuttelee lisää vierailijoita Internet-sivuilleen, vaikka kaikille television katsojille tämä ei aina ole mahdollista. Nämä pienet uutiset ovat usein rakennettu ”kiusoitteleviksi”, eli kerrotaan vain vähän ja herätetään sillä tavalla katsojan mielenkiinto. Pikku-uutiset on kuvitettu näyttämällä MTV3:n Internet-sivuja, jotta tulisi varmasti selväksi, mistä lisää tietoa voi löytää. Usein nämä uutiset liittyivät johonkin isompaan aiheeseen, josta jo kerrottiin televisiossa, mutta välillä uutiset ovat täysin irrallisia ja paremmin esillä ainoastaan Internetissä.

Yllättävyys ja negatiivisuus ovat todennäköisesti tavallisten uutisten tärkeimpiä uutiskriteerejä, mutta urheilu-uutisten kohdalla näin ei ole (vrt. taulukko 1). Muutamia erikoisia tapahtumia pääsi välillä uutisten aiheiksi, mutta käytännössä Urheiluruudut ja Tulosruudut koostuivat ennakkoon arvattavista aiheista. Negatiivisia uutisia oli jonkin verran, mutta ei edes joka lähetyksessä. Ero on selkeä tavallisiin uutisiin, joissa sodat ja pommi-iskut täyttävät suuren osan lähetyksistä. Urheilu-uutisten negatiiviset uutiset käsittelevät yleensä epäonnistumisia tai loukkaantumisia. Tavallaan esimerkiksi kaikki jääkiekko-otteluiden raportit ovat negatiivisia, sillä katsojista löytyy aina molempien joukkueiden kannattajia. Katsoin kuitenkin jääkiekkoraporttien olleen urheilu-uutisissa lähinnä jatkuvuuden ja kulttuurisen merkittävyyden vuoksi. Jos jotain negatiivista tapahtui, siitä kerrottiin, mutta se ei lopulta ollut yleensä syy tapahtumasta uutisointiin. Myös tämä korostaa sitä, että Galtungin ja Rugen uutiskriteerit eivät täysin sovi urheilu-uutisten tarkasteluun.

5 PÄÄTELMÄT

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten kahden televisiokanavan, Yle TV1:n ja MTV3:n, erilaiset toimintaperiaatteet vaikuttavat niiden urheilu-uutisohjelmien sisältöön ja niissä sovellettuihin uutiskriteereihin. Vertailin ohjelmien rytmitystä, lajivalikoimaa ja uutiskriteerejä. Tarkastelin ohjelmia yhdeksän viikon ajalta tammi-huhtikuussa vuonna 2011. Tutkimusmateriaaliksi muodostuivat arkipäivät viikoilta 1, 2, 4, 5, 8, 10, 12, 13 ja 15. En valinnut peräkkäisiä viikkoja, sillä esimerkiksi viikoilla 8 ja 9 järjestetyt hiihdon MM-kilpailut olisivat korostaneet liikaa maastohiihdon, mäkihypyn ja pohjoismaisen yhdistetyn asemaa. Jätin viikonloput tutkimuksen ulkopuolelle, koska Urheiluruudun lähetyksen kesto on Tulosruutua pidempi lauantaisin ja sunnuntaisin. Käytin työni tutkimusmenetelmänä määrällistä sisällön erittelyä. Sen avulla kuvataan kvantitatiivisesti eli määrällisesti tekstin tai muun dokumentin sisältöä. Selvitin työssäni systemaattisten havaintojen perusteella, miten usein tietyt asiat toistuvat Urheiluruuduissa ja Tulosruuduissa.

Tulosruudut noudattivat samaa kaavaa jokaisena arkipäivänä. Ohjelman alussa kerrottiin lyhyesti yhdestä aiheesta, joka on usein päivän tärkein urheilu-uutinen. Ohjelman ensimmäinen varsinainen uutinen oli kuitenkin melko usein jokin toinen uutinen, ja alkuun nostettuun uutiseen palattiin myöhemmin lähetyksessä. Urheiluruuduissa oli samantyyppinen lyhyt katsaus päivän tärkeimpiin uutisiin ainoastaan torstaisin, jolloin ohjelma kesti kymmenen minuuttia. Myös keskiviikkoisin Urheiluruudun pituus oli kaksi kertaa pidempi kuin maanantaisin, tiistaisin ja perjantaisin. Keskiviikon lähetyksen nimi oli Urheiluruutu ja V5-ravipeli, ja noin kolmasosan lähetyksestä vei ravi-kooste.

Oletin, että Urheiluruudun urheilulajivalikoima on suurempi kuin Tulosruudun. Tämä piti paikkansa, sillä Urheiluruuduissa oli uutisia kaikkiaan 29 eri lajista, kun Tulosruutu kertoi yhteensä 22 urheilulajista. Oletin myös, että Tulosruutu keskittyy enemmän lajeihin, joiden lähetysoikeudet kuuluvat MTV3:n ohjelmistoon. Tulosruudun kymmenen eniten lähetysaikaa saaneen lajin joukossa olikin kahdeksan lajia, jotka enemmän tai

vähemmän kuuluivat MTV3:n tai sen kanssa samaan yhtiöön kuuluvan Canal +:n ohjelmistoon, ja myös maastohiihdon maailmancupin lähetysoikeudet ovat tarkastelemani ajanjakson jälkeen siirtyneet Yleisradiolta MTV3 Maxille. Taitoluistelun tärkeimmät kilpailut sen sijaan lähetetään edelleen Yleisradion kanavilla. Urheiluruudun kymmenen eniten lähetyssaikaa saaneen urheilulajin listalla on niin ikään lajeja, joita Yleisradio välittää. Jalkapallo, maastohiihto, raviurheilu, taitoluistelu ja ampumahiihto kuuluivat kaikki vuonna 2011 Yleisradion ohjelmistoon, ja lisäksi jääkiekon MM-kisat, hiihdon MM-kilpailut ja Suomessa järjestetyt maastohiihto- ja mäkihyppykilpailut näkyivät TV1:llä tai TV2:lla. Listan kolme muuta lajia ovat lentopallo, koripallo ja salibandy, joiden kaikkien kotimaiset pääsarjat näkyivät maksullisilla kanavilla. Kaikkien näiden lajien arvokisoja tai joitakin muita Suomen maaotteluita esitettiin Yleisradiolla, mutta tarkastelemalleni ajanjaksolle ei osunut näitä otteluita.

Kansainvälisen *International Sport Press Survey* -tutkimuksen mukaan sanomalehtien urheilusivut täyttyvät lajeista, joita harrastetaan paljon tai joista tulee maalle paljon menestystä (Schulz-Jørgensen 2005: 1–3). Aineiston perusteella tämä pätee myös television urheilu-uutislähetysiin, sillä molemmissa ohjelmissa oli pääasiassa uutisia Suomessa suosituista lajeista. Jääkiekko on monien tutkimusten perusteella Suomen seuratuin urheilulaji, mutta silti sen osuus Tuloruudussa on hämmästyttävän suuri. Peräti 41,8 prosenttia Tuloruuduista koostui jääkiekosta. Urheiluruudussakin laji oli eniten esillä, mutta vain 25,8 prosenttia ajasta. Toinen hieman erikoinen asia Tuloruuduissa oli formula 1 -sarjan suuri lähetyssaika. Katsojatilastojen perusteella formuloiden suosio Suomessa on laantunut, mutta Tuloruutu raportoi edelleen kattavasti sarjasta. Formula 1 oli Tuloruudun kolmanneksi eniten lähetyssaikaa saanut laji, vaikka varsinaiset kilpailut ajetaan viikonloppuisin. Suurin osa aineiston formula-uutisista ajoittui kaiken lisäksi aikaan ennen kauden ensimmäistä kilpailua, kun Tuloruutu raportoi runsaasti jo talvitesteistä.

Samassa tutkimuksessa kerrottiin, että urheilusivuista vain noin 14 prosenttia käsittelee naisten urheilua (Schulz- Jørgensen 2005: 1–3). Tutkimukseni perusteella suomalaisissa television urheilu-uutisissa luku on vielä pienempi. Urheiluruudun uutisista 11,4 prosenttia käsittelee naisten urheilua, kun Tuloruudussa osuus oli vielä vähäisempi – 7,0

prosenttia. Aineiston perusteella naisten urheilu nousee uutisiin lähinnä vain menestyvien suomalaisten yksilöiden ansiosta. Naisten joukkuelajeista kerrottiin hyvin vähän varsinkin Tulosruudussa. Samanlaiseen johtopäätökseen pääsi myös Laine (2011), jonka mukaan naisten palloilusarjat eivät ole suosittuja Suomessa (Laine 2011: 301–302).

Galtungin ja Rugen uutiskriteerit määriteltiin aikoinaan kolmen ulkomaisen kriisin uutisoinnin yhteydessä norjalaisissa sanomalehdissä. Uutiskriteerit eivät aineistoni perusteella täysin sovellu urheilu-uutisiin useammastakin eri syystä. Toisin kuin tavalliset uutiset, urheilu-uutiset rakentuvat usein tiedossa olevien tapahtumien ympärille. Monet urheilutapahtumat ovat jo etukäteen tiedossa, ja lopulta vain harvoin uutisiin nousee todella yllättäviä asioita. Muissa uutisissa eliittivaltiot ja -henkilöt ovat yleensä vakioita, mutta urheilu-uutisissa ne vaihtelevat eri urheilulajeista riippuen. Tavallisten uutisten tapaan suomalaiset uutiset rakentuvat meille läheisistä asioista, mutta aineiston perusteella urheilu-uutisissa kulttuurinen merkittävyys on vielä merkittävämpi kriteeri. Urheilu-uutiset ovat myös muita uutisia harvemmin negatiivisia. Monet urheilu-uutiset tulivat aineistoni perusteella julkaistuiksi myös sellaisten kriteerien perusteella, joita Galtung ja Ruge eivät määritelleet. Urheiluruutu raportoi paljon hieman vähemmän suosituista lajeista. Erityisesti kotimainen palloilu oli paljon esillä, kuten Yleisradion ohjeissa kehotetaankin tekemään. Tulosruutu puolestaan mainosti Urheiluruutua enemmän omaa ohjelmistoaan. Galtungin ja Rugen uutiskriteerit eivät ole välttämättä paras tapa pohtia television urheilu-uutisten julkaisuperusteita, mutta antavat hyvää vertailupohjaa. Tutkimukseni perusteella tärkeimmät uutiskriteerit urheilu-uutisissa ovat jatkuvuus ja kulttuurinen merkittävyys sekä lisäksi Tulosruuduissa eliittihenkilöt. Kaikki Galtungin ja Rugen uutiskriteerit toteutuivat urheilu-uutisissa, mutta muutamat kriteerit selvästi harvemmin. Urheilu-uutisten kriteerien tarkempi määrittely voisi olla jatkossa hyvä tutkimuksen aihe. Olisi myös mielenkiintoista nähdä, eroavatko urheilu-uutisten kriteerit esimerkiksi sanomalehden ja television välillä.

Tarkoitukseni oli löytää eroja ja yhtäläisyyksiä Yleisradion ja kaupallisen kanavan urheilu-uutisohjelmien väliltä, ja selvittää miten kaksi erilaista kanavaa vaikuttaa ohjelmiansa sisältöihin. Ohjelmista löytyi paljon samanlaisia asioita, mutta myös eroja, kuten oletinkin. Tarkasteleman aineisto ajoittui alkuvuoteen, mikä korosti talvilajien

asemaa. Ohjelmien lajivalikoimien eroavaisuudet nousivat silti melko hyvin esille, vaikka lajit olisivat olleet erilaisia kesään keskittyvässä aineistossa. Yhdeksän viikon ajalta tarkastelemani 45 Urheiluruutua ja Tulosruutua riittivät mielestäni hyvin ohjelmien vertailuun, vaikka varmasti vielä luotettavamman tuloksen olisi saanut aineistoa kasvattamalla. Uutiskriteerit toimivat molempien ohjelmien uutisia tarkastellessa monesti samoin, mutta niissä on myös eroja. Suurin vaikuttaja ohjelmiin löytyy kanavista niiden takaa. Urheiluruutu on Yleisradion ohjelma ja Tulosruutu kaupallisen MTV3:n ohjelma. Molemmilta kanavilta löytyy omat ohjenuoransa ohjelmien tekoon, ja taustat näkyvät myös urheilu-uutisissa.

Toteutin tutkimukseni omien systemaattisten havaintojeni perusteella, mutta lisää perusteita saisi haastatteleamalla ohjelmien tekijöitä. Olisi mielenkiintoista kuulla, miten paljon kanavien ohjeet todella vaikuttavat toimittajien työhön. Pitääkö esimerkiksi Tulosruudun toimittajien tehdä uutisia lähinnä vain oman kanavan ohjelmistosta vai saavatko he itse vaikuttaa ohjelman sisältöön? Samalla voisi saada selville, miten paljon ohjelmat ovat muuttuneet aikojen saatossa ja mihin suuntaan ohjelmat ovat menossa. Myös katsojilta voisi kysyä mielipiteitä, kuten tarvitseeko Urheiluruudun yhä kertoa vähemmän seuratuista lajeista, kun tietoa on entistä enemmän saatavilla Internetistä. Hieman vaikeampi kysymys on se, että saako MTV3 jotain hyötyä siitä, että Tulosruudussa keskitytään maksullisten kanavien lähettämiin urheilulajeihin? Haluaako katsoja maksaa esimerkiksi formula 1 -lähetyksistä nähtyään uutisia sarjasta? Vai käykö kenties päinvastoin, jolloin katsoja alkaa boikotoida Tulosruutua?

Kärjistäen Yle TV1:n Urheiluruutu on monipuolisempi, kun MTV3:n Tulosruutu keskittyy tarkemmin muutamaan suosittuun lajiin. Molemmat ohjelmat ovat kuitenkin ennen kaikkea suomalaisia ja kertovat niistä lajeista, joita suomalaiset seuraavat. Sekä Urheiluruutu että Tulosruutu seuraavat myös trendejä sen mukaan, mikä on suosittua. Ohjelmat eivät pysy paikallaan. Esimerkiksi tulospaketit ovat jääneet Urheiluruuduissa vähemmälle tarkastelemani jakson jälkeen. Nykyisin tulokset ”juoksevat” ruudun alareunassa samalla tavalla kuin Tulosruudussa jo hieman aiemmin. Tv-kanavat eivät myöskään ole enää pelkän televisiosisällön varassa. Yleisradion ja MTV3:n Internet-sivut ovat hyvin suosittuja ja tuore urheilu-uutinen kerrotaan ensin siellä. Siksi myös tv-

ohjelmissa on otettu entistä paremmin huomioon Internet. Sekä Urheiluruudussa että Tulosruudussa ”mainostettiin” omia Internet-sivuja – Tulosruudussa tosin huomattavasti useammin.

LÄHTEET

- Ala-Mikkula, Mari (2009). *Urheilijoita ja naisurheilijoita. Mediaurheilun sukupuolittuneisuus vuosina 1988–2008*. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- BBC (2008). *Formula One to Return to BBC* [online]. [Lainattu 29.3.2011]. Saatavilla: http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/motorsport/formula_one/7306123.stm
- Bruun, Mikko, Ilkka Koskimies & Ilkka Tervonen (1986). *Uutisoppikirja*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Finnpanel (2011). *TV-mittaritutkimuksen tuloksia* [online]. [Lainattu 1.3.2012]. Saatavilla: <http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/top/2010/>
- Finnpanel (2012). *TV-mittaritutkimuksen tuloksia* [online]. [Lainattu 1.3.2012]. Saatavilla: <http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/top/2011/>
- Flink, Toni (2010). *Somero luopuu naisten SM-liigapaikasta* [online]. [Lainattu 8.3.2012]. Saatavilla: <http://www.lentopalloliitto.fi/?x814898=2998680>
- Galtung, Johan & Mari Holmboe Ruge (1965). The structure of foreign news. The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of peace research*, vol. 2, No. 1. 64–91. Sage Publications. Ltd.
- Hardin, Marie, Julie E. Dodd & Kimberley Lauffer (2006). Passing it on: The Reinforcement of Male Hegemony in Sports Journalism Textbooks. *Mass Communication & Society. Fall2006. Vol. 9. Issue 4*, 429–446 [online]. [Lainattu 5.4.2011]. Saatavilla: <http://web.ebscohost.com.proxy.tritonia.fi/ehost/detail?vid=8&hid=19&sid=914e9278-5ed5-47a1-9122-35834cb4e43f%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=ufh&AN=22824959>
- Helland, Knut (2007). Changing Sports, Changing Media: Mass Appeal, the Sports/Media Complex and TV Sports Rights. *Nordicom Review*; Dec2007, Vol. 28, 105-119. [online]. [Lainattu 5.4.2011]. Saatavilla: <http://web.ebscohost.com.proxy.tritonia.fi/ehost/detail?vid=10&hid=19&sid=914e9278-5ed5-47a1-9122-35834cb4e43f%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=ufh&AN=27768454>
- Hellman, Heikki (1999). *From Companions to Competitors. The Changing Broadcasting Markets and Television Programming in Finland*. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Hietala, Veijo (1996). *Ruudun hurma. Johdatus tv-kulttuuriin*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Huovila, Tapani (2001). *Uutinen eri välineissä. GSM-sähkeestä taustajuttuun*. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Huovila, Tapani (1990). *Uutiskynnys ylittyy*, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Jeanrenaud, Claude & Stefan Késenne (2006). Sport and the Media: An Overview. *The Economics of Sport and the Media*. Bodmin. Cornwall: MPG Books Ltd.
- Karppinen, Lauri (2011). Legendaarinen pioneeri. *Urheilulehti* 3.11.2011, 34–37.
- Kauppalehti (2008). *Bonnier ostaa Canal Plussan* [online]. [Lainattu 24.3.2011]. Saatavilla: <http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/etusivu/uutinen.jsp?oid=12616&ext=rss>
- Koljonen, Kari (2000). *Asiamiesten selostuksista ammattilaisten analyysiin: Helsingin Sanomien urheilujournalismi vuosina 1973–1998*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Kunelius, Risto (2001). *Viestinnän vallassa. Johdatusta joukkoviestinnän kysymyksiin*. Juva: WS Bookwell Oy.
- Laine, Antti (2011). *Urheilujournalismin Suomi–Ruotsi-maaottelu. Vertaileva tutkimus suomalaisten ja ruotsalaisten iltapäivälehtien Ateenan 2004 ja Torinon 2006 olympia uutisoinnista*. Helsinki: Edita.
- Liikenne- ja viestintäministeriö (2007). *Vapaasti televisioitavat urheilutapahtumat listattu* [online]. [Lainattu 7.2.2012]. Saatavilla: <http://www.lvm.fi/web/fi/tiedote/-/view/818654>
- Lähdemäki, Ari (2011). Journalismia vai isänmaallista tiedotusta? *Journalisti* 21.4.2011, 20–21.
- Markkinointi & Mainonta (2010). *Nelonen lakkautti urheilu-uutisensa* [online]. [Lainattu 22.3.2011]. Saatavilla: <http://www.marmai.fi/uutiset/article494101.ece>
- MTV3 (2007). *MTV kokonaan Bonnierille* [online]. [Lainattu 8.3.2012]. Saatavilla: <http://www.mtv3.fi/viihd e/uutiset/televisio.shtml/513738?mtv>
- MTV3 (2008). *Anssi Raittila neljäs sadan kilometrin MM-juoksussa* [online]. [Lainattu 12.12.2008]. Saatavilla: <http://www.mtv3.fi/urheilu/mmyleisurheilu/uutiset.shtml/arkistot/mmyleisurheilu/2008/11/745160>
- MTV3 (2011). *Maastohiihdon maailmancup siirtyy MTV3-kanaville* [online]. [Lainattu 8.3.2012]. Saatavilla: <http://www.mtv3.fi/urheilu/mmhiihto/uutiset.shtml/2011/03/1282244/maastohiihdon-maailmancup-siirtyy-mtv3-kanaville>

- MTV Media (2012). *Maksukanavien tilaajamäärä nousukiidossa* [online]. [Lainattu 22.3.2012]. Saatavilla: http://spotti.mtv3.fi/site/mtv3/mediailmioita.jsp?id=77704&sl2=1&ss=mi_a
- MTV Media (2012b). *MTV3* [online]. [Lainattu 22.3.2012]. Saatavilla: <http://www.mtvmedia.fi/mediat/?652332#section1>
- Pakalén, Mia & Michael Perukangas (1997). Urheilun moraalit on velvollisuus haluta. *Semioottisen sosiologian näkökulmia: sosiaalisen todellisuuden rakentuminen ja ymmärrettävyys*, 153-167. Toim. Pekka Sulkunen & Jukka Törrönen, Helsinki: Gaudeamus
- Salokangas, Raimo (1996). *Yleisradion historia osa 2 1949-1996: aikansa oloinen*. Yleisradio Oy: WSOY Painolaitokset.
- Schultz-Jørgensen, Søren (2005). The World's Best Advertising Agency: The Sports Press. *Playthegame.org* [online]. [Lainattu 5.1.2009]. Saatavilla: http://www.playthegame.org/upload/sport_press_survey_english.pdf
- Sirkkiä-Jarva, Sari (2007). TV-urheilun puoli vuosisataa. Television viisi vuosikymmentä. *Suomalainen televisio ja sen ohjelmat 1950-luvulta digiaikaan*. 447-477. Toim. Juhani Wiio, Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden Seura.
- SM-liiga (2011). *SM-liigan playoff-ottelut 2011 tv-kanavilla* [online]. [Lainattu 23.3.2012]. Saatavilla: <http://www.sm-liiga.fi/arkisto/playoffs/sm-liigan-playoff-ottelut-2011-tv-kanavilla.html>
- Sponsor Insight Finland (2011). *Hiihto kiri formuloiden ohi – jääkiekko edelleen ykkönen* [online]. [Lainattu 1.12.2011]. Saatavilla: <http://www.sponsorinsight.fi/tutkimus-hiihto-kiri-formuloiden-ohi---jaumlaumlkiekk-edelleen-ykkoumlnen.html>
- STT (2012). Uutiskriteerit ja uutiskynnys. *Tyylikirja* [online]. [Lainattu 24.2.2012]. Saatavilla: http://www.stt.fi/sites/default/files/uploads/2.2_uutiskriteerit_ja_uutiskynnys.pdf
- Taloustutkimus (2011). *Jääkiekko arvostetuin urheilulaji – taitoluistelun arvostus huipussaan* [online]. [Lainattu 11.4.2011]. Saatavilla: <http://www.taloustutkimus.fi/?x1538426=2221675>
- Taloussanomien (2009). *SM-liiga siirtyy Urholle* [online]. [Lainattu 23.3.2012]. Saatavilla: <http://www.taloussanomien.fi/media/2009/06/05/sm-liiga-siirtyy-urholle/2009913938/135>
- Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi (2003). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Uusi Suomi (2010). *HS: Maailman nopein kansa hylkäsi formulat* [online]. [Lainattu 8.3.2012]. Saatavilla: <http://www.uusisuomi.fi/urheilu/102206-hs-maailman-nopein-kansa-hylkasi-formulat>
- Vilka, Hanna (2007). *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Väliverronen, Esa (1998). Mediatekstistä tulkintaan. *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*. 13–39. Toim. Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliverronen, Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Yleisradio (2005.) *Ohjelmatoiminnan säännöstö* [online]. [Lainattu 8.3.2012]. Saatavilla: <http://yle.fi/yleisradio/toimintaperiaatteet/ohjelmatoiminnan-saannosto>
- Yleisradio (2012.) *Yle yhtiönä* [online]. [Lainattu 8.3.2012]. Saatavilla: <http://yle.fi/yleisradio/>

LIITTEET

Liite 1: Uutiskriteerien toteutuminen Urheiluruuduissa viikoilla 1, 2 ja 4

		k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	k11	k12	k13
1ma1	Tour de Ski				3			2			1	1		
1ma2	Innsbruck				3			2				1		
1ma3	Tulospaketti													3
1ma4	Urheilugaala													3
1ti1	Jokerit-Tappara				2			3						
1ti2	Poutiainen				2			3			1	1		
1ti3	Urheilugaala													3
1ke	Tour de Ski				3			2				1		
1ke2	Bischofshofen				3			2				1		
1ke3	Mäki-tunnelmia									3				
1ke4	Tulospaketti													3
1ke5	J. Nieminen				1			2			3	1		
1ke6	Urheilugaala													3
1ke7	V5-ravit													3
1to1	Morgenstern		3		1			1			2	1		
1to2	Tour de Ski				3			2			1	1		
1to3	Huoltoryhmät											3		
1to4	Palander				2			3			1	1	1	
1to5	Ässät-HIFK				2			3						
1to6	Tulospaketti													3
1to7	Nuorten kiekko		3		2					1				
1to8	Urheilugaala													3
1pe1	Jokerit-JYP				2			3						
1pe2	Jokipojat-TuTo										3	2		
1pe3	ToPo-Kataja								1		3	2		1
1pe4	Piironen				3						2	1		
1pe5	Ampumahiihto m							3					2	
1pe6	Urheilugaala													3
2ma1	Urheilugaala		3			2								
2ma2	Viikingit-Erä								3					2
2ma3	Tulospaketti													3
2ma4	Urheilija-apurah.										3	2		
2ti1	Niklas Ajo						3							
2ti2	HIFK-Jokerit				2			3						

3to1	Lähteenmäki				3						2	1		
3to2	Federer, Li		2				3				1	1		
3to3	Jääpallo alkulohk.				3			2						
3to4	Kärpät-Blues				2			3						
3to5	Uinnin SM										3	2		
3to6	Taitoluistelu m		3	2										
3to7	Kiira Korpi										3			
3pe1	Kiira Korpi		1		3						2	1		
3pe2	Pekka Koskela				1		3				2	1		
3pe3	SM-sprinttihilto				3									
3pe4	Jokerit-HIFK				2			3						
3pe5	Tulospaketti													3
	YHTEENSÄ	0	26	7	82	10	16	76	22	4	50	40	23	59

Liite 2. Utiskriteerien toteutuminen Urheiluruuduissa viikoilla 5, 8 ja 10

		k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	k11	k12	k13
4ma1	Ilves-KalPa				2			3						
4ma2	SaPKo-Koovee								3					
4ma3	SPV-Erä								3					2
4ma4	Oslon joukkue		1	2	3	1								
4ma5	Juho Hänninen				1						2	3		
4ti1	Ruotsin doping		2										3	
4ti2	HPK-Jokerit				2			3						
4ti3	EHT-joukkue				2	3		1						
4ti4	Kanervan jouk.				2	3	1	1						
4ti5	Mäkihyppy kars.				3			2			1	1		
4ke1	Castellani		2	1	3									
4ke2	Mäkihyppy				2			3						
4ke3	Hiihtosuunnistus				3									
4ke4	Ruotsin doping		2					1					3	
4ke5	Jokerit-Pelicans				2			3						
4ke6	Tulospaketti													3
4ke7	Talviklassikko		3		1							2		
4ke8	Hokki-K-Laser								3					
4ke9	V5-ravit													3
4to1	AC Oulu							2					3	

4to2	Blues-Kärpät				2			3					
4to3	Castellani				1					3	2		
4to4	Jani Sievinen	3		2						1			
4to5	Antti Paananen	3		2						1			
4to6	Kumparelasku				2						3		
4to7	Ahonen				1					3	2		
4to8	JYP-Tappara				2			3					
4pe1	Mäkäräinen				3			2		1	1		
4pe2	Saarinen				3			2		1	1		
4pe3	Poutiainen				3			2		1	1		
4pe4	Pyrintö-Korihait								3				2
4pe5	Tulospaketti												3
5ma1	Bahrain peruttu		1		1	2							3
5ma2	Saarisen ohjelma				2					3			
5ma3	Gattuson pelikiel.									2		3	
5ma4	Tulospaketti												3
5ma5	Antti Niemi				2					3			
5ti1	AC Oulu ei valita							3			2		
5ti2	Lyon-Madrid							2					3
5ti3	JYP-HIFK				2			3					
5ke1	Piiroinen				3			2		1	1		
5ke2	Rukan mc		3	1	2								
5ke3	Oslo sprintti		1		2						3		
5ke4	Oslo: Boit		1		2						3		
5ke5	D-Team-SaPKo								3				
5ke6	LP Viesti-Baku		2		3								
5ke7	Pyrintö-Kataja								3				
5ke8	Tulospaketti												3
5ke9	Lyon-Madrid							1		3	2		1
5ke10	V5-ravit												3
5to1	Oslo: sprintit		1		3					1	2		
5to2	Happonen		1		1					2		3	
5to3	LP Viesti 70.		3	2									
5to4	Tappara-Blues				2			3					
5to5	Ässät-Kärpät				2			3					
5to6	Futsal: FIN-RUS				3								
5to7	Mestarien Liiga							1		3	2		1
5pe1	Oslo: Iraschko		3		2						1		
5pe2	Oslo: mäkikars.		1		3						2		

5pe3	Saarin. Ropon.		1		1					3	2			
5pe4	Tulospaketti												3	
5pe5	AC Oulu valittaa						3				2			
5pe6	D-Team-SaPKo							3						
6ma1	Laura Lepistö				1					2		3		
6ma2	Salibandy parit			2							3			
6ma3	N jalk. FIN-USA				3									
6ma4	Isku-MuurLe							3						
6ma5	Barcel.-Arsenal						2			1	1		3	
6ti1	Ässät-Jokerit				2		3							
6ti2	Tulospaketti												3	
6ti3	Bö, MM-kultaa		3		2					1				
6ti4	Barcel.-Arsenal						2			1	1		3	
6ke1	Mäkäräinen 28.		1		3		2			1	1	1		
6ke2	Barcel.-Arsenal		1				1			3	2		1	
6ke3	Shaktar-Roma		2				3							
6ke4	Litmanen, HJK									3				
6ke5	Jukurit-Sport-fin.		3				2							
6ke6	V5-ravit												3	
6ke7	Piivolley-Hurrik.							3						
6ke8	Tulospaketti												3	
6to1	HPK-Ässät				2		3							
6to2	Jokerit-JYP				2		3							
6to3	TPS-Blues				2		3							
6to4	JYP, Seppänen									2	3			
6to5	Ampumah. säänn.		2		3									
6to6	Mestarien Liiga						3						2	
6to7	Koskela ennakko				1					2	3			
6pe1	Takeuchi, maanj.								1		2	3		
6pe2	Yh, Ryynänen				2		3				1			
6pe3	Rukajärvi				3									
6pe4	Poutiainen				3		2			1	1	1		
6pe5	Koskela				3		2			1	1			
6pe6	Jukurit-Sport-fin.		3				2							
6pe7	Tulospaketti												3	
	YHTEENSÄ	6	43	12	111	9	1	88	27	1	53	57	26	51

Liite 3. Uutiskriteerien toteutuminen Urheiluruuduissa viikoilla 12, 13 ja 15

		k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	k11	k12	k13
7ma1	JYP-Ilves				2			3						
7ma2	Omsk Summanen				1						2		3	
7ma3	MM-taitoluistelu		2		3						1	1		
7ti1	Sport-Pelicans		1		2			3						
7ti2	Hiihtosuunnistus				3							2		1
7ti3	AC Oulu							3					2	
7ti4	Michel Platini		2								3	1		
7ti5	Loimu-VaLePa							3						
7ti6	Tulospaketti													3
7ti7	MM-taitoluistelu		2		1			3						
7ke1	RoPS poliisi							2					3	
7ke2	Blues-Ässät				2			3						
7ke3	Ilves-JYP Vatanen				2			3					1	
7ke4	F1-kausi alkaa		3		1						2	1		
7ke5	V5-ravit													3
7ke6	Staffan Tunis				3							2		1
7to1	Interpol		2					1			1	1	3	
7to2	MM-taitoluistelu		3		1			2		1	1	1		
7to3	Pirjo Muranen				1						2		3	
7to4	SM-hiihdot				1						2	3		
7to5	Jussi Heino										2	3		
7to6	OrPo-HPK							3	2					
7to7	Pelicans-Sport		1		2			3						
7to8	Mikko Hirvonen				2			3			1	1		
7pe1	Ässät-Blues				2			3						
7pe2	Suomi-Turkki 2				3			2			1	1		
7pe3	Tulospaketti													3
7pe4	Sprint Muranen				2			3			1	1		
7pe5	Sprint Jylhä				2			3			1	1		
7pe6	Jari-Matti Latvala				2			3			1	1		
8ma1	HIFK-Jokerit				2			3						
8ma2	Lukko-KalPa				2			3						
8ma3	Tulospaketti													3
8ma4	Mixu Paatelainen		2		3						1	1		
8ti1	RoPS jatkaa		3					2				1		
8ti2	Suomi-Portugali				3			2			1	1		
8ti3	Teemu Selänne								1		3	2		

8ti4	Tamp. Pyrintö					2				3			
8ti5	Räikkönen Nascar			1		2				3			
8ti6	HPK:n naiset		2	3								1	
8ke1	Mika Myllylä		1				3			1	1	2	
8ke2	Ex-lääkärit		1				3			1	1	2	1
8ke3	HIFK-Lukko				2			3					
8ke4	Tulospaketti												3
8ke5	V5-ravit												3
8ke6	A-Plus Nieminen												3
8to1	Mixu Paatelainen		3		1	2		1		1	1		
8to2	Tampere United							3					2
8to3	JYP-Blues				2			3					
8to4	VaLePa-Isku-							3					
8to5	Robert Helenius				2					3			1
8pe1	Blues-JYP				2			3					
8pe2	Suomi-Slovakia				3			2					
8pe3	Lakkapää-Etta							3					
8pe4	Tulospaketti												3
8pe5	Robert Helenius				2					3			1
9ma1	TamU & Ilves							3					
9ma2	VaLePa-Lakkapää							3					
9ma3	Pekka Virta, TPS			3		2				2			
9ma4	Jere Karalahti									2	3		
9ma5	NHL-pudotuspelit				1					2	3		
9ma6	NHL Suomeen		2		3				1				
9ti1	TamU, liigan alku							2			1	3	
9ti2	Peli-Karhut		3	1									2
9ti3	SSV-SPV							3					
9ti4	HC West-Cocks		2										3
9ti5	Söderholm, Kuhta									2	3		
9ti6	ManU-Chelsea							2					3
9ke1	HIFK-Blues		1		2			3					
9ke2	Analyysit edell.									2	3		
9ke3	Pyrintö-Korihait							3					
9ke4	Nadal-Nieminen				1			2		3			
9ke5	Mestarien liiga		1					3					2
9ke6	STT Doping							3		1	1	2	
9ke7	V5-ravit												3
9ke8	Laura Lepistö									2		3	

9to1	TamU suljettu pois							3				1	2	
9to2	Blues-HIFK		1		2			3						
9to3	Analyysit edell.										2	3		
9to4	Mestarien liiga		1					3						2
9to5	Koripallo-tulos							3						2
9to6	Andrus Veerpalu										2		3	
9pe1	SPV-SSV		2					3						
9pe2	JYP-Lukko				2			3						
9pe3	Korihait-Pyrintö							3						
9pe4	TamU jatkaa							3						
9pe5	Jordanian ralli				2			3			1	1		
	YHTEENSÄ	0	41	7	76	4	2	143	3	2	59	50	34	47

Liite 4. Uutiskriteerien toteutuminen Tulosruuduissa viikoilla 1, 2 ja 4

		k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	k11	k12	k13
1ma1	Innsbruck				3			2						
1ma2	Ville Larinto										3			
1ma3	Tour de Ski				3			2			1	1		
1ma4	Nuorten FIN-RUS				3									
1ma5	Leijonille psykol.								2					3
1ma6	Jokipojat-Vantaa										3	2		
1ma7	Alppihiihto-enn.				3			2			1	1		1
1ti1	Mäkiviikko-enn				3			2						
1ti2	Olli Sapporoon										3			
1ti3	Poutiainen				3			2			1	1		
1ti4	JYP-HPK				2			3						
1ti5	Raskin Boston				3				1		2	1		
1ti6	Nuor. Finaalienn.				2			3		1				
1ti7	Nieminen				1			2			3	1		
1ke1	Bischofshofenin k.				3			2						
1ke2	Kovalainen										3			
1ke3	Tour de Ski				3			2				1		
1ke4	Palander, ennakko				3			2			1	1		
1ke5	Nuort, MM Suomi				3			2						
1ke6	Sopupelioikeud.												3	
1ke7	Nieminen				1			2			3	1		

1to1	Morgenstern		3		1		1		2	1		
1to2	Kovalainen								3			
1to3	Pujottelu, miehet				2		3					
1to4	Tour de Ski -netti				3		2					1
1to5	Blues-Pelicans				2		3					
1to6	Nuorten MM RUS		3		2		1		1			
1pe1	Jokerit-JYP				2		3					
1pe2	Eric Perrin								3			
1pe3	Grabovsky -netti						3					2
1pe4	Piironen				3				2	1		
1pe5	Pellinen						3					
1pe6	Alppihiihto-enn.				2		3		1			
1pe7	Inter-Napoli							2	3	1		
2ma1	Kimi Räikkönen								3			
2ma2	Minna Kauppi		3	2								
2ma3	Lionel Messi								3			
2ma4	D Team-Jukurit						3					2
2ma5	Mikko Lehtonen				1				2	3		
2ma6	Selänteen blogi								3			2
2ma7	Poutiainen enn.				2		3		1			1
2ti1	Poutiainen				3		2		1	1		
2ti2	HIFK-Jokerit				2		3					
2ti3	HPK-Blues				2		3					
2ti4	Pittsburgh-Boston							3				
2ti5	Niklas Ajo						3					
2ti6	Liverpool-Blackb.								3	2		1
2ke1	Asikainen				3		2					1
2ke2	Poutiainen-enn.				2		3		1			1
2ke3	Pellinen						3					
2ke4	Ferrarin talvirieha								3			2
2ke5	Jari-Matti Latvala				2				1	3		
2ke6	Hiihtoliitto -netti					2					3	1
2ke7	Markku Kanerva					3						
2ke8	ToPo-KTP							3				
2to1	Tappara-Kärpät				2		3			1		
2to2	HPK-Ilves, HPK				2		3			1		
2to3	Mäkäräinen				3		2		1	1		
2to4	Uudet ralliautot				3							2
2to5	Alppicup-ennakko				2		3					1

2pe1	Michel Platini									3			
2pe2	Andreas Romar			3			2				1		
2pe3	Poutiainen-ennak.			2			3			1	1		1
2pe4	Sapporon karsinta			3			2						
2pe5	Lumilaut. 3-voitto			3							2		
2pe6	Ilves-Jokerit			2			3						
3ma1	Rafael Nadal		3			2				1			
3ma2	Tennis, Canal+												3
3ma3	LeKi-Sport								3				2
3ma4	Tunturiralli, Ford									2		3	
3ma5	Mäkimiehet			3							2		
3ti1	HPK-Koivun TPS			2			3				1		
3ti2	TPS ja Koivu									3	2		
3ti3	Jokerit-KalPa			2			3						
3ti4	Harri Olli									2		3	
3ti5	Lähteenmäki -netti									3			2
3ti6	Alppihiihto Ruotsi			2			3						
3ti7	Federer, Djokovic		3			2				1	1		
3ke1	Kiira Korpi									3			
3ke2	Selänteen vire									3	2		
3ke3	Teemu Pulkkinen									3			
3ke4	Javanainen kuollut									2		3	
3ke5	Amin Asikainen			1			2			3			
3ke6	Ferrer-Nadal		2				3			1	1		
3to1	Koivun TPS									3	2		
3to2	Selänteen blogi									3			2
3to3	Korpi mitalitoivo									3			
3to4	Tennis-yllätykset		2				3			1	1		
3to5	Jääpallo, Suomi				3								
3to6	Lähteenmäki				3					2	1		
3pe1	Korpi johtaa		1		3					2	1		
3pe2	Ässät ja Javanainen												3
3pe3	Lukko-Ässät				2		3						
3pe4	Jokerit-HIFK				2		3						
3pe5	Pekka Koskela				1		3			2	1		
3pe6	Murray-Ferrer		3							2	1		
3pe7	Ferrarin uusi auto	3								2			1
3pe8	Suarez -netti									2			3
3pe9	Koivuranta kaatui				2			1			1		3

3pe10	Happonen palasi										3			
	YHTEENSÄ	3	23	2	124	9	15	99	21	4	116	46	21	35

Liite 5. Uutiskriteerien toteutuminen Tulosuuduissa viikoilla 5, 8 ja 10

		k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	k11	k12	k13
4ma1	SM-liiga paikallis				1						3	2		
4ma2	Ilves-KalPa				2			3						
4ma3	NHL All Stars		3		2									
4ma4	NHL Eurooppa				3					2				
4ma5	Rukajärvi				1						3	2		
4ma6	HJK, Sadik			2							3			
4ma7	Valioliiga, kaupat		3								2			
4ma8	Sauber Renault	3									1	2		1
4ma9	Jääkiekko, U20				3									2
4ti1	EHT-joukkue				2	3		1						
4ti2	U20, Helminen				1		3				2	1		
4ti3	SM-liigasiirrot					2		3				1		
4ti4	HIFK-SaiPa				2			3						
4ti5	Ruotsi, doping		2										3	
4ti6	Mäkihyppy kars.				2			3						
4ti7	F1-testit				1						2	1		3
4ti8	Kanerva joukkue				2	3		1						
4ti9	Liverpool-Stoke													3
4ke1	Happonen				2			3			1	1		
4ke2	Castellani		2	1	3									
4ke3	Jokerit-Pelicans				2			3						
4ke4	F1 Kovalainen				1						2	1		3
4ke5	Valioliiga									3				2
4ke6	Liverpool-Stoke													3
4to1	Tappara-JYP				2			3						
4to2	JYP-pelaajat										2	3		
4to3	HIFK-HPK				2			3						
4to4	Jalonen, netti										2	1		3
4to5	F1-testit Rosberg				1						2	1		3
4to6	Räikkönen, moto										3			
4to7	Oulu ei lisenssiä							2					3	

4to8	Poutiainen									3	2		1
4pe1	Poutiainen			3		2				1	1		
4pe2	Saarinen			3		2				1	1		
4pe3	Chernousov			2		3				1	1		
4pe4	Kars. Happonen			2		3				1	1		1
4pe5	Karri Rämö									2		3	
4pe6	Talviklassikko		3							2	1		
4pe7	Futis+ Rehn									2			3
5ma1	Bahrain peruttu		1		1	2						3	
5ma2	Mikko Koivu									3			
5ma3	Jalonen Amerikka				2					3	1		
5ma4	Jukurit-K-Vantaa							3					2
5ma5	MM-hiihdot				1					3	2		
5ma6	Gattuso									2		3	
5ma7	Inter-Bayern												3
5ti1	JYP-HIFK				2		3						
5ti2	Aravirta				1		1			3	2		
5ti2	Jalonen Saukkon.									2			3
5ti4	Mäkih. Yhdist.				3		2			1	1		
5ti5	AC Oulu						3				2		
5ti6	Minna Nikkanen				2					3			
5ti7	Inter-Bayern												3
5ke1	Norjalaiset				2					1	1	3	
5ke2	Hautamäki				2		1			3	1		
5ke3	SaPKo-D Team							3					2
5ke4	IIHF Mestarien L				2								3
5ke5	Jesse Joensuu				1					3	2		
5ke6	Piiroinen				3		2			1	1		
5ke7	Inter-Bayern												3
5to1	Happonen polvi		1		1					2	1	3	
5to2	MM-sprintit		1		3					1	2		
5to3	MM, netissä												3
5to4	JYP-Pelicans				2		3						
5to5	Ilves-Jokerit				2		3						
5to6	HHall of Fame									3			
5to7	Mestis MAX												3
5pe1	Mäkikarsinta		1		3		2						
5pe2	Julia Kykkänen		1		3		2				1		
5pe3	Saarinen		1		1					3	2		

5pe4	Suomen ralli netti												3
5pe5	Matias Laine	3		2									
5pe6	D Team-SaPKo						3						
5pe7	Sami Salo							3					
5pe8	Jalonen Nummin.							3					
5pe9	AC Oulu valittaa						3						
5pe10	Kuqi, Jääskel.				2				1	1			3
6ma1	Lahti 2017		3		2				1	1			
6ma2	Lepistö ei osall.				1				2			3	
6ma3	Olli Jokinen				1				2	3			
6ma4	Robert Helenius								3				
6ma5	F1-testit				1				2	1			3
6ma6	Ogier, netti								2				3
6ma7	Oulu ei lisenssiä						2					3	
6ma8	Mestarien l. C+												3
6ti1	Pelicans & TPS				2		3		1	1			
6ti2	Ässät-Jokerit				2		3						
6ti3	Mestis-finaalit		3						1	2			
6ti4	F1-testit, Webber				1				2	1			3
6ti5	Teemu Tainio								3				
6ti6	Mestis MAX												3
6ke1	F1-test. Red Bull				1				2	1			3
6ke2	Jukurit-Sport		3				2						1
6ke3	Litmanen, HJK								3				
6ke4	Nieminen				1		2		3	1			
6ke5	Mäkäräinen		1		3		2		1	1		1	
6ke6	Barcel.-Arsenal		1				1		3	2			
6ke7	Wenger, netti								2				3
6ke8	Leverk.-Villareal				2				1	1			3
6to1	TPS				1		1		2	3			
6to2	Lukko-Pelicans				2		3						
6to3	Jokerit-JYP				2		3						
6to4	Kortelainen								3				
6to5	Mestarien liiga						3		2				
6to6	F1 Kovalainen				1				2	1			3
6to7	Kovalainen, netti								2				3
6to8	Sport-Jukurit												3
6pe1	Sport-Jukurit		3				2						1
6pe2	SM, Villi kortti				2		3		1	1			

7to1	Pelicans-Sport		1		2			3					
7to2	RoPS-pelaajat							2				1	3
7to3	Kovalainen				1						3	2	1
7to4	F1, Mika Salo										2	1	3
7to5	Mikko Hirvonen				2			3			1	1	
7to6	MM-taitoluistelu		3		1			2		1			
7to7	F1-kausi ensi yönä												3
7pe1	Jokerit-HIFK				2			3			1	1	
7pe2	Ässät-Blues				2			3			1	1	
7pe3	J-M. Latvala				2			3			1	1	
7pe4	Jordanian ralli net												3 2
7pe5	F1-harjoitukset				1			3			1	1	2
8ma1	HIFK-Jokerit				2			3			1	1	
8ma2	Lukko-KalPa				2			3			1	1	
8ma3	FIN-POR, enn.				1						2	3	
8ma4	STT-doping, netti							2					3
8ma5	NBA Canal+												3
8ti1	RoPS & TamU		3					2				1	
8ti2	Räikkönen Nascar				1		2				3		
8ti3	Pelicans, Jalonen										2		3
8ti4	Teemu Selänne							1			3	2	
8ti5	HPK:n naiset		2	3									
8ti6	Tennis, Canal+												3
8ke1	Myllylä, lääkärit		1					3			1	1	2 1
8ke2	HIFK-Lukko 3.ja.				2		1	3					
8ke3	Pelicans Suikkan.		3				1				2		
8ke4	Jääkiekko leiri										2	3	
8ke5	HIFK-Lukko, net				1			2					3
8ke6	Ferrer-Fish C+										2		3
8to1	Mixu Paatelainen		3		1	2		1			1	1	
8to2	TamU, Bavautdin							3					2
8to3	JYP-Blues				2			3			1	1	
8to4	Joni Ortio, netti		3				2				1		1
8to5	Jarkko Immonen										3		
8pe1	Lukko-HIFK				2			3			1	1	
8pe2	Blues-JYP				2			3					
8pe3	Suomi-Slovakia				3			2			1	1	
8pe4	Helenius-Peter net										2		3
8pe5	Nadal-Federer							1			3	2	1

8pe6	Valioliiga, Canal+													3
9ma1	Tampere United						3					2		
9ma2	Ducks-Sabres		2		3				1	1	1			
9ma3	P. Virta TPS, net			3		2				2				1
9ma4	HIFK, Petrell									2	3			
9ma5	Jarkko Nieminen				1		3			2	1			1
9ma6	Mestarien Liiga		1				3							2
9ti1	SSV-SPV						3							
9ti2	Blues, omat pojat									2	3			
9ti3	Selänne blogi									2				3
9ti4	TamU, rahat						3			1	1	2		
9ti5	Nieminen-Nadal				1		3			2				1
9ke1	HIFK-Blues		1		2		3			1	1			
9ke2	NHL-pelaajat net				1					2				3
9ke3	Nieminen-Nadal				1		3			2	1			
9ke4	Mestarien Liiga		1				3			2	1			
9ke5	Suomi-Saksa				2		1							3
9to1	Blues-HIFK		1		2		3			1	1			
9to2	Suomi-Saksa				2		3							
9to3	TamU ulos						3				1	2		
9to4	S. Saarinen, netti											2	3	
9to5	Schalke-Inter		2				3							
9to6	F1-Kiina				1		3			2	1			1
9to7	Tapio Korjus									3				
9to8	Petter Solberg				1		1			2	3			1
9pe1	JYP-Lukko		1		2		3			1	1			
9pe2	Färjestad	2	3		1				1		1			
9pe3	Kallio, Leijonat				1		1			2				3
9pe4	TamU osallistuu						3							
9pe5	Federer-Melzer						3			2				
9pe6	Jordanian ralli				2		3			1	1			1
9pe7	Räikkönen ralliext									3				2
9pe8	Vettel, harj.				1		3			2	1			1
	YHTEENSÄ	5	39	6	85	5	11	147	2	4	105	67	29	76